

the voice of canadian slovenians

|| 480210

GLASILO

kanadskih slovencev

BLD MUTUAL
BENEFIT SOCIETY

VZAJEMNA PODPORA
ZVEZA "BLED"

BRANCHES

1. BLED-KIRKLAND LAKE ONT.
2. LEBLANJA VAL D'OR QUEBEC
3. KARA-TIMMONS ONT.
4. TRINITY-BURLINGTON QUEBEC
5. STUYVESANT-BLAINVILLE QUEBEC
6. ZVEZDA-SANCTUARY-BRISTOL-COLUMBIA
7. JADRAN-MORE-ARTHEUR-TRINIDAD, ANT. ISL.
8. PRAMENKA-BUDA-REYNOLDS-BRANTON-QUEBEC
9. SLOVENIA-77-NEW-FARGA-LESTER ONT.
10. SLAVICE-AMHERSTBERG-WINDSOR ONT.
11. EDINBURGH-TORONTO ONT.

BRANCHES

12. BOSTON-METRO-21-CATHERINES ONT.
13. ELANNA-HAMILTON ONT.
14. BUDA-KIRKLAND LAKE ONT.
15. VONAR-BURLINGTON-SARK-ARLTON
16. BONA-GURCIA-MER-TORONTO ONT.
17. TULLAG-BURLINGTON QUEBEC
18. BELLA-BURLINGTON ONT.
19. SLAVICA-BURLINGTON ONT.
20. SLOVENIA-KITSONIA ONT.
21. BONA-ZEVANIC-COMBER ONT.
22. IVAN-CARLAK-DUMFRIES-TORONTO ONT.

Letnik 7 številki 5 in 6 maj / junij 2003

Friendly
Progressive
Quality Service

Slovenia Parishes Credit Union

Main Office

725 Brown's Line
Toronto ON M8W 3V7
416.255.1742

Toronto

618 Manning Ave.
Toronto ON M6G 2V9
416.531.8475

Hamilton

23 Delawana Drive
Hamilton ON L8E 3N6
905.578.7511

www.sloveniaku.on.ca

Uvodne besede

Kot napovedano George Bush in Tony Blair sta bila uspešna v kratki iranski "preventivni" vojni. Nista pa še uspela na srednjem vzhodu vzpostaviti in zagotoviti obljubljeni trajen mir. Tudi še nista našla nobenega atomskega, biološkega ali ekološkega arsenala, kar naj bi bil glavni vzrok njune "preventivne" vojne. Ne samo njuni nasprotniki ampak tudi privrženci se sprašujejo, zakaj sta se lagala, namesto da bi takoj priznala, da je njun glavni namen te "preventivne" vojne bilo zasiguranje iraških vrelcev nafte.

Istočasno so se lagali tudi naši slovenski oportunistični politikanti v svojih tragikomičnih poskusih, da se ne bi zamerili tistim, ki naj bi odločali o vstopu Slovenije v EU in NATO. Ni čuda, da se ne samo opozicija ampak tudi privrženci vlade sprašujejo: "Kdo se **NE** laže?" Več o tem v notranjih straneh Glasila.

V zadnji dobi smo brali, da je letošnja pomladanske vročina in suša po Evropi in tudi v Sloveniji povzročila veliko škode, zlasti v poljedelstvu in sadjarstvu. Poleg tega so bili mogočni slovenski sadovnjaki prizadeti tudi z bakterijsko okužbo "hrušov ožig", kar je zahtevalo množično uničenje sadnih dreves po vsej Sloveniji. Pričakujejo ne samo eno najslabših letin, ampak tudi potrebo uvoza sadja iz tujine.

Tudi v Kanadi imamo probleme. SARS epidemija je povzročila upad turizma, zlasti v Torontu in okolici. Trenutno nas je Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) opredelila v isto kategorijo kot Kitajsko in Tajvan, kar je povzročilo velik upadec turizma, zlasti v vzhodni Kanadi, kjer smo tudi izpostavljeni virusu "Zahodnega Nila". V zahodni Kanadi pa so našli "nore krave", kar vsaj začasno preprečuje izvoz kanadskega govejega mesa v tujino, dokler se tega problema ne rešimo.

Vsekakor najbolj nezaželjena novica pa je prišla iz Slovenije, kjer so v državnem zboru 58 let po povojnem genocidu glasovali proti spravi s tem, da je levičarski večini uspelo vsaj začasno zanikati resnično povojno zgodovino Slovenije in je tako skušala tudi prikriti zločine svojih revolucionarnih prednikov. S tem zakonom o vojnih grobiščih skušajo prikazati, da naj bodo žrtve komunističnega nasilja ne samo **"nasilno pobite ampak tudi nasilno pokopane"**. Sam predsednik zbora je izjavil, da debata še ni končana in da bo treba spravi proces nadaljevati...

Udba.net je spet dostopna; je vsebinsko dolgočasna in zgodovinsko zastarela in neveljavna. Izgleda, da je samo Ministrstvo za zunanje zadeve prišlo do prepričanja, da bodo častnega konzula Dušana Lajovica kmalu odstavili zaradi njegove starosti, ne pa zaradi njegove objave udba.net na internetu.

Ministrstvo za Notranje Zadeve RS je odprlo novo spletno e-storitev, ki vsakemu državljanu omogoča vpogled v osebne podatke v Centralnem registru RS. Vendar to zaenkrat še ni možno preko diplomatskih konzularnih predstavništvi v tujini.

Med prijetnimi novicami pa je bila proslava 70-letnice Vzajemne podporne zveze Bled v Beamsville-u in obojestrano uspešen obisk Državnega sekretarja MZZ Črtomira Špacapan, ki je vsaj do 29. junija tudi direktor Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Sledili bomo tudi njegovemu nasvetu: "Če rabite kakršnekoli informacije - Urad je pravi naslov!"

Končno smo tudi v Ontariu dobili poletno vreme, pravočasno za končano šolsko leto. Upamo, da boste imeli lepe, zdrave in varne počitnice. Na svidenje in Bog z vami!

GLASILO

Ustanovljeno — Established in 1996
www.vsko.ca

GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV
Izdaja — Published by
Vseslovenski Kulturni Odbor
All Slovenian Cultural Committee
770 Browns Line, Toronto, ON
M8W 3W2, Canada

President Florjan Markun
Tel: 905-465-1392
Fax: 465-1624
E-mail: mfm67@aol.com

Urednik: Leander Škof
Tehnični sourednik: Frank Brence

Sodelavce:
Anica Resnik, Milena Soršak, Tjaša Škof

Letna naročnina
Kanada: \$25.00, ZDA: \$30.00 US, Evropa: \$40.00
US, Drugod: \$60.00 US

Address your comments to: Frank Brence
94 Glenthorne Drive, Toronto ON M1C 3X5
Tel: 416-281-6794 Fax: 416-281-4287
E-mail: glasiloo@aol.com

Spomenik v spomin ustanoviteljem Zveze Bled

Iz vsebine

3. Uvodne besede
5. Naše življenje
6. K K Klan (Družina Katarine Košir)
7. Papež Janez Pavel II že tretjič na Hrvaškem
8. Papež Janez Pavel II tudi v Bosni in Hercegovini
9. Sprava - Umrli je Franc Dejak - Pričevalec vere in sprave
10. Zakon o vojnih grobiščih nared za drugo obravnavo ob obstrukciji SDS in NSi
11. Pobitim pravico do groba
12. Partizanski poveljni množični poboji v Sloveniji in bivši FRJ
13. Končno urejena množična grobišča?
14. Udba.ner - nadaljevanje
15. V Ottawi sprejem ob slovenskem dnevu državnosti
16. 70 let Vzajemne podporne zveze Bled
18. Intervju z Državnim sekretarjem Črtomiro Špacapanom
20. SKGZ pozitivno ocenjuje izid deželnozborskih volitev v FJK
21. Pahor v Washingtonu tudi s sanatoriko Hillary Clinton
23. Hillary Clinton priznala jezo na soproga zaradi afere Tudi J.F. Kennedy je baje imel svojo Moniko Lewinsky
23. Kdo se NE laže?
26. Mladina proti Dmovšku?
27. Kultura - Okrogla miza: Slovenski jezik in kulturna identiteta v EU
28. 10. tabor Slovencev po svetu o Sloveniji ob vstopu v EU
29. Začenja se Lent: Preko 400 kulturnih in zabavnih dogodkov
30. Proslava stoletnice Univerzitetne knjižnice v Mariboru
31. Ohranjanje slovenskega jezika v tujini
32. DSP za razmislek javnostim in politiki; Pobude in podpore naših bralcev
35. Pol stoletja od rojstva glasbe bratov Avsenik
36. Iz življenja slovenskega društva - Vanouwer
38. Gospod Anton Vukšinič praznuje letos petinšestdeset let mašništva
39. Inženir Mark Perry (Pogačnik) - mladostni osemdesetletnik
40. Pozdrav Florjana Markun na Slovenskem dnevu v Beamsvilleu
41. Petdesetletnica Hranilnice in Posojilnice J. E. Krek
42. Kronika, sanje in travme primorske družbene elite, z žalostno zaključno sago o "Maxi-Magic Jena" jahti
43. Nekaj zgledov, kako bi morala Slovenija sodelovati s Slovenci po svetu
44. Bivša predsednika Kučan in Milošević pred haaškim Mednarodnim sodiščem
46. The Canadian Slovenian Historical Society: Who, What, Where, Why?
49. Mass for Domobranci Shows Too Many Wrinkles
51. Halštatske nekropole na Dolenjskem
54. The Society of Slovene Studies
Relationships Between Indian Populations and Europeans
58. Events Calendar for 2003

NAŠE ŽIVLJENJE

Anica Resnik

...O poznih velikonočnih praznikih nas še spominjajo butarice v slovenskih vazah na policah našh dnevnih sob in morda še orehova potica v zmrzovalniku.

Share Life, dobrodelna akcija torontske nadškofije, je v prvih treh pomladanskih nedeljah trkala na dobra srca svojih vernikov za pomoč v revščini in stiski velikega mesta. Knjiga dobrih del pa je vedno odprta za naše darove.

Mnogo Slovencev v Argentini, starejše in mlajše družine trpe v sedanjih brezupnih časih vsestransko pomanjkanje. Gospodarske razmere v deželi ne dajejo poročta za zboljšanje. Kanadski slovenski Kongres hoče pomagati in želi sodelovanja torontske slovenske skupnosti. Skupina slovenskih žena tudi že več let zbira pomoč za argentinske Slovence.

Delo v naših društvih ni nikdar končano. Iz poletja v zimo in zgodnjo pomlad se vrše sestanki, seje, akcije, zabave, tečanja, kulturne prireditve, poroke, krsti, birme, žalostni sprevedi na pokopališča ob slovesu naših dragih... Spomladi se pripravljajo novi načrti, programi za nadvse koristno in potrebno delo za slovensko skupnost v Kanadi, da v sedanjem mednarodnem mozaiku ostane vidna in delovna, vredna spoštovanja: Slovenski dom, Slovensko letovišče. Planica, Bled, Holiday Gardens, Lipa Park, Sava, Slovenski Park, Kanadski slovenski Kongres, Slovensko kanadski svet, Vseslovenski kulturni odbor, Krekova banka, Slovenija župnijska hranilnica in mnogo drugih slovenskih ustanov preko širne Kanade.

V maju zapoje narava v vsej svoji lepoti. Pri šmarnicah prepevamo "spet kliče nas venčani maj"... 4. maja je v Torontu prepeval oktet Valvazor. Pevci iz Litije so se na obisku Amerike ustavili še pri nas v Torontu. 7. maja so naše žene vdove, članice skupnosti Vztrajnost, polepšale svoj čas z obiskom gledališča v Stratfordu, kjer so poslušale opereto Gigi.

V nedeljo 11. maja, na materinski dan, smo

počastili naše matere v cerkvenih dvoranah, 18. maja pa z banketom na Slovenskem letovišču.

Walkathon za Dom Lipa 25. maja na Slovenskem letovišču je prinesel lepe uspehe. Frank Brencce je s svojimi pomočniki Cveto Arhar, Frankom in Francko Pajkom, Markom Žižkom izvedel dobrodelno akcijo, kjer je sodelovalo sto trideset mladih in starih hodačev. Za letošnji Walkathon je bilo obljubljenih in delno zbranih triinšestdeset tisoč dolarjev, dosedaj najvišja vsota te vsakoletne akcije.

Vsakoletni hodač Jože Mavec

Po končani poti, ki se je v treh dolžinah začela od 8. ure do 11.30 dopoldne, po končanem kosilu in sveti maši na letovišču je dosedanji predsednik Darko Medved razglasil dosežene rekorde, se zahvalil vsem sodelujočim, posebno Franku Brencetu, za organizacijo Walkathona in naznanil, da je Dom Lipa polno zaseden z odličnim vodstvom, delavci in vsestransko podporo slovenske skupnosti.

V nedeljo 22. junija smo na Slovenskem letovišču praznovali enega izmed najlepših praznikov vernega slovenskega naroda - praznik Svetega Rešnjega Telesa - s slovesno mašo in veličastno procesijo po naši mali Sloveniji pri Boltonu.

Stotine ljudi vseh starosti se je v lepem dnevu,

polnem sonca in rahlega vetra zbralo pri Marijini kapelici za sv. mašo, ki jo je daroval župnik Ivan Plazar. Tine Batič pa je v pridigi predstavil pomen praznika, ki je predvsem zahvala za Jezusov dar v sveti Eucharistiji, med nami vedno navzoč za naše duhovno življenje.

Čez pozelenelo poletno pokrajino, mimo okrašenih hišic med drevjem, se je vila procesija z monštranco pod "nebom" v spremstvu pevcev in narodnih noš. V mehki sapi so plapolale zastave skavtov, Katoliške ženske lige in društva Imena Jezusovega. Tradicionalna molitev rožnega venca, povezanega z eharistično pesmijo je dvigala

našo misel iz vsakdanjosti v srečo in mir božjih otrok...

...Naše življenje je kot studenec, potok, reka... Iz ene strani v drugo se preliva, preko skalnatih bregov in šumečih gorskih gozdov v sončno dolino, na široko polje, mimo vasi in mest.... S seboj nosi veselje, prostost, melodije mladosti, odmeve domačih farnih zvonov ob velikih praznikih, spomine prvega prijateljstva in ljubezni, solze razočaranja in trpljenja, iskanja novih poti in večnih začetkov, visoko pesem zrelih let, spoznanje in tolažbo, da je med nami Nekdo, ki uravnava našo reko življenja....

K K Klan (Družina Katarine Košir)

Frank Brence

14. junija, 2003 se je v Torontu zbrala Koširjeva družina o priliki poroke Nicole Marolt in Clintu Kortis. Kljub razsanjanju SARS-a, so prišli iz: Californije, Colorada, Washingtona DC, Bancrofta, Bramptona, Orangevilla, Ajaxa, Oakvilla, Mississauga in Toronta. Ostali živijo v Sloveniji in Čilu. Drugo leto se zopet zberemo na svadbi Tine Benko. Na slikah vidite 52 članov, odsotnih je 55 in v kratkem pričakujemo tri najnovejše člane.

Vsi sorodniki želimo Nicole in Clintu veliko sreče in Božjega blagoslova!

Papež Janez Pavel II že tretjič na Hrvaškem

(Povzeto po Delu, 6. junija - Peter Žerjavič)

»Blagoslavljam Hrvaško in njeno prebivalstvo« je izjavil papež Janez Pavel II. po pristanku na letališču na otoku Krku, ko je 5. junija popoldne začel svoj tretji obisk Hrvaške z jubilejnim stotim potovanjem v tujino v 25. letih na vrhu rimskokatoliške cerkve. S katamaranom so ga odpeljali v reško pristanišče, odkoder se je s papamobilom odpravil v semenišče, ki je bila njegova petdnevna rezidenca. Obiskal je tudi Dubrovnik, Đakovo, Osijek in Zadar. Glavna dogodka njegovega petdnevnega obiska pa sta beatifikacija redovnice Marije Petković iz Blata na Korčuli in nedeljska sveta maša na Reški Delti.

Na Hrvaškem si katoliki za posebno čast štejejo, da si je papež za stoto pot v tujino izbral njihovo domovino. Analitiki pripisujejo papeževu odločitev dejstvo, da tako Vatikan kakor tudi hrvaška rimskokatoliška cerkev obravnava Hrvaško kot trdnjavo katolicizma na mejah islama in pravoslavja. Cerkev ima na Hrvaškem, kjer je 88% prebivalcev katolikov, kljub valu liberalizma v Evropi še vedno močan položaj in vplivno vlogo tako v političnem, kot tudi v socialnem in izobraževalnem sistemu. V zadnjem času pred obiskom je začela z državo pospešeno urejati nerešene zadeve, kot so lastniški deleži cerkve in denacionalizacijski postopki.

Med drugim dnevom njegovega obiska je papež Janez Pavel II. v dubrovniškem pristanišču Gruž razglasil za blaženo redovnico Marijo Petković, ki je pred stotimi leti v Dubrovniku ustanovila svoj red, Družbo hčera svetega Frančiška. Ob tem je papež izpostavil vlogo ženske v družbi: »Bliskovit tempo sodobnega življenja lahko vodi k izgubi človeškosti. Zato v našem času, morda bolj kot prej v zgodovini, potrebujemo posebnega duha in posebne darove, ki jih imajo ženske,« je poudaril. Omenil je tudi dogodke na začetku 90. let, ko je srbska vojska porušila velik del Dubrovnika. Ob petju otroškega pevskega zbora je papež izpustil golobe kot simbol miru.

Tretji dan obiska na Hrvaškem je Papež Janez Pavel II. prebil na letališču Cepin pri Osijeku in nato v Đakovu, preden se je vrnil na Reko. Tam ga je pričakalo okoli 220.000 vernikov iz Hrvaške, BiH, Madžarske, Srbije in Črne gore. Velika vročina, na prizorišču je baje preseгла 38 stopinj Celzija, je terjala dve življenji in vsaj petsto romarjev je zahtevalo zdravniško pomoč. Kot pričakovano je v tem mestu, kjer so se med vojno v 90. letih zgodili številni krvavi zločini, papež pozval ljudi k spravi: »Po hudih časih vojne, ki je prebivalstvu prizadejala globoke in še vedno nezaceljene rane, prizadevanje za spravo, solidarnost in družbeno pravico zahteva junaštvo posameznikov, prežetih z vero.« Njegovo sporočilo ima poseben pomen, ker je bilo izrečeno v škofiji, v katero spada Vukovar, simbol hrvaškega trpljenja. Papež je ob tej priložnosti sprejel tudi predstavnike žrtev srbo-hrvaške vojne. Poleg tega se je na lastno željo pri oltarju pozdravil s sedmimi novinarji iz Srbije in Črne gore. Iz Osijeka se je papež podal v Đakovo, v mesto, ki velja za srce Slavonije. Kljub izjemno visokim temperaturam ga je tam pričakala množica okoli 15.000 vernikov pred stolnico, kjer je grobnica njenega graditelja, đakovskega škofa Josipa Juraja Strossmayerja. Izgleda, da niti visoka starost in niti zdravstvene težave niso delale papežu večjih težav med napornim urnikom na jubilejnem, stotem potovanju v tujini, odkar je na vrhu cerkve.

Kljub internetni grožnji poslani iz tujine, v kateri mu je »Islamska fronta« zagrozila s smrtjo »med obiskom v vaši ustaško-fašistični državi«, je policija izjavila, da njegova varnost ni ogrožena.

Osrednji dogodek papeževga obiska je bila slovesnost na reški Delti, kamor je rano prispel v papamobilu. Svete maše, posvečene družini, se je udeležilo tudi tisoče vernikov ter duhovščine iz Slovenije in iz manjšin, ki živijo na Hrvaškem. Tudi del proslave je potekal v slovenščini. Med sveto mašo je sveti oče imenoval družino temelj

družbe. Na binkoštno nedeljo, ki jo je preživel prvič zunaj Vatikana, je papež spodbudil mlade, naj se poročijo, ustvarijo družino in pomagajo svojim otrokom premagati skušnjave in tako hoditi po »poti, ki vodi do pravega veselja.«

S kratko sveto mašo na prostem v Zadru pa je papež na binkoštni ponedeljek končal svoj obisk. Kljub veliki vročini, ki je preseгла 30 stopinj Celzija, se jo je udeležilo okoli 100.000 vernikov.

Papež Janez Pavel II tudi v Bosni in Hercegovini

(Banja Luka, 22. junija, 2003 - STA)

Papež Janez Pavel II je 22. junija obiskal in odpotoval še isti dan iz Bosne in Hercegovine, kjer se je mudil na enodnevem obisku. Poglavar rimskokatoliške cerkve je med svojim 101. pastoralnim obiskom izven Italije daroval sveto

mašo in beatificiral bosanskega Hrvata Ivana Merza. Srečal pa se je tudi z najvišjimi političnimi predstavniki BiH, tamkajšnjimi nadškofi in predstavniki medverskega sveta BiH.

KANADSKA SLOVENSKA SKUPNOST

VABI NA

44. SLOVENSKI DAN,

ki se bo vršil v nedeljo 6. julija 2003,
na Slovenskem Letovišču pri Boltonu, ON

Program:

Ob 11. uri bo sv. maša

Po maši bo v Baragovemu Domu kosilo

Ob 2. uri popoldne bo kulturni program:

Veronika Stabej - IZZIVI SLOVENIJE V 21.STOLETJU

Robert Letnik - Govornik mladine

Sledi zabava - Igra orkester EKART iz Slovenije

VSI VLJUDNO VABLJENI

Prireja Kanadska Slovenska Skupnost:

Slovensko Kanadski Svet

Vseslovenski Kulturni Odbor

Slovensko Letovišče

Kanadski Slovenski Kongres

Umrli je France Dejak - Pričevalec vere in sprave

(Ponatisnjeno v celoti iz Družine 9. junija 2003 ob 58. obletnici največjega slovenskega genocida)

»Sporočam Vam žalostno vest, da je danes v zgodnjih jutranjih urah umrl France Dejak.« To sporočilo sem dobil na uredništvo Družine v nedeljo, 1. junija, popoldne, potem ko je bila v Kočevskem Rogu končana obletna spominska slovesnost, na kateri je nadškof dr. France Rode izrekel pomenljive besede: »Veselje naroda, ki gradi prihodnost na zamolčevanju nedolžnih žrtev, je lažno in ne sprosti srca.« Kako simbolično! Življenska daritev enega od trojice (Zajc, Kozina, Dejak) najbolj znanih (vemo, da se je rešilo še nekaj drugih) se je na drugem koncu zemeljske poloble dopolnila prav v istih urah, ko se je na kraju največjih zločinov v zgodovini slovenskega naroda (pa tudi človeštva) opravljal kalvarijska daritev v očiščenje grehov mnogih, tudi tistih, ki so te zločine počeli. Ribničan iz Dolenjih Lazov France Dejak, ki bi se 8. junija spominjal 58 let, kar se je rešil iz pekla v Rogu, je bil sposoben po vsem mučenju in trpljenju živeti brez sovraštva in z ljubeznijo do naroda. To je več kot dober razlog za naš komentar.

»Gospodar življenja je hotel imeti priče.« S temi besedami je sklenil pogovor v »Družini« leta 1992. Na vprašanje, ali namerava kdaj obiskati rojstne kraje, je takrat odvrnil: »Vsekakor, vendar le, če bom lahko govoril svobodno.« To se je zgodilo dvakrat. Najprej je prišel na obisk leta 1993 in 27. junija spregovoril na obletnici slovesnosti. Presunljivo so zveneale njegove besede na morišču pod Krenom: »Zato sem danes tu in govorim. Ne, da se maščujem, temveč, ker sem dolžan povedati, kako je leta 1945 umirala domobrantska vojska. Izpolniti hočem in moram obljubo, ki smo jo dali domobranci drug drugemu na poti do jame ali v jami sami: *Kdorkoli od nas ostane živ in se reši, naj priča, kako in zakaj smo umirali, pa tudi pove, kdo so bili morilci.*« Drugič, 18. junija 2000, se je, kot je dejal, prišel posloviti

od svojih pobitih tovarišev. Tisto leto so bili razglašeni slovenski pričevalci za vero. Organizatorji mu niso omogočili spregovoriti javno, zato smo njegov nagovor objavili v Družini (št. 26). Dejal je: »Prišel bo dan, ko bo njihova žrtev do kraja spoznana kot izraz najgloblje ljubezni do domovine in naroda. Naj ta srečni dan ne bo dan jeze, sovraštva ali maščevanja, temveč dan bratovskega veselja, da je naš narod v svoji najhujši stiski dal iz sebe celo trumo vojščakov pravice in resnice.« France Dejak je živel spravljeno. V Clevelandu si je ustvaril družino, bil je delaven v slovenski skupnosti in župniji ter pomagal vsakomur. V njem ni bilo maščevalnosti, zagrenjenosti in sovraštva. Že leta 1992 je povedal: »Tistemu, ki sem ga videl pri jami in sem ga kasneje po vojni srečal v Ribnici, bi se lahko pozneje hudo maščeval, vendar se nisem. Če bi se spustil v kaj takega, bi me težilo, jaz pa imam čisto vest. Hvala Bogu!« Tako je! Krščanski človek posluša glas vesti. Krvniki in njihovi pomagači iz Kočevskega roga, s Teharij, iz hrastniških in drugih rudnikov, Slovenske Bistrice in mnogih drugih morišč, ki še hodijo med nami, pa ne morejo imeti mirne vesti. Zato tudi ne priznajo zločina in nočejo spregovoriti o njem, čeprav bi prizadeti svojci še kako želeli vedeti kaj več. Tako pa večina še danes ne ve, kje počivajo njihovi rajni. Ni imen in ne seznamov, čeprav se ve, da so jih delali. Krvnikom, ki vztrajno molče, velja nadškofov poziv: »Pred svojo vestjo, ki je nepodkupljivi Božji glas v človeku, pred narodom, ki je bil hudo ranjen, pred zgodovino, ki naj sodi nepristransko, je treba priznati zločin in ga iz srca obžalovati.« France Dejak se je sedaj pridružil svojim tovarišem. Uvrstil se je med prebivalce vere in sprave. Njegovo življensko pričevanje pa je nov klic k notranji ozdravitvi in narodovem zdravju.

Franci Petrič

Zakon o vojnih grobiščih nared za drugo obravnavo ob obstrukciji SDS in NSi

(4. Junij, 2003 - STA)

Tudi dobra tri leta od prve obravnave predloga zakona o vojnih grobiščih različne politične opcije niso uspele najti skupnega jezika o vprašanih vojnega in povojnega dogajanja. Četudi naj bi bilo novo zakonsko besedilo, ki ga je za drugo obravnavo v državnem zboru pripravila vlada (po neuspešnem razreševanju številnih zapletov ob sprejemanju zakona maja lani), po zagotovilih državnega sekretarja na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve Franca Žnidaršiča "očiščeno vseh ideoloških predznakov in vrednostnih sodb", pa se s tem ne strinjajo v koaliciji Slovenija. Po zavrnitvi dopolnil poslanskih skupin SDS in NSi, po prepričanju katerih so številna vojna grobišča nastala zlasti zaradi revolucionarnega nasilja, je koalicija Slovenija zapustila sejo parlamentarnega odbora za zdravstvo, delo, družino, socialno politiko in invalide. Kot sta ob napovedi obstrukcije pojasnila France Cukjati (SDS) in Janez Drobnič (NSi), namreč ne želijo sodelovati pri "potvarjanju zgodovinskih dejstev in nepriznavanju resnice". Po njunih besedah bo takšno politično dejanje negativno odmevalo tako v slovenski preteklosti kot tudi v prihodnosti. Odbor je zatem brez posebne razprave vendarle dokončal odločanje o zakonskem besedilu, ga "popravlil" z nekaj dopolnili in ga je kot dopolnjen predlog zakona napotil na redno junijsko sejo državnega zbora. Vlada ne pristaja na očitke koalicije Slovenija ter poudarja, da je temeljni namen zakona določiti enoten sistem varstva in vzdrževanja vojnih in povojnih grobišč, obenem pa zavezati državo k ureditvi teh grobišč. Skrb za ohranjanje, obnovo in gradnjo spomenikov naj bi se z lokalnih skupnosti prenesla na državo, zato naj bi zakon uredil tudi vprašanje financiranja grobov. Vlada obžaluje vojne in povojne poboje ter se strinja, da je treba urediti grobove in za ta namen zagotoviti ustrezna sredstva, nikakor pa nima

namena s tem zakonom reševati dilem v zvezi z oceno slovenske polpretekle zgodovine, se je zakonu v prid zavzel državni sekretar Žnidaršič. Po njegovih besedah "zakon ni zgodovinska knjiga, pač pa želi na pietetni način pokopati mrtve".

Tudi predsednik vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč Peter Kovačič Peršin je pripomnil, da zakon ne bo razrešil državljskega spora niti poenotil različnih ocen o preteklosti, saj ne gre za zakon o spravi, pač pa za zakon o vojnih grobiščih. Že vsaj 2500 let je v civilizaciji prisotna zavest, da ima vsakdo pravico do humanega pokopa. Ali smo torej sposobni civilizirano pokopati vse svoje mrtve? Smo civilizirana družba, ki je zmožna poplačati civilizacijski dolg do pokojnih ali pa bomo še naprej vztrajali pri barbarskem odnosu, je navzoče povprašal Peršin in jih pozval, naj se nehajo zapletati v ideološke razprtije. Podpredsednica omenjene komisije Spomenka Hribar pa je člane odbora opozorila, naj prenehajo z razpihovanjem sovraštva in izkoriščanjem preteklosti za nabiranje političnih točk.

France Cukjati (SDS) je, še preden je odbor zavrnil dopolnila koalicije Slovenija, poudaril, da zakon ne sme temeljiti na lažeh in sprenevdanju. "Treba je reči bobu bob, sicer bo zakon žaljiv do žrtev. Za našo nacionalno higieno je ključnega pomena, da smo sposobni reči in zapisati, da je tudi revolucija povzročila nekatere žrtve," je ocenil opozicijski poslanec. S tem bi po njegovem narodnoosvobodilni boj očistili bremen. Janez Drobnič (NSi) pa je opozoril, da bodo ob sprejetju rešitev, kakršne je predlagala vlada, nasilno pobiti tudi nasilno zaznamovani. V koaliciji Slovenija so pri pripravi dopolnili k zakonskemu predlogu sledili mnenju svojcev žrtev. Kot je že dejal Drobnič, se bo morala naša država prej ali slej soočiti z resnico, ne pa neljube

dogodke pometati pod preprogo. Jožef Bernik (NSi) je menil, da mrtvi čakajo že več kot pol stoletja na svoj grob, predlagani zakon pa naj bi bil "zgolj afirmacija tistega, kar je bilo napisano v času nedemokratičnega, diktatorskega, totalitarnega režima". S tem zakonom želi vlada "zacementirati" uradno nedemokratično zgodovino, pri čemer se državi zelo mudi, zlasti zaradi vstopanja v Evropsko unijo. Tako vlada kot omenjena komisija sta med drugim spregledali tudi drugo civilizacijsko dolžnost, poleg dostojnega pokopa vseh mrtvih, tj. svojcem žrtve omogočiti, da zaključijo cikel žalovanja, je še dejal Bernik.

Opozicijskima SDS in NSi pa je pritegnil tudi poslanec koalicijske SLS Franci Rokavec. Po njegovih besedah zakon ne prinaša realne ocene dogodkov med in po drugi svetovni vojni, pač pa ponovno prispeva k potvarjanju zgodovinskih dejstev. "Vladi zamerim, da si ne upa soočiti se z resnico," je poudaril in dodal, da je takšna neuskajenost med ključnimi političnimi skupina-

mi v državi škodljiva in ne bo prinesla sprave, saj se bo zaradi potvarjanja zgodovine po skoraj 60 letih narod ponovno delil na "naše" in "vaše". Tudi predsednik odbora Stanislav Brenčič (SLS) je kot žalostno ocenil dejstvo, da državni zbor ne premore toliko moralnega poslanstva, da bi vsaj z besedico v zakonu omenil revolucionarno nasilje.

Takšna "pomoč" s strani koalicijske ljudske stranke pa opozicijskima SDS in NSi vendarle ni pomagala - odbor je namreč zavrnil dopolnila koalicijske Slovenija in s tem podprl vladno besedilo. Če bo zakonsko besedilo dobilo zadostno podporo tudi na zasedanju državnega zbora, bo tako v zakonu med drugim zapisano, da ureja varstvo vojnih grobišč v Sloveniji, pri čemer so ta vojna grobišča opredeljena kot vojaška grobišča in grobišča žrtev vojne in povojnih dogodkov na ozemlju naše države. Na enotnem spominskem znamenju na prikritih grobiščih pa naj bi bil napis: "žrtev (žrtve) vojne in povojnih usmrtitev, Republika Slovenija".

Pobitim pravico do imena in groba

(Delo, 2 junija)

Pod Krenom v Kočevskem Rogu je 1. junija okoli 4000 zbranim, ki so se udeležili 14. spominske slovesnosti za pobite domobrance in druge žrtve revolucionarnega nasilja, daroval sveto mašo ob množičnem grobišču, ljubljanski nadškof in metropolit Franc Rode. V pridigi je opozoril na povojne grozote pobojev, ki jim ni najti primerjave v slovenski zgodovini in ki so spremenile narodovo zavest. Rešitev je sprava, je opozoril Rode, ta pa je možna le s pravico do imena in groba pobitih, torej s postavitvijo spomenika, ki bo pobite pripoznal v slovenskem občestvu, ter *»...s priznanjem te nezaslišane hudobije in jasno obsodbo ideologije, ki je narekovala takšna dejanja.«*

Podobno je menil Justin Stanovnik z Nove zaveze, ki je tudi govoril o Kučanovem pričanju pred haaškim sodiščem, po njegovem enem najpomembnejših dogodkov po letu 1990, saj je tujina pred sodišče postavila komunistično ideologijo in jo obsodila, kar v Sloveniji še ni bilo narejeno. Tudi zakon o grobiščih bi po Stanovniku lahko bil izhodišče za spravo, vendar je zastavljen tako, da ne priznava revolucije in ne državljske vojne in s tem *»pravno in politično fiksira začetni genocid.«* (Zbrane je tudi opozoril na domnevne neuresničene predvsem zakonske pravice žrtev povojnih pobojev in njihovih svojcev. STA)

Partizanski poveljni množični poboji v Sloveniji in bivši SFRJ

(Peter Žerjavič, Delo 27. maja)

Hrvaški državni tožilec Mladen Bajić je od slovenske kolegice Zdenke Cerar zahteval informacije in dokumentacijo v zvezi z izjavami bivšega funkcionarja mariborske Ozne, Zdenka Zavadlava, objavljenih v *Jutranjem listu* o množičnih pobojih Hrvatov na ozemlju Slovenije po koncu druge svetovne vojne. Kakor je pojasnil Bajić, s slovenskim tožilstvom stalno sodelujejo v preiskavah vojnih zločinov.

Po odkritju nove grobnice žrtev partizanskih poveljnih pobojev pri gradu Borl v bližini Ptuja je Zavadlav večkrat nastopil v zagrebškem tisku. Pojasneval je, da so v grobnici Hrvati, ki so jih usmrtili, pripadniki 3. armade jugoslovanske vojske (njen štab je bil v Borlu), v kateri je bilo veliko krajinskih Srbov. Pri gradu so bili po njegovih besedah usmrčeni Hrvati, ki so bili ujeti, ko so zbežali s "Križevega pota". Tako na Hrvaškem imenujejo vračanje ustašev, domobrancev in civilistov iz Pliberka na avstrijskem Koroškem, kjer so po padcu Nezavisne Države Hrvaške in nacistične Nemčije neuspešno poskušali predati Britancem. Med potjo pa so se zgodili številni zločini nad neoboroženimi ljudmi.

Zavadlov, ki danes živi v Ljubljani in je član odbora za odkrivanje množičnih grobišč, se spominja, da so pripadniki slovenske Ozne in Knoja ubijali slovenske domobrance, ujete Hrvate pa so izročili 3. armadi. Priznal je tudi, da je na ukaz svojega nadrejenega šefa mariborske Ozne, Vladimira Rafaela Majhna, tudi organiziral množične poboje na Arehu na Pohorju. "Ponoči smo ljudi iz mariborskega zapora, zvezane z žico, s tovornjaki odpeljali na Pohorje. Ni nam bilo lahko, zato

smo za pogum spili veliko konjaka... Med zaporniki je bilo veliko Nemcev. Na poti na morišče so morali peti "Deutschland, Deutschland ueber alles!" "Mi smo že v tistih časih upoštevali bratstvo in enotnost. Dogovorili smo se, da vsak ubija svoje. Mi Slovenci naše, Hrvati in Srbi pa svoje. V Kočevskem rogu smo pobili svoje domobrabe, Srbi, pod poveljstvom Sima Dubajića pa večjo skupino nedičevcev in ljotičevcev," pravi Zavadlav, bivši partizan in oznovec.

Kakor je izjavil, so ukaz za oboje dobili z državnega vrha (*baje Tita samega*). Ukaz se je glasil: "Sovražnika pobijati brez sojenja, saj revolucija še traja!" Za laž pa je označil navedbe dela hrvaških "strokovnjakov", da bi bilo po vojni ubitih 190,000 Hrvatov in da je bilo samo na mariborskem Teznu 60,000 žrtev. Številke da so štirikrat, petkrat nižje.

Po Bajićevih napovedih bo tožilstvo odločilo o nadaljnih korakih, ki bodo od slovenske strani dobili zahtevano dokumentacijo. Pripadniki desničarskih političnih skupin so sicer po letu 1990 večkrat zahtevali od tožilcev kazenske pregone partizanov, ker da so odgovorni za zločine po drugi svetovni vojni. Ko se v javnosti razpravlja o haaških obtožnicah proti hrvaškim generalom, desnica pogosto uporablja argument, da še vedno ni bil nihče kaznovan "za partizanske poboje domoljubnih Hrvatov". Organizacija *Hrvaški domobran* pa je tožilstvu prijavila štiri partizane, ker da so odgovorni za smrt dvesto ljudi na Žumberku, vendar elementov za obtožnico ni bilo.

Končno urejena množična grobišča?

(Povzeto po Delu, 4., 5. in 18. junija, Mateja Babič)

Po mesecih iskanja konsenza je tudi največjim optimistom postalo jasno, da tega ni mogoče doseči. Tako opozicijski SDS in NSi ostajata pri nekoliko drugačnih stališčih, kot jih o nekaterih ključnih členih v zakonu o vojnih grobiščih zastopa vladna koalicija.

Stanislav Brenčič (SLS) pravi, da bi teoretično na drugi seji lahko opravili tudi tretjo obravnavo in zakon dokončno sprejeli. Sam je prepričan, da bi bilo tako tudi najbolje, saj bi se tako končala zgodba, ki se že vse predolgo vleče v poslanskih kloph.

Dobri dve leti sta naokoli, odkar so poslanci opravili prvo obravnavo zakona o vojnih grobiščih. Potem je trajalo kakšno leto dni, da so se lotili druge obravnave. Vendar je niso končali, ampak so debato prekinili zaradi lokalnih in predsedniških volitev. Zdaj vse kaže, da bo zadeva le dobila epilog. Vendar zakon ne bo sprejet s konsenzom, ampak, tako kaže, s preglasovanjem.

Največji kamen spotike je bilo vseskozi vprašanje, kakšen naj bo napis na spomenikih vojnih in povojnih žrtev. Zlasti Nova Slovenija se zavzema za napis *Žrtvam vojne in revolucije*, koalicija pa se je nagibala k napisu *Umrli kot žrtve vojne in povojnega nasilja*. Res pa je, da ni zavračala predloga vladne komisije za reševanje vprašanj prikritih grobišč, po katerem bi na spominska znamenja napisali *Žrtvam vojne in povojnih usmrtitev*. In kot kaže, je vladni komisiji uspelo prepričati koalicijske vrste, saj zadnji vladni predlog zakona upošteva prav predlog vladne komisije.

V 16. členu, ki ureja označevanje vojnih grobišč, je namreč predlagano, da se besedilo posvetilne narave na vojaških grobiščih, razen na grobiščih pripadnikov drugih armad, glasi *Umrli(i) kot žrtev (žrtve) vojne, Republika Slovenija*, na grobiščih žrtev vojne po vojni usmrčenih oseb pa *Žrtvev (žrtve) vojne in povojnih usmrtitev*,

Republika Slovenija. V vladni komisiji ocenjujejo, da je tak napis ideološko in politično nevtralen, hkrati pa dovolj stvaren in pieteten. Za takšno dikcijo se je komisija odločila v želji, da prispeva k preseganju nestalnega ideološkega spora o napisu na spomenikih teh žrtev.

Stanislav Brenčič opozarja, da DZ ni sposoben prevzeti nase moralnega poslanstva in tako prispevati k narodovi pomiritvi, in sicer v smislu, da bi zakon vsaj z besedami omenil *revolucionarno nasilje*, za kar se zavzemata SDS in NSi. Dopolnila Koalicije Slovenije bodo verjetno zavrjnena in zakon bo ostal takšen, kot je, le z minimalnimi popravki, pravi Brenčič in dodaja, da ne pričakuje več velikih razprav, bi pa z veseljem podprl dopolnila Koalicije Slovenija, samo njegov glas zagotovo ne bo zadoščal, da bi na spominska znamenja namesto *Umrli kot žrtve vojne in povojnih usmrtitev* zapisali *Umrli kot žrtve vojne in revolucionarnega nasilja*.

Kot napovedano, vladna koalicijska večina je 4. junija zavrnila predlagana dopolnila opozicije. Ne Janez Drobnič, ne France Cukjati, vodji poslanskih skupin NSi in SDS, se nista strinjala z vladno definicijo, češ da vladni predlog ne vključuje grobišč žrtev revolucije, (*ki so bile likvidirane med genocidi po končani vojni*) in nimajo nič skupnega z vojaškimi spopadi ali vojnimi dogodki. Zato bi bilo po njunem bolje, če bi za vojna grobišča označili *vojaška grobišča*, grobišča žrtev vojne pa imenovali *grobišča povojnega revolucionarnega nasilja*. Toda večinska vladajoča koalicija je predlog preglasovala in ponovno pokazala, da glede zgodovinskih dejstev ni soglasja, kar bo imelo velik negativen pomen za prihodnji razvoj slovenskega naroda.

Stanislav Brenčič, predsednik odbora, je obžaloval, da DZ ne premore toliko, da bi vsaj z besedo omenil revolucionarno nasilje, ker bi s tem naredil največ za pomiritev in sprave naše

družbe. A Peter Kovačič Peršin, predsednik vladne komisije za ureditev vprašanj zamolčanih grobov, je vse skupaj poučil, da namen zakona sploh ni poenotiti državljanov ali rešitev državljskega spora, češ da to ni zakon o spravi, ampak zakon o grobiščih. Gre le za to, da smo to sposobni narediti, ali smo civilizirana družba ali pa bomo še vztrajali na barbarskem odnosu do po vojni usmrčenih žrtev, je na poslance apeliral Peršin.

Kakorkoli že, ko je odbor zavrnil še predlog NSi in SDS, da so vojaška grobišča tudi grobišča vojaških oseb, ki so jih po vojni prisilno pobili takratni organi ali predstavniki oblasti na ozemlju RS, je poslancem Koalicija Slovenija prekipelo. Prostor so zapustili, češ da ne vidijo nobenega razloga za nadaljnje sodelovanje v razpravi o zakonu, saj se tako ali tako ne upošteva in pri celotni zadevi ni nobene spoštljivosti. Drobnič pa je sklenil: *»Mrtvi so bili najprej prisilno pobiti, zdaj bodo še prisilno zaznamovani.«* Potem sta Drobnič in Cukjati govorila še na tiskovni konferenci, kjer smo med drugim slišali, da je bila tokrat zapravljena prava priložnost, da bi se zamolčani grobovi dostojno uredili, in da ni bila izkoriščena možnost, da bi se strpno in spravno lotili teme, ki je še vedno rana in izvor mučnega razdora naše družbe.

Ali bodo sploh sodelovali v razpravi v DZ, se bodo v SDS in NSi še odločili. In če bo zakon o vojnih grobiščih kljub vsemu sprejet? Mi tukaj ne moremo kaj prida storiti, pravi Cukjati in dodaja,

Udba.net - nadaljevanje

Glede "udba.net" afere je bilo začetkom junija objavljeno v slovenskih medijih, da je posebna vladna komisija (pod vodstvom nam v Ontariu dobro znanim in priljubljenim konzulom pri veleposlaništvu v Ottawi, g. Mitjem Štrukljem) "ocenila, da Dušan Lajović ni več primeren za častnega generalnega konzula RS za Avstralijo in Novo Zelandijo ... Je pa zunanjemu ministrstvu kljub vsemu predlagala, da naj Lajovicu ne podaljšajo mandata ... zaradi starosti. Po navodilih zunanjega ministrstva o častnih konzularnih funkcijonarjih, opravljajo svojo dolžnost do 60. leta starosti. V izjemnih primerih

da so se v tem DZ sprejele že mnoge neumnosti. *»In še se bodo.«*

Drugo obravnavo predloga zakona o vojnih grobiščih 17. 6. v Državnem zboru je zaznamovala dolga in polemična razprava. Vključili so v vojna grobišča *»tudi že obstoječa grobišča vojaških oseb na ozemlju RS, ki so umrle pri opravljanju vojaške službe v nekdanji SFRJ, razen grobov, za katere skrbijo svojci pokopanih. Vojaške osebe so pripadniki nemške, italijanske, madžarske, jugoslovanske vojske in borci v NOB, pripadniki protikomunističnih bojnih formacij, kot so slovenski domobranci, kraljeve vojske (četniki-op.ur.) in protikomunistične milice ter pripadniki drugih tujih armad. Vojna je druga svetovna vojna, ki je na ozemlju RS trajala od 6. 4. 1941 do 9. 5. 1945. Povojni dogodki so poboji beguncev z ozemlja nekdanje SFRJ, poboji vojnih ujetnikov, pripadnikov protikomunistične vojske, vrnjenih z avstrijske Koroške, poboji pripadnikov nemške in italijanske narodnosti in poboji na razredni osnovi, izvedeni brez predhodnih sodnih postopkov.«* Ob glasovanju 70. poslancev je DZ zavrnil dopolnilo SDS in NSi. Med dvajsetimi, ki so glasovali za dopolnilo je bilo tudi pet poslancev koalicijske SLS: Ivan Božič, Franc Čebulj, Franc Krangler, Jurij Malovrh in Franci Rakovec. Kot pričakovano je tudi pri tretji obravnavi levičarska koalicijska vladna večina zmagala in tako so *»nasilno pobiti še nasilno pokopani.«*

lahko zunanje ministrstvo to starostno mejo poviša, vendar največ do 70. leta."

Kako, naj si razlagamo, da je prav sam minister za zunanje zadeve, dr. Dimitri Rupel, že drugič imenoval 6. julija 2001 za častnega konzula, 73-letnega dentista dr. Zlatka Avreliusa Verbiča, ki je že med svojim prvim imenovanjem kot ekonomski svetovalec (leta 1991) dokazal svojo nesposobnost k izboljšanju trgovanja med Kanado in Slovenijo. Je že čas, da veleposlaništvo RS v Ottawi dobi poklicnega ekonomskega atašeja.

V Ottawi sprejem ob slovenskem dnevu državnosti

19. junija, 2003 - STA

Slovensko veleposlaništvo v Ottawi je 19. junija priredilo sprejem ob dnevu državnosti, ki se ga je po besedah veleposlanice Veronike Stabej udeležilo več kot 300 gostov, med njimi kanadski parlamentarci, visoki uradniki zunanjega ministrstva, novinarji osrednjih časopisov, predstavniki ministrstva za obrambo in kanadske vojske ter kanadski Slovenci. Na sprejemu so bili tudi državni sekretar za Slovence po svetu **Črtomir Špacapan**, ki se mudi na obisku pri kanadskih Slovencih, ter predstavniki slovenskega ustavnega sodišča pod vodstvom predsednice Dragice Vedam Lukič, ki se udeležujejo mednarodne konference ustavnih sodišč frankofonskih držav. V Ottawi je bil tudi vojaški ataše za ZDA in Kanado Janez Kavar, ki bo v kratkem sklenil tiriletni mandat in se vrnil v Slovenijo.

Veleposlanica je po sprejemu v hotelu Sheraton v svojo novo rezidenco povabila predstavnike slovenske skupnosti iz Ottawe, Montreala in Toronta. Kot je povedala, se je v četrtek skupaj s Špacapanom udeležila srečanja s kanadsko državno sekretarko za multikulturalizem Jean Augustine, ki je pristojna za etnične skupnosti v Kanadi. Po sprejemu je Špacapanova delegacija obiskala ministrstvo za zunanje zadeve, kjer so se pogovarjali o dvostranskih odnosih med državama, in kanadski parlament.

Špacapan je obiskal tudi nacionalni arhiv Kanade, ki želi imeti v svoji zbirki tudi čimveč gradiva o kanadskih Slovencih. Stabejeva je dejala, da veleposlaništvo pomaga zbirati dokumente pri slovenskih društvih, od česar bodo del poslali v Slovenijo, del pa bo ostal v kanadskem arhivu.

Špacapan, ki je obisk začel 17. junija v Winnipegu, je za STA dejal, da tamkajšnje Slovence državni predstavniki redko obišejo, zato so bili tokratnega obiska toliko bolj veseli.

Srečal se je s predsednikom Slovensko-kanadskega društva Winnipeg, Brankom Maligec ter obiskal prostore Slovensko-kanadskega kulturnega društva, kjer ga je sprejel predsednik Stan Majowski.

Po njegovih besedah je namen obiska vzpodbuditi boljšo povezanost med slovenskimi društvi in posamezniki z Uradom za Slovence po svetu, kajti iz Kanade prihaja zelo malo prijav na razpis za sredstva za Slovence po svetu. Zato jih želijo bolje seznaniti z dejavnostmi urada, ki podatke objavlja tudi na svoji spletni strani, kmalu pa bo izdal tudi posebno brošuro z vsemi potrebnimi informacijami, ki zanimajo izseljence, na primer o državljanstvu in podobnem.

Slovenci v Winnipegu so se med drugim zanimali tudi za možnost gospodarskih vlaganj v Sloveniji. Na vprašanje o ukrepih pri reorganizaciji javne uprave, ki so doleteli tudi njegov urad, je Špacapan odgovoril, da je vlada najprej resnično hotela ukiniti Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, vendar pa ga je po pritožbah ohranila takšnega, kot je.

V Ottawi se je Špacapan med drugim sešel z državno sekretarko za multikulturalizem Jean Augustine, pomočnikom namestnika ministra za Evropo Paulom Duboisom ter generalnim direktorjem oddelka za srednjo, vzhodno in južno Evropo na kanadskem zunanjem ministrstvu Davidom Prestonom. Po sprejemu ob slovenskem dnevu državnosti, ki ga je priredila slovenska veleposlanica v Kanadi Veronika Stabej, si je Špacapan ogledal še kanadski parlament. Državni sekretar se pa je v Montrealu srečal s predstavniki slovenskega društva in si ogledal tudi društveno letovišče (Slovenian Farm).

V Torontu pa je Špacapana sprejel častni generalni konzul RS Jože Slobodnik, ki je v prostorih konzulata organiziral pogovor o vlogi Slovencev v izseljenstvu s predstavniki slovenskih društev in organizacij južnega Ontaria. Istega dne

je v Beamsville-u potekala proslava ob 70. obletnici slovenskega društva. Pred odhodom v Slovenijo je bilo v nedeljo v Beamsville-u slovesno odkritje spomenika slovenskim

rudarjem, ki so se ga med drugimi udeležili tudi člani federalnega in provincialnega parlamenta z županom občine Lincoln, v kateri leži tudi Beamsville.

70 let Vzajemne podporne zveze Bled

Cvetka Kocjančič

Vzajemna podporna zveza Bled je 21. in 22. junija slovesno proslavila 70-letnico neprekinjenega aktivnega delovanja. To je vsekakor pomemben dogodek za celotno slovensko skupnost v Kanadi, saj se je z ustanovitvijo Zveze Bled leta 1933 v Kirkland Lakeu začela oblikovati organizirana slovenska skupnost, ne samo v tem malem severnoontarijskem mestecu, pač pa tudi v drugih mestih, kamor so se bolj strnjeno naselili slovenski pionirji, ki so organizirano začeli prihajati v Kanado šele po letu 1924.

S svojo prisotnostjo so na dvodnevni slavnosti Zveze Bled počastili gospod Črtomir Špacapan, državni tajnik za Slovence v zamejstvu in po svetu, ter svetovalec vlade dr. Zvone Žigon, veleposlanica Republike Slovenije gosa Veronika Stabej, prvi sekretar veleposlaništva RS gospod Jože Poličar, ter župan mesta Lincoln Mr. Ray Konkle. Poleg njih so bili med častnimi gosti na sobotnem slavlju prisotni tudi častni generalni konzul Republike Slovenije gospod Jože Slobodnik, gosa Beth Plinney, predstavnica federalne vlade, ter gospod Bob Dawleng, predstavnik ontarijske vlade. V kulturnem programu so organizatorji podali kratko zgodovino tega prvega samostojnega slovenskega društva v Kanadi, plesna skupina Planika in društveni pevski zbor pa sta nazorno prikazala tudi kulturno delovanje te bratske slovenske organizacije, ki si je že pred sedmimi desetletji za cilj postavila pomagati sorojakom v primeru bolezni ali smrti družinskega člana ter krepiti in ohranjati slovensko kulturno dediščino in jo prenašati na svoje otroke. Gospod Špacapan je v svojem nagovoru čestital Zvezi Bled ob tem visokem jubileju ter orisal delo Urada za Slovence

po svetu, katerega osnovna dejavnost je skrb za Slovence, ki živijo izven meja svoje domovine. Čestitkam in dobrim željam sta se v svojem kratkem pozdravnem nagovoru pridružila tudi veleposlanica Veronika Stabej in častni generalni konzul Jože Slobodnik, parlamentarna poslanka Beth Phinney pa je iz Ottawe prinesla pozdrave od ministrice Sheile Copps.

Naslednji dan, to je v nedeljo, je Zveza Bled nadaljevala svoje slavje z mašo za vse pokojne člane. Najlepši del slovesnosti je bilo odkritje spomenika, posvečenega vsem članom Zveze Bled. Najprej je predsednik Zveze Bled na kratko orisal zgodovino in pomen Vzajemne podporne zveze Bled, v angleščini pa je kratko zgodovino podala Silvija Stankovič. Pri odkritju spomenika so sodelovali Janez Hočever, nekdanji predsednik Zveze Bled in ustanovitelj Bledovega odseka v Beamsvillu, Frank Dolmovič, nekdanji predsednik, ki je odraščal v Kirkland Lakeu, kjer je bila leta 1933 ustanovljena Zveza Bled, gospod Črtomir Špacapan, državni tajnik Urada RS za Slovence po svetu in zamejstvu, gosa Veronika Stabej, veleposlanica RS v Ottawi, Tim Hudak, poslanec v ontarijskem parlamentu, ter gospod John Maloney, MP, predstavnik kanadske federalne vlade, ki je ob spomeniku prebral pozdravno pismo kanadskega ministrskega predsednika Jeana Chretien. Spomenik je blagoslovil gospod Jože Bajzec, župnik pri župniji Sv. Gregorija Velikega v Hamiltonu. Prizor so popestrili Vitezi sv. Kolumba v svojih slikovitih nošah. Sledili so pozdravni nagovori in čestitke, in seveda šklipanje fotoaparatom.

Spomenik predstavlja rudarja, ki stoji na granitni skali, v katero so vklesana imena vseh dvaindvajsetih odsekov Zveze Bled, ki so v

preteklih sedemdesetih letih delovali, v sredini skale pa je vdelana zgodovinska fotografija delegatov prve konvencije Zveze Bled, ki se je vršila leta 1940 v Kirkland Lakeu.

Po ganljivih besedah, izrečenih ob spomeniku, se je marsikdo zamislil o usodi Slovenskih izseljencev, o prvih slovenskih pionirjih, ki so pred sedemdesetimi leti z ustanovitvijo prvega samostojnega slovenskega društva v Kanadi zaorali ledino organizirane slovenske skupnosti, in o svoji lastni izseljenski izkušnji.

Spomenik, ki bo pričal o naših slovenskih začetkih na kanadskih tleh, je v ponos vsem Slovencem, še zlasti tistim, ki si aktivno prizadevajo za ohranitev slovenskega jezika, slovenske kulturne dediščine ter slovenskih vrednot. Ideja bratstva in medsebojne pomoči, ki je bila povod za ustanovitev Zveze Bled, je bila tudi njena gonilna sila v vseh letih delovanja.

Danes, ko delavcem finančno pomoč v primeru bolezni nudi kanadsko zavarovanje, se člani Zveze Bled vsebolj zavedajo, da morajo medsebojno pomoč usmeriti v prizadevanje, da Slovenci v Kanadi obdržijo, kar so najlepšega in najdragocenejšega prinesli iz svoje matične domovine, in da to prizadevanje presega zgolj njihovo lastno organizacijo. Slovenci v Kanadi bomo močni, če bomo sposobni skupno nastopiti.

Tradicionalni **Slovenski dan**, ki so ga v nedeljo, 22. junija 2003, skupno organizirala slovenska društva niagarskega področja na Bledovem zemljišču v Beamsvillu, je lep dokaz takega skupnega prizadevanja za ohranjanje slovenskega kulturnega izročila. V popoldanskem kulturnem programu, ki ga je odlično vodila Silvia Stankovič, so po ganljivem nagovoru Ivana Krušiča, predsednika Zveze Bled, in po pozdravnih nagovorih Franka Gimplja, Jr., predsednika koordinacijskega odbora za niagarsko področje, ter Florijana Markuna, predsednika Vseslovenskega kulturnega odbora, predstavniki društev izročili svoje čestitke Zvezi Bled. Po kratkem govoru gospoda Špacapana in veleposlanice Veronike Stabej so nastopile

folklorne skupine Soča, Planika in Plesna skupina Lipa Park, zadonela je slovenska pesem v izvedbi zbora Bled, moškega zbora Majolika, mešanega pevskega zbora župnije sv. Gregorija Velikega ter pevski zbor društva Slovenski park. Nastop malčkov, ki so se predstavili s slovensko pesmijo in plesom, nas je navdal z upanjem, da bo slovenska beseda v Kanadi še dolgo živela.

Spodbudne besede predstavnikov kanadske in slovenske vlade, ki smo jih med dvodnevni praznovanjem slišali, so priznanje vsem Slovencem, ki v tujini za ohranitev slovenstva žrtvujejo nešteto ur svojega prostovoljnega dela. Tako žrtvovanje zmore samo velika ljubezen do domovine, oziroma domovine svojih staršev. Jubilej Zveze Bled, ki je sovpadal s praznovanjem Dneva slovenske državnosti, in obenem tudi Kanadskega dneva, je simbolično ponazoril hvaležnost in lojalnost Slovenskih izseljencev do svoje stare in nove domovine, in spoštovanje in ljubezen naše mladine do izročila svojih slovenskih prednikov.

Državni sekretar Črtomir Špacapan

Intervju z Državnim sekretarjem Črtomirom Špacapanom

(Pogovor urednika Glasila z Državnim sekretarjem Črtomirom Špacapanom, ki je tudi Direktor Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter bivši župan Nove Gorice).

Dobrodošli v Torontu, je to vaš prvi obisk Kanade?

Ne, jaz sem že bil enkrat tukaj z ansamblom Big Ben, ko sem bil še župan Nove Gorice. Moram reči, da imam zelo lepe spomine. Nekatero obraze sem spoznal tudi danes, čeprav je minulo že toliko let. Tudi oni se me očitno dobro spominjajo. Vesel sem, da sem lahko prišel še enkrat, sicer v drugi vlogi.

Čestitam k vašemu imenovanju k Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu in vaši uspešni ohranitvi, oziramo obranitvi vašega Urada, čeprav naj bi prvotno vlada predlagala, da bi bil ukinjen. Zanima me, ali bo zaradi dodatnih odgovornosti, ki naj jih bi prevzeli od ukinjenih uradov, vaše delovanje okrnjeno oziroma morda celo izboljšano, zlasti kar se tiče pomankljive komunikacije vaših predhodnikov?

Naše delovanje bo še bolj odgovorno zaradi tega, ker so se nekateri uradi združili z ministrstvi. Žal pa moram reči, da nas je na Uradu vedno manj, ker je to očitno nekaka postaja za tiste ljudi, ki si želijo v diplomacijo. V kratkem prihaja v Kanado tudi Barbara Sušnik, ki je bila dolgoletna naša sodelovka in mislim, da bo zelo dobro zastopala to problematiko Slovencev, ki živijo v Kanadi. Bila je tudi sekretarka Državno-zborske komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Trenutno nas je devet, ampak mislim, da nas bo več predvsem zaradi tega, ker imamo odgovorne naloge. V zadnjih letih objavljamo tudi razpis za denarna sredstva, ki so namenjena Slovincem in to je zelo velika odgovornost za nas.

Vaši obiski zamejstva (Radio dva na avstrijskem Koroškem) in sedaj slovenske skupnosti v Kanadi (Winnipeg, Montreal, Toronto, in južni Ontario) obetajo vaše iskreno zanimanje, ki ga vsaj v Kanadi do sedaj ni bilo. Po prejetih poročilih, ste slovenskemu Radiu dva napovedali možnost, da boste skušali "omogočiti radiu financiranje do konca leta". Ali ste uspeli?

Radio je zelo pomembna inštitucija ker tam se čuti jezik, tam se sliši jezik, in mi hočemo ohraniti Slovence po svetu in zamejstvu, moramo imeti naše radio postaje. Radio 2 je zašel v krizo, ko je Avstrijska država odtegnila financiranje. Zaenkrat smo ga rešili s sredstvi iz Slovenije, računamo pa, da bo Avstrijska država s 1.1.2004 začela ponovno financirati ta radio.

Prejšni vikend ste sodelovali v Ljubljani kot častni gost pri okrogli mizi "Slovenija ob vstopu v Evropsko Unijo - novi izzivi", ki ga je organiziralo Izseljensko društvo Slovenije. Odmevi, ki smo jih slišali, so bili pozitivni. Kaj pa je vaš odgovor tistim, ki trdijo, da to ne bo združitev enakih, pač pa prevzem šibkih pristopnic, ki bodo čez čas zgubile svojo etnično identiteto?

Ja, moram reči, da je bil ta tabor uspešen in tudi tema je bila aktualna, ker zdaj pač Slovenija s 1.5.2004. vstopa v Evropsko Unijo. Kar se bo zgodilo s Slovenijo, je predvsem odvisno od Slovencev. Vi veste, da so v Evropi preživeli še manjši narodi kot je Slovenski. Zato se ne bojim in mislim, da to ne pomeni neke integracije v neko drugo skupnost, ker Slovenci so preživeli tudi v drugih državah ne samo v Sloveniji: v Avstriji, v Kanadi, v Argentini, v Italiji, v Avstriji in drugod. V Avstriji so bile velike težnje, da bi jih asimilirali. Računam, da je po eni strani seveda zelo velika priložnost za Slovenijo, da se vključi v Evropsko Unijo. Po drugi strani pa to prinaša nekatere izzive, nekatere probleme, posebno na kmetijskem področju, mogoče na področju gospodarstva, vendar računam, da Slovenija z vključitvijo v EU Slovenija samo pridobiva, zgubiti v bistvu nima kaj.

Že sedaj obe, Avstrija in Italija, kršita svoje manjšinske obveznosti, kako lahko upamo, da se bodo po vstopu Slovenije v EU razmere izboljšale?

Računam, da bo Evropa sprejela enotne kriterije za odnos do manjšin. To pomeni, da bosta morali tudi Italija in Avstrija spoštovati te zakone in kriterije, ki jih bo oblikovala Evropska Unija. In tu vidim večjo garancijo za Slovenske državljane, ki živijo v zamejstvu, da bodo dobili svoje pravice. V Italiji in Avstriji je to poseben problem, ker so pač zaradi političnih razlogov velikokrat odtegnili Slovincem podporo, vendar v zadnjem času mislim, da so se razmere izboljšale. Tako v Italiji, kot v Avstriji se počasi oblikuje mnenje, da so seveda manjšine neko bogastvo, neka prednost, ne pa da jih je treba zatirati.

Zadnje novice o volitvah v Furlaniji in Julijski Krajini so bolj optimistične. Mirko Špacapan, vaš soimenjak, novo izvoljeni deželni svetovalec in kandidat stranke Slovenska skupnost, je izjavil po zmagi Ricarda Illyja, bivšega župana mesta Trst, da je to velika demokratska zmaga za slovensko manjšino v Italiji. Se z njim strinjate in kaj pričakujete pred in po vstopu Slovenije v UE?

Seveda se strinjam z mojim soimenjakom in tudi sorodnikom Špacapanom, ker je zmaga Ricarda Illyja, ki je naklonjen Sloveniji in s katerim sva imela dobre odnose tudi, ko sem bil še župan Nove Gorice in zelo pomembna za Slovensko skupnost. Namreč tudi v Gorici je po zmagi leve sredine župana Brancatija zadeva šla čisto v drugo smer, kot je bila preje, ko sem jaz moral sodelovati pač z drugo opcijo. Pa tudi na pokrajinski ravni sem imel zelo dobre stike s predsednikom Brandolinom. Sedaj seveda, ko pa prihaja Ricardo Illyja na čelo Furlanije in Julijske Krajine pričakujem, da se bodo zadeve še izboljšale. Razen v Trstu so namreč zadeve ob meji dokaj ugodne in pričakujem, da bo seveda tudi Illijov vpliv in Illijevo zavzemanje za slovensko manjšino rodilo svoje uspehe. Poleg tega pa je treba povedati, da poleg Mirka Špacapana imamo še štiri svetovalce - toraj Slovenska skupnost je dobila kar pet Slovencev iz Slovenske skupnosti - ker so različne stranke. Pet svetovalcev v deželnem zboru, je zgodovinski dogodek.

Ali pričakujete v Sloveniji predčasne parlamentarne volitve hkrati z volitvami evropskih poslancev, saj bi tako premier Rop lahko sestavil bolj učinkovito vlado, kot jo ima sedaj in si istočasno prihrani več kot pol bilijona tolarjev?

Velika želja Slovencev je, da bi prihranili 500 milijonov tolarjev. Vsake volitve pač pomenijo toliko denarja. Vendar se jaz bojim, da bo to zelo težko, ker pač poslanci bodo težko pristali, da se jim skrajša mandat za štiri mesece, od julija do oktobra. Namreč volitve v Evropski parlament morajo biti izvedene v juniju, to se pravi približno štiri mesecev prej, predno so na vrsti državno-zborske volitve. Teoretično obstaja ta možnost, da bi se seveda tudi to zgodilo in mislim, da bi to slovenski državljani pozdravili, vprašanje pa je če so politične stranke pripravljene na ta kompromis. Jaz ta trenutek tega kompromisa ne vidim in mislim, da bomo imeli drugo leto dvojne volitve: 7 poslancev v Evropski parlament in klasične državne volitve.

Ob zaključku najinega pogovora me zanima, ali imate tudi vi kakšna vprašanja ali nasvete glede povezave, oziramo sodelovanja "Glasila kanadskih Slovencev" z vašim Uradom?

Mi bi si želeli, predvsem to, da bi ta komunikacija, ki je med Slovenijo in med Kanado - in splošno med Slovenci ki živijo zunaj - bila bolj dvosmerna in da ne bi bila samo enosmerna. Vsaj odkar sem jaz na uradu, si želimo, da bi vsako vprašanje odgovorili ne glede na to, ali odgovorimo direktno ali posredno. Tako pozdravljam vaše Glasilo. Mislim da bi v njem

moralo biti čim več takih aktualnih zadev. Če rabite kakšne informacije, kakršnekoli, ki bi koristile Slovincem, mislim da je Urad pravi naslov.

Najlepša hvala za pogovor v upanju, da boste ohranili lepe spomine na vaš obisk slovenske skupnosti v Kanadi, in z željo uspešnega sodelovanja. Hvala lepa.

Hvala lepa tudi vam, sem izredno počaščen in vesel, da sem lahko z vami. Mislim, da so bili tudi pogovori zelo odkriti in vsebinski. Želim veliko uspeha vašemu Glasilu in seveda tudi sodelovanju z našim Uradom.

SKGZ pozitivno ocenjuje izid deželnozborskih volitev v FJK

(STA)

Deželni svet Slovenske kulturno-gospodarske zveze (SKGZ), ene od krovnih organizacij slovenske manjšine v Italiji, je 24. junija na seji na Opčinah pri Trstu pozitivno ocenil izid nedavnih deželnozborskih volitev v Furlaniji-Juljski krajini (FJK). Ocena je pozitivna zaradi uspeha levosredinske koalicije, predvsem pa zaradi izvolitve velikega števila pripadnikov slovenske manjšine v deželni parlament. Zdaj se postavlja vprašanje vzpostavitve novih, konstruktivnejših odnosov z deželno upravo ter vzpostavitve nove oblike predstavnštva manjšine v smislu koordinacije med izvoljenimi deželnimi poslanci slovenske narodnosti in krovnicima organizacijama manjšine. Na seji so člani deželnega sveta izvolili tudi nov, 24-članski izvršni odbor SKGZ. Po mnenju predsednika SKGZ Rudija Pavšiča in drugih razpravljalcev sprememba politične večine v deželni upravi narekuje tudi manjšini in SKGZ, da spremenita dinamiko odnosov z deželo FJK. Pripadniki slovenske manjšine, ki so bili izvoljeni v deželni parlament, imajo zdaj tudi velike odgovornosti glede na obdobje vstopanja Slovenije v Evropsko unijo in glede udejanjanja zaščitnega zakona za slovensko manjšino v Italiji. Navzoči so se zavzeli za vzpostavitev koordinacije med izvoljenimi predstavniki in krovnicima organizacijama manjšine (SKGZ in Svetom slovenskih organizacij).

Na zasedanju so govorili tudi o delovanju paritetnega odbora (organa, ki ga predvideva zaščitni zakon), ki mora pripraviti seznam občin, kjer naj veljajo norme zaščitnega zakona. Pri tem so bili navzoči povečini mnenja, da je treba v območje zaščite neobhodno vključiti tudi Trst (slednji je, poleg Trbiža, edina občina, ki se še ni izjasnila v tem smislu). Da se to zgodi, je dovolj že prošnja tretjine občinskih svetnikov. S tem trenutno tudi razpolaga leva sredina v tržaškem občinskem svetu, s katero nameravata SKGZ in SSO čimprej priti v stik.

Člani deželnega sveta so bili večinoma tudi mnenja, da mora priti do zamenjave nekaterih članov paritetnega odbora, ki so izraz prejšnje desnosredinske deželne uprave in ki ovirajo njegovo delovanje. Časa za to je malo, nekako do konca julija, paritetni odbor pa mora do novembra dokončno sestaviti seznam občin, v katerih naj veljajo zaščitne norme.

Na seji so izvolili tudi 24-članski izvršni odbor SKGZ. Slednjega sestavljajo: Janko Andolšek, Rudi Bartaloth, Edi Bukavec, David Klodič, Viljem Černo, Alenka Florenin, Igor Gabrovec, Pavel Hrovatin, Branko Jazbec, Nives Košuta, Dorica Kreševič, Jure Kufersin, Ace Mermolja, Jole Namor, Igor Pahor, Milan Pahor, Nataša Paulin, Nevenka Pečar, Gorazd Pučnik, Rado Race, Livio Semolič, Igor Tuta, Boris Siega in Rudi Pavšič.

Pahor v Washingtonu tudi s senatorko Hillary Clinton

(Washington 10. junija, 2003 - STA)

Predsednik državnega zbora Borut Pahor z delegacijo, v kateri sta tudi predsednika parlamentarnega odbora za zunanjo politiko in obrambo, Jelko Kacin in Rudolf Petan, so prvi dan obiskali ameriški kongres. Drugi dan obiska je Pahorja sprejel predsednik senatnega odbora za mednarodne odnose, republikanec Richard Lugar iz Indiane, demokratski kongresnik slovenskega rodu James Oberstar iz Minnesote ter demokratska senatorka iz New Yorka Hillary Clinton. Soproga nekdanjega ameriškega predsednika, ki je z njim obiskala tudi Slovenijo, je izrazila upanje, da bodo odnosi med državama, zdaj ko je Slovenija praktično v zvezi NATO, še boljši. Senatorka Hillary Clinton je na kratkem srečanju s Pahorjem in slovensko delegacijo tudi dejala, da je bila Slovenija v zadnjih letih država za vzor ostalim v regiji. Senatorka Clintonova je Pahorju tudi dejala, da se dobro spomni obiska v Sloveniji s svojim soprogom, takrat še predsednikom ZDA, Billom Clintonom. Pahor jo je povabil naj še pride na obisk in senatorka je dejala, da z veseljem, ko ji bo dopuščal čas.

Pahor je po srečanju s Hillary Clinton dosednji potek obiska v ZDA za STA ocenil kot zelo delaven in na takšni ravni, kot bi si jo lahko le želeli. "Naše glavno sporočilo tukaj v Washingtonu je, da je želja za dobre odnose med državama stvar konsenza v slovenskem parlamentu in ni le stvar ene ali druge vladne politike. Zavedamo se, da so in bodo v prihodnje tudi kakšne razlike v pogledih na aktualna vprašanja, ampak je to med prijatelji legitimno in da bomo šli preko teh ovir in bomo gradili zavezništvo naprej".

Kot zelo pomembno sporočilo, ki ga posredujejo v ZDA, je izpostavil tudi to, da se Slovenija zaveda svojih odgovornosti v regiji in da v zadnjih letih sistematično vzpodbuja vse odnose s parlamenti v državah jugovzhodne Evrope. "Mi nismo nič bolj pametni od njih, ampak imamo neke izkušnje, ki jim jih dajemo na razpolago,

torej je ta parlamentarna diplomacija zelo živahna. Kot sem že povedal, in mislim, da je to za naše sogovornike pomembno, je to moj edini obisk izven Evrope v tem mandatu," je še povedal Pahor, ki je dodal, da imajo Američani Slovenijo kot zelo zavezniško državo.

"Tudi v neformalnih pogovorih, ko jih vprašam, naj povedo, ali je kakšna senca na odnosih, odgovarjajo, da je ni. Razumljivo je, da so med prijatelji razlike in cenijo slovenski napor, da to zavezništvo živi. Mislim pa, da je za njih zelo pomembno, da igramo zavezniško vlogo predvsem v regiji jugovzhodne Evrope," je dejal Pahor.

Slovenska delegacija se je zvečer srečanja sestala z vodjo senatne večine Billom Fristom iz Tennesseeja, predsednikom predstavniškega doma Dennisom Hastertom ter senatorji Mikeom Enzijem, republikancem iz Wyominga, republikancem Wayneom Allardom iz Colorada ter demokratom Tomom Harkinom iz Iowe. V ponedeljek se je delegacija sestala z republikancema, senatorjem Johnom McCainom in predsednikom kongresnega odbora za mednarodne odnose Henryjem Hyde-om.

Hillary Clinton priznala jezo na soproga zaradi afere

Newyorška senatorka Hillary Clinton je v svoji obsežni knjigi spominov, med drugim brez dlake na jeziku opisala nekaj zanimivih podrobnosti iz časa

afere Monica Lewinsky.

Ameriška tiskovna agencija AP je že v torek dobila izvod knjige in nekdanja prva dama ZDA je v teh dneh povsem zasenčila devet strankarskih kolegov, ki si prizadevajo za pridobitev predsedniške nominacije. Težko pričakovana knjiga z naslovom "Living History" bo izšla v rekordni nakladi milijon izvodov in obsega več kot 500 strani, Hillary Clinton pa bo zanjo dobila najmanj osem milijonov dolarjev. Nekdanja prva dama ZDA piše, da si je po soprogovem priznanju, da je imel razmerje s pripravnico v Beli hiši, želela, "da bi mu zavila vrat", saj je tudi njej lagal do zadnjega trenutka.

Clinton je razmerje z Monico Lewinsky zanikal vse do trenutka, ko so zvezni "inkvizitorji" pod vodstvom Kena Starra prišli do slavne modre

obleke s sledovi njegove sperme. Hillary Clinton piše, da jo je Bill zbudil 15. avgusta, se najprej obotavljal, nato pa priznal razmerje. Ameriški komentatorji so pričakovali, da Clintonova v knjigi ne bo objavila podrobnosti iz tistih časov, vendar bodo bralci, ki jih te reči zanimajo, zagotovo zadovoljni in bodo rade volje odšteli 28 dolarjev, kolikor stanejo spomini sedanje senatorkе. Clintonova priznava, da je soproga po priznanju nadrla kot žival in se je le stežka odločila, da ostane v zakonu z njim.

Preden je bil Clinton prisiljen priznati razmerje, je lagal tudi njej, sama pa ga je odločno zagovarjala in gonjo proti predsedniku označila za široko desničarsko zaroto. Bill se je izgovarjal, da je lagal, ker je skušal zaščititi njo in hčerko Chelsey. Clintonova opisuje podrobnosti naslednjih dni in pove, da je po priznanju razmerja Billu družbo delal le še njegov pes. S soprogom sta se pomirila šele, ko se je Hillary odločila kandidirati za senatorko v New Yorku. Nekdanja prva dama opisuje tudi druge podrobnosti življenja v Beli hiši. Med drugim tudi škandal s prekupčevanjem zemljišč v Arkansasu z imenom Whitewater, ki je pomenil začetek gonje proti demokratskemu predsedniku.

Tudi J.F. Kennedy je baje imel svojo Moniko Lewinsky

Nekdanji ameriški predsednik John F. Kennedy je tudi imel verjetno zvezo s pripravnico v Beli hiši, so razkrili dokumenti, ki so jih objavili v njegovi biografiji, piše tržaški Il Piccolo. Več kot 35 let pred Clintonom je morda že Kennedy imel zvezo z 19-letno deklico, ki je pripravljala administrativna dela, ugotavlja zgodovinar Robert Dallek, ki je preučil več dokumentov iz knjižnice John F. Kennedy v Bostonu. Dallekove biografija o 35. ameriškem predsedniku z naslovom "Nedokončano življenje - John F. Kennedy 1917 - 1963" vsebuje vrsto podrobnosti o domnevni aferi. O zvezi zgodovinar sklepa, na podlagi pogovora s 77 - letno Barbaro Gamarekian,

svetovalko za tisk v Beli hiši v času Kennedyjevega predsednikovanja. "Ona (pripravnica) je imela očitno poseben odnos s predsednikom", je dejala Barbara Gamarekian. "Tipkati ni znala, znala pa je dvigovati telefon in prenašati sporočila, ni pa veliko koristila," je dodala Barbara Gamarekian. Pripravnica je Kennedyja redno spremljala na potovanjih. Dallek, zato meni, da je pripravnica Kennedyja na potovanjih, morda tudi v Beli hiši nudila spolne usluge. Newyorški častnik "Daily News" je objavil zgodbo o knjigi z naslovom "Tudi J. F. K. je imel Monico". Njeno ime je bilo: Marion "Mimi" Falmestock (a.k.a. Mimi Beardsley).

Kdo se NE laže - (Trilogija treh ljubljanskih častnikov):

DNEVNIK, 3.6.2003:

Vladni letalci

(Sonja H. Vogrič)

Po volitvah leta 2000 se je Drnovškova vlada (dokončno) odločila, da bo kupila novo, »večnamerno« vladno letalo. O tem je sicer razmišljala tudi že prej, a je iz strahu zaradi nepredeljivega odziva javnosti od projekta vsakokrat raje odstopila. Vladni možje so računali, da bo prav prvo povolilno leto najugodnejšo za nakup - če se bo dvignilo preveč prahu, se bo do naslednjih volitev namreč že polegel! Botri novega vladnega letala so bili kljub vsemu previdni in so njegov nakup skrili pod eno od postavk zakona o izvrševanju proračuna, ki govori o nakupih iz obrambnega tolarja. Zadeva je prišla na dan, še preden so se pristojni v vladni ekipi pravzaprav uspeli dogovoriti, kako bodo resnično tehtno in z argumenti podkrepili nujno potrebo po novem letalu. Uradno so razlagali, zakaj iz obrambnega tolarja, zakaj stari vladni »lear jet« ni več uporaben in zakaj je naložba med 20 in 25 milijoni US dolarjev, ugodna in koristna (čeprav bo verjetno končni račun vsaj dvakrat več - op. ur.)

Občutek, da gre za slepomišljenje (sleparjenje?), se je stopnjeval, ko je predvidena cena naročenega falcona začela strmo naraščati (na 42 milijonov US dolarjev) in ko so se toni očitkov o neupravičenem razmetavanju denarja v času napovedi varčevalnih ukrepov nevarno zaostriili. Pristojni v vladi so se začeli izmotavati na še bolj bedast način, kot so to počeli na začetku, saj niso znali pojasniti povišane cene protokolarnega letala. Projekt jim je povsem ušel iz rok. Začeli so iskati manj razkošno letalo, hiteli so z izjavami, da ga ne bodo kupili, potem da ga bodo prodali ali dali v zakup (ker sicer bi zgubili predplačano aro op.u.). Tudi po zadnjih izjavah novega finančnega ministra Mramorja (ki je sledil Ropu) ni še jasno, kakšna bo usoda vladnega

falcona. Tako se lahko zgodi, da bo letalo priletelo Ropovi oziroma LDS-ovi vladi v glavo v prihodnjem, to je predvolilnem letu, čeprav so se na vse kriplje prav temu želeli izogniti.

Za to bosta premier Rop in največja stranka LDS kriva sama. Zlasti Rop kot nekdanji finančni minister in zdajšnji predsednik vlade. Kot bivši vladni finančni minister je tiho podpiral sanje in visokoleteče želje Drnovška po vladnem udobju. Projektu se je začel umikati šele takrat, ko je prevzel vlado. Verjetno pričakuje, da bomo vsi volilci pozabili, da je bil on sam eden od tistih ključnih udeležencev pri »izvirnem grehu«.

Še več, Rop si je z izjavo v začetku letošnjega aprila, da bodo vprašanje letala v kratkem končno uredili z njegovim zakupom ali bolj verjetno kar s preprodajo, še bolj zadržnil vrv okoli vratu. Pri tem niti ni jasno ali pomembno, ali je to izjavil, ker je hotel vrniti še kakšno zaušnico Drnovšku; ali ker mu je letalo prišlo prav, da novinarjem ne bi odgovarjal na neprijetna vprašanja v zvezi z Ruplom in njegovo oportunistično in sporno vilensko izjavo. Dejstvo je, da Rop v tistem trenutku ni imel nič doslednega in tehtnega, s čimer bi podkrepil svojo izjavo. (Več o tej diplomatski farski lahko berete v članku »trilogija o vojni v Iraku in Slovenija« v zadnji izdaji Glasila). Zdaj Ropov naslednik Mramor mrzlično išče pot iz te zagate. Njegove zadnje izjave dokazujejo samo, da še ne ve natančno, kaj bodo storili s falconom, ampak da ta tudi ni bil tako nujno potreben. Če se bo odisejada s falconom nadaljevala še v prihodnje leto, se bo pred volitvami marsikdo lahko upravičeno vprašal, kako lahko vodi vlado nekdo, ki ni bil sposoben strokovno izpeljati niti projekta vladnega letala.

LJUBLJANSKE NOVICE, 15.5.2003:

Aerodrom Ljubljana za še ne izvaljenega ptiča gradi gnezdo

(Janez Temlin, odgovorni urednik)

Kot poroča STA, sporočilo pa so objavili tudi ostali slovenski mediji, bo Aerodrom Ljubljana gradil hangar za novo vladno letalo. Tako je odločil nadzorni svet Aerodroma ter ob tem sprejel, kot kaže, pogoje vlade, da se graditev hangarja v celoti prenese na Aerodrom Ljubljana.

Aerodrom Ljubljana naj bi za novi hangar odštél 660 milijonov tolarjev, okrog 330 milijonov tolarjev naj bi stala ploščad pred njim. Aerodrom pa bo moral sprejeti obveznost naložbe v višini 534 milijonov tolarjev, ki jo je vladni servis skupnih služb podpisal z Gradbenim podjetjem Grosuplje. Naložba hangar naj bi bila tako vredna nekaj več kot 1.4 milijarde tolarjev.

Ko bodo hangar zgradili, naj bi ga na podlagi posebne pogodbe oddajal vladi.

Ob tem je zanimivo, da Vinko Može, direktor Aerodroma Ljubljana baje pravi, da bo zanje investicija zanimiva, tudi če se vlada za najem hangarja ne bo odločila.

Spomniti se je treba, da je zadnje dni, ko so

DELO, 17.6.2003:

Zdravilo niso menjave, pač pa vsebinsko delo

(Mateja Babič)

Ali bo predsednik vlade Anton Rop še pred parlamentarnimi počitnicami predlagal razrešitev katerega izmed aktualnih ministrov in imenovanje novih, tudi po zadnjem delovnem srečanju predsednikov in vodij poslanskih skupin koalicijskih strank ni nič bolj jasno. Na sestanku, ki je bil prvotno namenjen določitvi ključnih nalog aktualne vlade do konca mandata, se seveda ni bilo mogoče izogniti vprašanju o morebitnih kadrovskih zamenjavah na ministrskih položajih. Udeleženci sestanka so srečanje ocenili kot uspešno in konstruktivno, zagotovili pa so tudi, da o konkretnih imenih ni bilo govora. »Govorili smo o tem, da je treba storiti vse, da vlada postane uspešnejša in bolj ambiciozna kot doslej« je med drugim povedal Rop.

Predsednik vlade je koalicijske partnerje seznanil o aktivnostih za intenziviranje dela vseh

začeli graditi hangar, spet prišlo v ospredje vladno letalo, ki ga vlada kupuje; ob tem pa se še ni odločila ali ga sploh bo. Da ne bo pomote, razmislek o nakupu so spodbudili slovenski mediji in slovenska javnost, ki so »varčno« vlado opozorili, da je letalo manj pomembno kot ostala odprta vprašanja. A kot kaže, je sedaj vlada našla Možeta, da ji gradi »gnezdo« za spornega »ptiča«, ki ga »valijo« Francozi. Dejstvo pa je, da bodo Slovenski davkoplačevalci tudi v tem primeru plačali tako gnezdo kot ptiča.

Nad gradnjo hangarja pa še vedno visi grožnja župana občine Cerklje, Franca Čebulja, ki je napovedal, da bo storil vse, da bi Aerodromu Ljubljana preprečil gradnjo hangarja. Čebulj je namreč prepričan, da bi moral Aerodrom Ljubljana občini Cerklje plačati 22,5 milijona tolarjev komunalnega prispevka, zaradi česar je občina tudi vložila tožbo na vrhovno sodišče. (Op. ur.)

ministrstev ter pospešitve izvedb ključnih projektov vlade pred vstopom v EU. Koalicijske stranke so se strinjale, da je potrebno v Sloveniji med ostalim čimprej doseči dogovor o plačilni politiki, zmanjševanju socialnih razlik v plačah. Izvesti reformo javne uprave in zdravstvenega varstva ter pospešiti delo na projektu regionalizacije.

Kot je povedal Rop, je v zvezi z morebitno rekonstrukcijo vlade partnericam sporočil, da se bo o tem v skladu z ustavno vlogo, ki jo ima, in na osnovi opravljenih razgovorov z ministri odločil do konca junija. »Najbolj me bo veselilo, če bom na koncu ugotovil, da kadrovske menjave niso potrebne. Če pa bom ugotovil, da na katerem koli ministrstvu delo ne poteka tako, kot smo se dogovorili, bomo izmenjavo izvedli. Predvsem pa je moj cilj, da se dinamizira delo v

vлади in da se pripravimo na izzive, ki prihajajo.« Borut Pahor, predsednik ZLSD, je po sestanku izjavil: »Dobro je, da se pogovarjamo in da pohitimo z določitvijo prednostnih nalog. To delo moramo končati do konca junija in na velikem srečanju poslancev in ministrov dokončno izreči enotno podporo temu delu do srede julija. ZLSD je povedala, kje vidi svoje prioritete za to, da je Slovenija pripravljena na uspešen vstop v EU. Drugič, ZLSD še vedno ocenjuje, da je bolje, če se koalicija osredotoči na uresničevanju svojih prednostnih nalog in da dobro leto dni pred parlamentarnimi volitvami ni dobro zgubljeni časa sam s sabo oziroma s kadrovskega zamenjavami, če te res niso nujne. Energijo je treba osredotočiti na bistvena vsebinska vprašanja.«

Predsednik SLS Franci But je dejal, da ne vidi razlogov, da bi bili ministri SLS zamenjani. »Pravzaprav to za nas sploh ne pride v poštev. Smo se pa pripravljene pogovarjati o vsebinskih vprašanjih. O tem smo se tudi pogovarjali. «But je kritiziral način pristopa k morebitni rekonstrukciji, češ da se to na tak način ne dela. »Verjetno nihče v kakšni koalicijski vladi ne predlaga zamenjavo predsednika koalicijske stranke, saj to v bistvu pomeni, naj stranka odide z vlade. Sicer pa mi znamo delati tako in znamo delati drugače,« je sklenil But. Besede so letele na špekulacije, ki so se zadnje dni pojavljale v medijih. Rop pa o njih javno ni govoril, češ da je eden izmed kandidatov za zamenjavo tudi kmetijski minister in predsednik SLS Franci But.

Predsedniki in vodje poslanskih strank LDS, ZLSD, SLS in Desus so se dogovorili, da se ponovno sestanejo v začetku julija. Temu sestanku bo predvidoma 8. julija sledilo tako imenovano veliko koalicijsko srečanje, ki naj bi se po prvotnih napovedih moralo zgoditi že pred koncem maja. Če prej ne, naj bi takrat zanesljivo postalo jasno, ali je rekonstrukcija vlade sploh še realna opcija. Po ocenah nekaterih koalicijskih partnerjev je namreč rekonstruirati vlado pozneje, torej le še slabo leto dni pred volitvami, nespametno početje.

Ker pa ne pričakuje predčasnih volitev, kar bi

zamenjalo celotno vlado, prvak SDS, Janez Janša predlaga, da bi bilo bolje, kot storiti nič, izpeljati rekonstrukcijo saj v šestih vladnih resorjih, na:

1. gospodarskem (ker drastično zanemarja mala in srednja podjetja in ne stori nič za odpravo finančne nediscipline;

2. pravosodnem, zaradi sodnih zaostankov, medtem pa daje vtis, da je uspešen;

3. prometnem, zaradi strateško zgrešenega pristopa k privatizaciji železnic;

4. notranjem, zaradi ministrove nesposobnosti in stalnih poskusov politizacije;

5. ministrstvu za okolje in prostor, predvsem zaradi energetike, ker so tu stvari neurejene; veliko škode pa je tudi bilo storjene pri urejanju odnosov glede JE Krško s sosedno Hrvaško;

6. ministrstvu za informacijsko družbo pa Janša ne bi izvedel rekonstrukcije, pač pa bi to ministrstvo kar razpustil, češ da ne more naštetih niti dveh stvari, ki bi bili po ustanovitvi tega ministrstva kaj boljše.

Po njegovem mnenju je bil idealen čas za rekonstrukcijo lanskega decembra, ko je dobila novega predsednika države. »Ni možno krivde valiti na predhodnika sedanjega predsednika vlade, ampak je ključna odgovornost na Ropu, ker je bil on takrat mandatar. Od njega je bilo odvisno, ali bo predlagal spremembe ali ne.« Če Rop meni, da na katerem izmed ministrstev kaj ni v redu, bi moral takoj ukrepati, ne pa da napoveduje, kako se bo o težavah vladne koalicije pogovoril z ministri. Kakor koli že, je zaključil Janša, za zdravje vladajoče koalicije bi bilo bolje, da bi do rekonstrukcije prišlo. Sicer pa SDS poziva vladno koalicijo, da bi prihodnje leto volitve v državni zbor izvedli hkrati z volitvami v evropski parlament, češ da bi bila izvedba dvojnih volitev v nekaj mesecih neracionalna.

SDS podpira zbiranje podpisov za razpis referendum, o obratovalnem času prodajaln in upa, da bo tudi z njihovo podporo zbranih dovolj podpisov in da bo referendum uspel. Stranka tudi podpira pobudo, da se zaradi zgleда zamrznejo plače funkcionarjev, manj ustrežna se jim zdi

zamrzitev plač v javni upravi v času, ko se pripravlja reforma. Poziv predsednika vlade, da se

plače zamrznejo tudi v gospodarstvu, pa je po mnenju SDS nerazumen.

TV SLOVENIJA, 22.6.2003:

Epilog Janeza Drnovška

Predsednik republike Janez Drnovšek je 22.6. v pogovoru za Televizijo Slovenija poudaril, da kot predsednik vlade nosi svoj del odgovornosti za nakup letala, vendar pa je odgovorna celotna vlada, ki je sprejela to odločitev. Prizadevanje sedanje vlade, prikazati, da ni imela nič s tem, je po njegovi oceni pretirano, saj so bili vsi zraven. "Če je finančni minister sedaj naredil analizo in

ugotovil, da je avion predrag, saj bi jo lahko finančni minister (takrat je bil na tej funkciji sedanji predsednik vlade Anton Rop), naredil tudi že lansko leto," je dejal predsednik republike. Drnovšek je v pogovoru s Tanjo Starič spregovoril še o javnih financah, izbrisanih, civilnih pobudah, stanju o pravosodju in o sodelovanju z Ropom.

Mladina proti Drnovšku?

(Mladina, 2. junij in Drnovškova spletna stran, 7. junij 2003)

Že nekaj časa je minilo odkar je tednik Mladina komentiral o celostranski fotografiji našega sedanjega predsednika države, ki je bila objavljena v ameriški »gay« reviji, kar je bilo morda za tiste čase nenavadno. Sicer so pa že dandanes možne poroke med člani istega spola, saj celo Kanada je že tretja »napredna« država na svetu (poleg Nizozemske in Belgije) ki to dovoljuje. Kanadska vlada pa še vedno zaostaja za »napredno« slovensko vlado, ki namerava legalizirati prostitucijo ter njene 'poklicne' sodelavke in sodelavce preimenovati v 'podjetnice' in 'podjetnike'. «Drnovškova usmerjenost je bila omenjena tudi v udba.net objavi poleg nekaj drugih neprijetnih podatkov in prekrškov, katere pa on zanika kot neresnične in naknadno vnešene. V zadnji dekadi je Mladina Drnovška v glavnem podpirala, dokler ga ni letos 2. junija napadla, ne samo kot razsipneža zaradi vladnega nakupa »večnamenskega letala falcon 2000«, ampak je tudi objavila njegovo sliko na svoji naslovni strani s podnaslovom »JANEZFAŠIZEM« z nacističnim kljukastim križem na levem rokavu. Mladina obtožuje Drnovška zaradi njegove »ksenofobnosti, fašizma in nacionalizma«, ki naj bi v zadevi »izbrisanci«

dopuščal diskriminacijo kot nekdanji predsednik vlade. Tako, piše Mladina, Drnovšek nosi vso moralno in politično odgovornost.

Na to obtožbo je 7. junija njegov urad sporočil na njegovih spletnih straneh, da Drnovšek ne namerava odgovarjati na »žalitive in namigovanja avtorja, ki ga vodijo posebni motivi« naperjeni "zoper slovensko politično vodstvo in Slovenijo, ki naj bi bila kriva za razpad nekdanje skupne države, genocid, fašizem in nacionalizem." Vendar pa sporočilo ne zanika možnosti, »da so bile komu v zapletenih okoliščinah ob razpadu nekdanje skupne države storjene krivice in to je treba popraviti.«

Govori se celo, da naj bi bil ta medijski napad načrtno orkestriran, da bi tako Drnovšek s čisto vestjo lahko podpiral uresničevanje odločbe ustavnega sodišča, ki je večini Slovincem nesprejemljiva. Tudi po mnenju mnogih ustavnih strokovnjakov »izbrisanci« v resnici nikoli niso bili izbrisani iz registra prebivalstva, temveč so vodeni kot kategorija prebivalcev, ki nima urejenega družbenega statusa in državljanstva. Podobna zakonodaja že obstaja pri članicah Evropske Unije.

Okrogla miza: Slovenski jezik in kulturna identiteta v EU

(Povzeto po STA)

Pri okrogli mizi so 7. maja, 2003 v Cankarjevem domu razpravljali možnosti in priložnosti, ki jih za slovenski jezik in kulturo prinaša članstvo v EU. Prisotni so bili **Janez Dular**, direktor Urada vlade za slovenski jezik, **Marko Stabej**, iz Filozofske fakultete ljubljanske univerze, **Bojan Brezigar**, urednik Primorskega dnevnika in veleposlanik **Erwan Fouera**, vodja delegacije Evropske komisije v Sloveniji.

"Menim, da je ob vstopanju v EU premalo ponosa na to, kaj smo," je dejal **Dular**. Prepričan je, da je bojazen o izginjanju slovenskega jezika in kulture v EU odveč, saj on vidi v članstvu bolj kot priložnost za ohranitev slovenščine. Dodal je, da bo slovenščina eden izmed uradnih jezikov povezave, saj bodo slovenski predstavniki v EU institucijah lahko govorili slovensko. Seveda pa bo od nas samih odvisno, kako uspešno bomo znali in hoteli izrabiti te nove priložnosti.

"Nihče nas ne bo silil, naj v Bruslju govorimo slovensko, kaj šele v Ljubljani. Nevarni smo si mi sami z razvadami in navadami glede rabe slovenskega jezika, ne pa EU. Lahko se celo zgodi, da se bomo priložnostim sami odpovedali. Od nas je bilo že sedaj vse to odvisno in sedanje stanje je pač posledica tega," je poudaril **Dular**. Omenil je tudi dejstvo, da ima kar tretjina slovenskih podjetij tuja, večinoma angleška imena in da je žal vlada dovolila, da so iz nekaterih slovenskih zakonov izginila določila, ki so zahtevala uporabo slovenskega jezika. Kritiziral je tudi takozvano 'neutralno jezikovno politiko EU', zlasti v povezavi s prostim tokom delovne sile, kar lahko razbije ravnotežje med različnimi skupnostmi.

"Kulturo vidim kot celotno življenje neke nacionalne skupnosti in z vstopom v EU si želimo živeti v novih priložnostih, ki jih unija prinaša," je

dejal **Marko Stabej**. "A priori ne moremo biti ponosni na nič. Ponosni smo lahko samo pred nekom za nekaj. Šele ob stiku s tujim namreč veš, na kaj si ponosen. Sicer pa je jasno, da če ne bi bili ponosni na to, kar smo in kar imamo, tega ne bi imeli - denimo države." Po njegovem ob vstopu v EU se ne bo zgodilo nič dramatičnega, sčasoma pa bo prišlo do večje samopercepcije Slovencev. "Odpri se bomo, imeli bomo nove možnosti in morali se jih bomo naučiti izrabiti." Saj to bi nam omogočila tudi uradna jezikovna politika EU, ki temelji na raznolikosti in spodbujanju učenja tujih jezikov, s čimer želi unija olajšati sporazumevanje med evropskimi državljani, ob tem pa tudi nudi številne finančne možnosti in druge instrumente. "Problem je v tem, kako denar pridobiti," je opozoril. "Slovenci in vsi tisti, ki govorijo slovensko, bodo ponosni le, če bodo lahko v svojem jeziku dobro in sproščeno komunicirali," je še pristavil **Stabej**.

Na povezavo med procesom globalizacije in izginjanjem jezika pa je opozoril **Bojan Brezigar** in pojasnil, da se s tem problemom srečujejo vse države. Povedal je tudi, da je evropska zakonodaja prevedena v vse uradne jezike EU, in omenil akcijski načrt EU za jezikovno učenje in raznolikost, katerega cilj je, da bi vsak evropski državljan poleg maternega govoril še dva tuja jezika. "S tem se širi interes za medsebojno spoznavanje in razumevanje.

Brezigar je omenil tudi posledice vstopa v EU v obmejnem prostoru in izrazil bojazen, a bo italijanščina ob odsotnosti "pravilne kulturne politike začela pljuscati čez mejo."

Strahove pred izgubo nacionalne identitete in jezika je skušal pomiriti tudi veleposlanik **Erwan Fouere**, ki je v svojem nagovoru - prebral ga je v slovenščini - med drugimi dejal, da so lahko

Slovenci upravičeno ponosni na svoj jezik in kulturo. "V EU ni majhnih. Sam prihaja z Irske, majhne države, kjer imamo svoj jezik irščino, govorimo jo pa kljub prevladi angleščine. Mali jeziki v EU ne izginejo. Slovenščina bo postala eden od uradnih jezikov EU, zato je strah povsem odveč. Slovenščina se je ohranila skozi stoletja

burne zgodovine, kar je dokaz močne narodne zavednosti." Slovenija bo dodala z vstopom v EU bogato jezikovno in kulturno dediščino prispevala k raznolikosti v EU. "Slovenska identiteta je živahna in dobrega zdravja, da pa bo takšna ostala, pa je predvsem naloga Slovencev samih," je zaključil **Fauere**.

10. tabor Slovencev po svetu o Sloveniji ob vstopu v EU

(Ljubljanske novice 14. junij, 2003 - J. Temlin.)

14. junija, je v Ljubljani v Zavodu sv. Stanislava potekal 10. tabor Slovencev iz matične domovine, zamejstva, zdomstva in izseljenstva, ki ga je pripravilo Izseljensko društvo Slovenije v svetu (SVS). Udeleženci so se najprej udeležili koncelebrirane svete maša, ki jo je vodil msgr. Alojz Uran, škof, odgovoren za Slovence v zamejstvu in po svetu pri Slovenski škofovski konferenci, z izseljenskimi duhovniki, nato pa je bila na sporedu okrogla miza z naslovom "Slovenija ob vstopu v Evropsko unijo, novi izzivi."

V uvodu je udeležence pozdravil, ti so prišli iz različnih delov sveta, predsednik izseljenskega društva Slovenija v svetu (SVS) **Boštjan Kocmur**. Poudaril je, da lahko Slovenci v združeni Evropi postanemo še trdnješi, lahko pa se tudi porazgubimo po velikem evropskem ozemlju. Ob tem je dodal, da se bo Slovenija po vstopu v EU soočila s preseljevanjem tako iz Slovenije v tujino kot tudi v državo samo. Zato je izpostavil, da bi bilo pomembno, če bi se čimveč Slovencev v zamejstvu in v svetu vrnilo v domovino. Da pa bi se to lahko zgodilo, je po mnenju predsednika izseljenskega društva Slovenija v svetu, potrebno sprejeti zakon, ki bo to problematiko ustrezno urejal.

Poglede ob vprašaju Slovencev v združeni Evropi je na okrogli mizi predstavil tudi namestnik direktorja Službe Vlade Republike Slovenije za evropske zadeve **Andrej Engelman**, ki pa se je v svojem izvajanju osredotočil na procese, ki jih je bilo potrebno opraviti za

približevanju Slovenije k EU.

Engelman je poudaril, da je slovensko vključevanje v EU bilo težko, a uspešno. Po njegovem mnenju ne drži trditev, ki jo je včasih slišati, da je bila Slovenija v pogajanjih premehka. Gre zato, da je dosegla svoje cilje v zvezi z evropskim proračunom ter pogoje za neboleč in postopen pristop prestrukturiranja. Engelman je še dodal, da so dolgoročni cilji Slovenije obstoj in razvoj slovenskega kmetijstva, izboljšanje konkurenčne sposobnosti slovenskega gospodarstva in čimboljša izhodišča pri koriščenju strukturne in kohezijske pomoči v letih 2007-2013.

Slovensko nadaljnjo pot v EU pa je Engelman opredelil takole: prilagoditi bo potrebno čas in način odločanja, zagotoviti primerno ravnotežje med učinkovitostjo in demokratičnostjo, v jugovzhodni Evropi pa bo potrebno igrati aktivno vlogo, znajti pa se bo treba tudi v okolju, kjer se spreminja relativni pomen posameznih politik.

Direktor urada za Slovence v zamejstvu in po svetu **Črtomir Špacapan** je v svojem nastopu dejal, da so Slovenci v zgodovini vedno znali preživeti, predvsem pa poiskati osnove za svoj obstoj. Poudaril je, da je vsak Slovenec del Slovenije kjer koli živi in, da bo potrebno v institucijah Slovcem izven matice zagotoviti še večjo skrb kot doslej. Svoj pogled ob vstopu Slovenije v EU in slovenstvu je predstavil tudi predsednik Sveta slovenskih organizacij (SSO) v Italiji **Sergij Pahor**, ki je poudaril, da bodo z vstopom novih držav v EU padle meje, ki so te

narode predolgo ločevale. Ob tem pa je izrazil zaskrbljenost nad "številčno majhnostjo" Slovenije ter odnosom slovenskih institucij do zamejskih Slovencev.

Direktor za mednarodne odnose z vzhodnoevropskimi državami na avstrijskem zunanjem ministrstvu **Zdravko Inzko** pa je v svojem nastopu izpostavil, da se nove članice le vračajo tja kjer so včasih že bile. Ob tem pa je opozoril, da se je treba zavedati, da tudi v EU ni vse zlato. Po njegovem mnenju bi morala Evropa imeti svoje dolgoročne usmeritve, kot jih imajo na primer ZDA.

Za Slovenijo v tej Evropi pa je po njegovem mnenju moč najti ustrezno vlogo le, če bo ta znala izrabiti svoje "možganske celice", ki jih ta, kot pravi Inzko, ima kar nekaj. Okrogla miza ob

10. taboru Slovencev iz matične domovine, zamejstva, zdomstva in izseljenstva, na kateri so ob imenovanih sodelovali še **Ivo Jevnikar** novinar in publicist iz Trsta, **Jože Hirnoek** predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem ter urednik Novega glasu iz Gorice **Jurij Paljk**, je pokazala, da so razmišljanja usmerjena v pravo smer, le udejanjiti bi jih bilo potrebno v praksi. To pa je včasih težje, kot leporečje politikov ob njihovih javnih nastopih. Del smo lahko slišali tudi na današnji okrogli mizi.

Dodajmo še to, da so današnje srečanje popestrili **Kvintet Ventus** in drugi umetniki. V atriju Zavoda sv. Stanislava pa se je s posebno razstavo predstavila akademska slikarka **Andreja Dolinar** iz Argentine.

Začenja se Lent: preko 400 kulturnih in zabavnih dogodkov

STA

V Mariboru se je pričel festival Lent, ki bo do 5. julija na 22 prizoriščih in odrih v starem mestnem jedru štajerske prestolnice ponudil 280 kulturnih prireditev, od koncertov do plesnih in gledaliških predstav, ter več kot 120 drugih dogodkov, tudi za najmlajše.

Na otvoritvenem večeru sta med drugim nastopila orkester The Royal Artillery Band iz Velike Britanije, ustanovljen daljnega leta 1762, in pihalni kvintet mariborske Opere. Večino prireditev festivala Lent si obiskovalci lahko ogledajo brezplačno.

Največ obiskovalcev pričakujejo na glavnem plavajočem odru na Dravi, kjer bodo med drugim nastopili pevka Mercedes Sosa iz Argentine, skupine Brasil Tropical in Olodum iz Brazila, Te Vaka z Nove Zelandije in Beograjska filharmonija. Na glavnem odru bo od 24. do 28. junija potekal tudi folklorni festival Folkart s folklornimi skupinami iz Argentine, Rusije,

Hrvaške, Turčije, Češke in Bolgarije.

Na odru Jazzlenta se bodo letos zvrstili številni jazz ansambli in posamezniki, med njimi Tony Lee King Band s Hrvaške, kubansko-avstrijsko-afriška zasedba Sanmera, avstrijska skupina The Dirty Railway Station Company z britanskim vokalistom Markom Pentecostom, Zappatistas iz Velike Britanije in Bobby Shew iz ZDA. Pevci popularne glasbe, od Andreja Šifererja, Vlada Kreslina, Adija Smolarja, Tomaža Domicelja do Zorana Predina, bodo nastopili na Jurčkovem odru, Rotovski trg pa bo prizorišče gledališkega programa ter prireditev v okviru otroškega Lenta. Mariborski glasbeni umetniki se bodo predstavili v Sinagogi, medtem ko bodo v Sodnem stolpu komorni koncerti. Organizatorji so pripravili tudi bogat program uličnega gledališča in športnega Lenta.

Glavna pokroviteljica festivala je Nova kreditna banka Maribor (NKBM).

Proslava stoletnice Univerzitetne knjižnice v Mariboru

(Od naše dopisnice iz Maribora *Ide Baš*, ki je letos proslavo posredovala 22. maja)

Pravkar sem prišla s prijetne slovesnosti. V Mariboru namreč slavimo te dni 100 letnico temeljev Univerzitetne knjižnice Maribor, ki je začela svojo pot kot Knjižnica Zgodovinskega društva za Slovensko Štajersko leta 1903. Danes je to priznana knjižnica z več kot 800 tisoč publikacijami. Seveda ta razvoj ne bi bil mogoč, če ne bi bilo toliko zanesenjakov in prepričanec, da je knjižnica, takrat izobražencem, kasneje tudi drugim, zelo koristna in pomembna. Leto 1926 je bilo odločilno za nadaljnji razvoj te knjižnice. Takrat so zaposlili profesorja Janka Glazerja kot bibliotekarja, ki je začel pripravljati temelje za razvoj knjižnice po vzoru drugih sodobnih knjižnic. Leta 1931 je profesor Janko Glazer postal ravnatelj Študijske knjižnice. Izdelal je načrt razvoja, ki jo je uvrstil med ugledne ustanove. Profesot Franjo Baš je zapisal, da je največja znanstvena pridobitev v dotedanji zgodovini Maribora.

Danes smo s pregledno razstavo v avli Univerzitetne knjižnice Maribor obeležili 100 letnico in nadaljevali s slovesno akademijo v prekrasni kristalni Kazinski dvorani Slovenskega narodnega gledališča Maribor. Med gosti so bili tudi minister za šolstvo, znanost in šport dr Slavko Gaber, ki je čestital ob tako visokem jubileju. Slavnostni, zanimiv, nekoliko piker na račun razmišljanja nekaterih vladnih glav, je bil govor predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti, doktorja Boštjana Žekša. V drugem delu pa je ravnateljica Univerzitetne knjižnice Maribor izročila priznanja nekaterim drugim knjižnicam v Sloveniji in iz drugih držav ter dolgoletnima ravnateljima doktorju Brunu Hartmanu (ravnatelj od leta

1965 do 1989) in doktorju Bernardu Rajhu (od 1989 do 1994). Slovesnost se je zaključila s kratkim, a nepozabnim nastopom verjetno najboljšega pevskega zbora na svetu, nešteto priznanj so si pripeli na tekmovanjih na vseh celinah, mariborskega pevskega zbora Carmina slovenica (slovenska pesem), ki ga vodi izjemna dirigentka Karmina Šilec.

Mnogi bralci Glasila se bodo verjetno spominjali znane Radio/TV napovedovalke in prireditvene povezovalke v Sloveniji, ge. Ide Baš, ki je koncem preteklega tisočletja povezovala bogati kulturni program v veliki slovenski dvorani na Bown's line, ki ga je priredilo "Ognjišče" pod vodstvom Francija Trstenjaka. Morda je sedaj bolj poznana kot mati Polone Baš, ki je kot "Miss Slovenia" zastopala Slovenijo na nedavnem Miss Universe srečanju v Panami.

Ohranjanje slovenskega jezika v tujini

Leander Škot

Veliko bojazni med Slovenci doma in na tujem je v ogroženosti slovenskega jezika, čim bo postala članica EU. Vendar pa izginjanje slovenščine in slovenske kulture je odvisno predvsem od Slovencev samih. Brez dvoma za slovenske priseljence v tujih državah veliko odvisi

na uradni državni politiki glede imigrantov in njihovih kulturnih pravic. Res pa je, da imamo imigranti v Kanadi veliko več multikulturnih privilegijev in etničnih zaščit, kot n. pr. v ZDA, ki so znane kot "talilnik" (melting pot) tujih narodnosti.

Raba materinskega jezika v Kanadi med raznimi narodnosti (vir: Census Canada 2001)

Redno rabijo Materinščino			Govorijo jo tudi doma						od vseh naštetih #
	število	%	število	%	vedno	večinoma	polovico	včasih	
Slovenci	12800	44%	7230	25%	5%	6%	2%	12%	28910
Hrvati	54880	57%	44605	46%	11%	14%	4%	17%	97050
Srbi	41180	74%	39965	72%	30%	26%	4%	12%	55540
Latvijci	8230	56%	4750	32%	7%	10%	2%	13%	14575
Litvanci	8770	60%	5205	36%	10%	9%	3%	14%	22105
Estonci	8720	59%	5185	35%	9%	10%	2%	14%	14660

(Op. ur.: V tej tabeli so samo anketiranci, ki so se jasno opredelili glede narodnosti in jezika).

Žalostno je, da smo kanadski Slovenci v rabi materinščine najslabši ne samo v primeru z južnimi brati, ampak tudi s Slovenijo podobnimi kandidatkami za vstop v Evropsko Unijo. Ali je vzrok pomanjkanje ponosa na naš jezik, ki je bil stoletja zaničevan pod Habsburžani in zapostavljen v obeh Jugoslavijah?

Ne bom se spuščal v razne hipoteze za razlago, vendar naj končam z nekaj citati in dobrimi predlogi:

Janez Gradišnik je v svojem članku "Kdo bo kriv, če bo naš jezik zatonil?" izjavil, da bo krivcev več. "Kot prvega krivca lahko navedemo slovenski parlament, ki ravnodušno pušča, da minevajo leta, ne da bi sprejel in uveljavil zakon za varstvo slovenščine, za katerega je že nekaj časa vložen zakonski predlog. Komisija, ki bi morala sprejem takega zakona podpreti, ga prej zavira in onemogoča njegov sprejem." (Družina, 16. maja 2003). Podobno se je 7. maja pri Okrogli mizi spraševal tudi **Janez Dular**, zakaj je sedanja vlada dovolila, da so iz nekaterih slovenskih

zakonov izginila določila, ki so zahtevala uporabo slovenskega jezika. Omenil je tudi dejstvo, da ima kar tretjina slovenskih podjetij tuja, večinoma angleška imena. **Janez Temlin** pa komentira na izjavo Komisije Državnega Sveta, da naj ohrani Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu kot organ v sestavi Ministrstva za zunanje zadeve. Temlin izjavlja "...da so izven meja živeči Slovenci eden od ključnih elementov za uveljavljanje slovenske identitete še posebej v času globalizacije in vstopu Slovenije v evroatlantske integracije... Žal pa komisija oziroma Državni svet ob tem ni zapisal, zakaj tako goreče podpira Urad za Slovence, ki v času globalne komunikacije nima niti svoje spletne strani, kaj šele, da bi podpiral interaktivno povezovanje Slovencev po svetu nekoliko širše, kot to dela doslej. Če urad opravlja svoje delo dobro je sploh nepomembno, kam spada; pomembno je, kaj stori za Slovence v zamejstvu in po svetu." (Lj. novice 8. maja 2003). **Vladimir Urbanc** iz Montreala pa tudi upravičeno komentira: "Dejstvo je, da Slovenija stori premalo

preko svojih uradov v Sloveniji za povezovanje Slovencev po svetu; premalo pa stori tudi s pomočjo svojih diplomatskih uradov, ki praviloma nimajo ekonomskih atašeev. Ti pa so osnova za povezovanje mladih slovenskih poslovnežev živečih v tujini, da bi se bolj angažirali za svojo korist in državo svojih dedov in babic". (Lj. novice 13. maja, 2003).

Za bodoči obstoj slovenskega jezika in povezanost med Slovenci doma in na tujem ne bodo pripomogli arhivisti in ansambli iz Slovenije, še manj pa nepismeni in nesposobni častni konzuli. Pozornost mora biti na globalni

interaktivni komunikaciji in takojšnji sprejem primerne zakonodaje za varstvo slovenščine. Privatne slovenske šole v tujini (pri župniščih in družtvih) pa rabijo več materialne in duhovne podpore.

DSP za razmislek javnostim in politiki; Pobude in podpore naših bralcev

(I. Dolenc, sourednik rubrike VSE SLOVENIJE - Lj. novice)

Predsednik Društva slovenskih pisateljev (DSP) Tone Peršak je te dni razposlal društvenim članicam in članom vabilo na izredni občni zbor, ki bo v ponedeljek, 23. junija ob 17. uri v prostorih DSP na Tomšičevi 12 v Ljubljani. V svojem priloženem pismu je predsednik DSP podal oceno trenutnega položaja Društva slovenskih pisateljev ob dokončni uveljavitvi novega državnega koncepta financiranja kulturnih dejavnosti in še posebej stanovskih društev na področju kulture, v prvi vrsti pa je to njegovo pismo povabilo k resnemu razmisleku o tem, kako načrtovati in voditi delovanje društva v naslednjem obdobju.

Vabilu na izredni občni zbor, 23. junija 2003, je priložen tudi "memorandum", ki ga je po dogovoru z upravnim odborom Društva slovenskih pisateljev napisal za javnost v celotnem slovenskem kulturnem prostoru književnik Miloš Mikeln.

Ta glas društva, ki mu država z zmanjševanjem materialnih možnosti za delovanje počasi in zanesljivo vsiljuje neke vrste programsko preorientacijo pa je naslednji:

Slovenci se kot samosvoj narod nismo

uveljavili v vojnah in osvajanjih, mej našega narodnega prostora nam niso zarisali domači knezi in vojvode, narodnega obstanka nam niso zagotovili veliki podjetniki, trgovci in industrijalci naš narod si je izoblikoval svoj jezik ter narodno zavest z deli slovenski pesnikov in pisateljev, in to mu je omogočilo obstanek in uveljavitev v času in prostoru. Ko smo si Slovenci ob koncu XX. stoletja pridobili samostojno demokratično državo, so imeli pri tem pomembno vlogo slovenski pesniki in pisatelji. Nekateri usodne odločitve tistega časa so se zgodile prav v okviru Društva slovenskih pisateljev.

Ko Slovenija vstopa v Evropsko Unijo, ne bo prepoznavna zgolj po lepotah svojih pokrajin, nekaterih imenitnih izdelkih slovenskih umnih glav in pridnih rok ali po prijetnem načinu življenja tod, ki je tudi vse več tujcem vse bolj privlačno, kajti to imajo tudi druge države Unije - svojo posebnost in samosvojost bo izkazovala predvsem s svojo kulturo, z jezikom, s slovensko knjigo.

Osrednje zariše promocije slovenske knjige je Društvo slovenskih pisateljev. Majhna delovna skupnost s štirimi redno zaposlenimi skrbi za kulturne in literarne prireditve, bralne večere in

šolske knjižne ure, tiskovne konference, knjižne sejme, tuje prevajalce iz slovenščine, ki jih povabimo k nam, udeležbo naših pisateljev na prireditvah v tujini itn. itn., kar vse se dogaja skozi vse leto iz dneva v dan in vsak dan.

Društvo ni le shajališče slovenskih pisateljev, vrata društva so odprta vsakomur in vsak dan jih veliko vstopi skoznje, tako naših ljudi kot tudi tujcev, ki pridejo v Slovenijo in v DSP najdejo vodiča po njej.

Zdaj grozi Društvu slovenskih pisateljev, ki deluje od leta 1872, posebno znamenito vlogo pa je odigralo v vseh hudih časih za Slovenijo, nazadnje tudi v osamosvojitvenem času, da te vloge ne bo več moglo opravljati. Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije radikalno znižuje proračun društva. Ministrstvo ne dojame, da nekaterih častitljivih narodnih ustanov ni mogoče in se ne sme reorganizirati kako leto tako, drugo drugače po sprotnih premislekih kulturne birokracije, temveč jim je treba omogočiti, da uspešno delajo, hvala bogu da jih imamo. Če bo ta tendenca ministrstva obveljala, bo DSP le še občasno shajališče članstva kot katero koli drugo društvo občanov, svojih pomembnih funkcij za razvoj slovenske literature ter uveljavitev Slovenije v svetu pa ne bo moglo več opravljati. Pozivamo državni zbor, državni svet, vlado Republike Slovenije in vso slovensko javnost, da se zoperstavi tej kratkovidni politiki Ministrstva za kulturo ter se zavzame za neokrnjeno delovanje Društva slovenskih pisateljev v njegovem dolga leta znanem in uveljavljenem obsegu, je še zapisano v memorandumu Društva slovenskih pisateljev.

Uredništvo Ljubljanskih novic podpira razmišljanje, predvsem pa poglede Društva slovenskih pisateljev, ki je, in bo trajni nosilec razvoja in vzpodbujanje kulture slovenskega naroda.

Zato predlagamo, da na elektronski naslov odgovornega urednika Ljubljanskih novic (janez.temlin@ljnovice.com - aktiven na vrhu časopisa ali v impresumu) pošljete svoje sporočilo podpore. Če menite drugače vašega

pogleda ne bomo zavrnil. Vse zbrane poglede bomo prenesli Društvu slovenskih pisateljev ob izrednem občnem zboru, ki bo v ponedeljek, 23. junija 2003, kar pomeni, da bomo do takrat zbirali vaše poglede.

ODMEVI NA MEMORANDUM DRUŠTVA SLOVENSkih PISATELJEV:

- **Leander V. Škof, Kanada:** Ne morem verjeti, da sem prisiljen prav na dan praznovanja Narodnega dneva Slovenije apelirati na sedanjo vlado Slovenije za nepretrgano nadaljevanje podpore Društvu slovenskih pisateljev. Spominja me na dneve pred dvanajstimi leti, ko sem kot demokratično izvoljeni direktor Slovenskega informacijskega centra 2. julija 1991 začel pri lobiranju vplivnih vladnih politikov Kanade za priznanje Republike Slovenije. Kot je znano, smo bili uspešni, saj je bila Kanada prva izven evropska država, ki je Slovenijo priznala 15.01.1992.

Žalostno in neverjetno je sedaj, da dosedanja vladna koalicija v Sloveniji postaja tako kratkovidna, da ne vidi pomembnost Društva slovenskih pisateljev, ki že od leta 1872 prispeva pri ohranjanju naše kulturne in jezikovne dediščine.

Kot urednik Glasila kanadskih Slovencev naj v svojem imenu in v imenu sourednika Franka Brenceta in vseh sodelavcev ter bralcev Glasila kanadskih Slovencev izrazim podporo memorandumu Društva slovenskih pisateljev v dobrobit vseh Slovencev doma in po svetu.

Leander Škof, Kanada, 19. junij 2003

- **Avgustina Budja Švedska:** Izražam vso podporo na memorandumu Društva slovenskih pisateljev in sem mnenja, da slovenska vlada s svojimi postopki glede na zmanjšanje podpore prispeva k rahljanju kulturne zavesti in kulturnih dobrin, ki so Slovence skozi težavna stoletja in tisočletja ohranjali kot Slovence. Zato se zavzemam za neokrnjeno podporo za delovanje Društva pisateljev in njegovih aktivnosti.

Avgustina Budja, Švedska, 18. junij 2003

- **Ivanka Škof, Avstralija:** Beseda zaleže več kot puška - Popolnoma se strinjam z vašimi besedami (memorandumom Društva slovenskih pisateljev). Slovenija se ohranja skozi stoletja s prizadevanji kulturnikov. Tega bi se morali slovenski politiki zavedati raje, kot da trosijo milijone za letala, ki so nepotrebna, saj bi se lahko vozili na razne konference z rednimi leti.

Denar, ki so ga namenili za letalo, bi bilo po mojem mnenju prav dodeliti za kulturo, ki je velikega pomena za predstavitev države Slovenije.

Ob tem naj se tudi sama malo pohvalim, saj se kot izseljenka trudim, in to brezplačno, da predstavim Slovenijo avstralskemu življu. Na univerzi že tretjo življenjsko obdobje imam namreč občasna predavanja o moji Sloveniji in njeni kulturi, osnova za to pa so prav slovenski pisatelji in pesniki. Lahko zatrdim, da je bila Prešernova Zdravljica vedno bolj toplo sprejeta kot kakršnakoli oborožitev z najmodernejšimi raketami, s katerimi se hvalijo neke "velike" sile. Zato predlagam, da slovenska vlada ne zanemari svojega učinkovitega »orožja«, to je kulturo in se popolnoma strinjam s pobudo Društva slovenskih pisateljev.

Prispelo od Ivanke Škof, Avstralija, 17. junij 2003

- **dr. Metka Zupančič, University of Alabama ZDA:** 23. junija letos ne morem biti v Ljubljani, da bi pridala svoj glas razpravam o pomenu slovenske kulture in književnosti.

Živim v Alabami in poučujem na državni univerzi.

Vsak dan poslušam o nižanju državne podpore za našo dejavnost. Edino, kar zanima vodilne, je racionalizacija, ki vključuje zamenjavo ljudi za računalnike.

Tehnologija, kot temu pravijo, morda pomaga oblikovati generacijo, ki se odlično znajde pred računalniki, ki pa še vedno ne zna oblikovati eseja, ki bi bil napisan v lepem in pravilnem jeziku (slovenskem) - generacijo, za katero bi bile konec koncev kulturne vrednote pomembne - in si dovoli govoriti o književnosti, ker je pač treba

potrpeti in si pridobiti oceno, ki bo dovolj visoka za vpis na podiplomski študij, ki bo nato omogočil velik zaslužek... In ko poskušamo dobiti podporo za kulturne dejavnosti, za stvari, ki presega poprečni okus (tisti, ki ga vsiljuje televizija in potrošni mediji), se šele zares pokaže, kako malo je vredno resno razmišljanje in kako se vsak dan bolj in bolj drobijo kulturne vrednote.

Sinoči so v mestu vrteli film *Bowling for Columbine*. Prav jasno je pokazal, kje so vrednote te družbe, ki že izvaža veliko prehitro in očitno poskuša z ekonomskimi in političnimi pritiski doseči, da tudi drugod ljudje prevzamejo ameriški način življenja.

Preblizu sem vsem negativnim platem ameriškega modela, da me ne bi skrbelo za Slovenijo in za posledice ravnanja, ki je kratkovidno in samomorilsko za majhno deželo, kot je naša. Omejeno financiranje vsega, kar je doslej pomagalo oblikovati vrednote ljudi, kar je pomagalo graditi klenost, kulturno zavest, razgledanost in globino Slovencev, je popolnoma nesprejemljivo.

Hvala vsem tistim, ki se trudijo za ohranitev tistega, kar ne bo mogoče nadomestiti, če se kulturni sistem sesuje zaradi pomanjkanja denarja.

Prispelo od dr. Metke Zupančič, 14. junij 2003

Pol stoletja od rojstva glasbe bratov Avsenik

STA

Letos mineva pol stoletja od rojstva ansambla narodnozabavne glasbe bratov Avsenik. Ansambel bratov Avsenik je v dolgih desetletjih delovanja posnel več kot 50 albumov in prejel eno diamantno, eno platinasto in 31 zlatih plošč. Posneli so več sto skladb, pretežno polk in valčkov, med katerimi jih je veliko še ponarodelo. Ansambel je prenehal delovati leta 1990, izročilo harmonikarja, skladatelja in vodje ansambla Slavka Avsenika pa je v zadnjih letih obudil njegov najmlajši sin Grega Avsenik s svojim ansamblom. Tudi sin Slavko Avsenik ml. se je posvetil glasbi. Pošta Slovenije je 22. maja letos izdala poštno znamko v vrednosti 180 tolarjev in nakladi 200.000 z motivom bratov Avsenik in napisom "50 let glasbe Avsenik".

Začetki Avsenikove glasbe segajo v leto 1953, ko je Slavko Avsenik v Ljubljani ustanovil svoj trio, ki je leta 1955 prerasel v Gorenjski kvartet, kmalu nato pa v Kvintet bratov Avsenik. Tako sta skupaj z bratom Vilkom postavila temelje povsem novi, izvorni obliki narodne glasbe, ki je do tedaj še ni bilo. Pomembna prelomnica v razvoju ansambla je bila, ko je urednik bavarskega radia Fred Rauch dobil posnetke ansambla od tedanjega urednika glasbene oddaje Slovenska ura, Ljuba Hartmana. Skupaj sta ansambel poimenovala z vzdevkom Oberkrainer. Posnetki, predvajani v oddaji Po željah, so imeli velik uspeh, sledila so številna povabila tujih managerjev ter podpis desetletne pogodbe za snemanje plošč s podjetjem Telefunken. Ob izidu dvojne velike plošče Zlati zvoki jim je 72-članska evropska komisija dodelila kristalnega oskarja za izvorno glasbo. Avseniki so bili štiri desetletja ambasadorji Slovenije po svetu. Za uspeh njihove

glasbe so pomembni ustvarjalni glasbeni talent Slavka Avsenika, odlični aranžmaji brata Vilka, kakovostni instrumentalisti, pevci in pevke, ki so sodelovali v ansamblu, ter dobri domači in tuji pisci besedil, je ob izdaji znamke zapisala Brigita Avsenik.

Na domači spletni strani pa lahko izvemo, da so se v letih 1926-1936 rodili Janez, Majda, Vilko in Slavko Avsenik. Po očetovi želji so v času, ko je bilo Slavku sedem let, sestavili družinski kvartet: Janez z violino, Majda s citrami, Vilko s klavirsko harmoniko, Slavko z diatonično. Vilko se je resno lotil glasbe, Slavko pa je igral priložnostno. Vilko je v času študija prava prišel v Plesni orkester Radia Ljubljana, ki ga je vodil Bojan Adamič, in se začel poklicno ukvarjati z jazzom in s plesno glasbo. Leta 1953 se je Slavko Avsenik udeležil avdicije na Radiu Ljubljana in bil sprejet. Prve viže je igral samo s harmoniko, nato je zasedbo razširil s kitaro in basom in nastal je trio Slavka Avsenika. Z Vilkom sta sestavila še širšo zasedbo, v kateri sta bila še trobentar in baritonist. Nastal je Gorenjski kvartet. Slavko je zložil svojo prvo vižo Veseli svatje. Priključila sta se pevca Danica Filipič in Franc Koren. Leta 1955 je iz kvarteta nastal Gorenjski kvintet oziroma kvintet bratov Avsenik. Kmalu je v Nemčiji izšla prva velika plošča Avsenikov. Rodile so se večne Avsenikove melodije: Če vinček govori, Dobro jutro, striček Janez, Ko lovec je na štoru spal, Na mostu, Pri Jožovcu, Rezka, Stara polka, Šoferska, Zapojte z nami, Tam, kjer murke cveto, Na Robleku. Izšla je tudi prva velika slovenska plošča z naslovom Tam, kjer murke cveto. Leta 1964 je kvintet Slavka Avsenika nastopil na zimskih olimpijskih igrah v Innsbrucku. Istega leta je v Hamburgu prejel prvo zlato ploščo za prvi milijon prodanih plošč. Sredi 60-ih je melodije bratov Avsenik priredil in posnel Simfonični orkester RTV Ljubljana. Sedemdeseta leta zaznamuje nadaljnji vzpon ansambla, ki se v vseh teh letih stalno prenavlja, turneje po svetu,

neštevilni nastopi, priznanja, zlate plošče. Za polko Na Golici je leta 1981 Slavko prejel zatega leva, zlato medaljo Radia Luxemburg. Leta 1990 je izšel učbenik z naslovom Igraj kot Slavko Avsenik. Slavko je slavil 60. rojstni dan, junija tega leta pa je ansambel prenehal delovati. Avsenikove skladbe so do leta 1991 izšle na več kot 120 nosilcih zvoka, skupno pa je prodanih več kot 31 milijonov izvodov plošč in kaset. v 90 letih je Slavko Avsenik svoje skladbe dajal v snemanje in igranje predvsem ansamblu Gašperji, nekaj pa tudi Gorenjskim muzikantom, Melosu in Sloveniji. Jeseni 1997 se je Slavko Avsenik v rojstnih Begunjah kot solist na harmoniki vrnil na oder skupaj z Gašperji. Po Sloveniji so priredili več koncertov Avsenikov večer, poleg Slavka in

Gašperjev je nastopil ansambel Grega Avsenika ter pevsko-plesni duet M4M, ki izvaja Avsenikovo glasbo v pop izvedbi. Leta 1999 je bil 30. oktobra v Kranju slavnostni koncert ob 70. rojstnem dnevu Slavka Avsenika. Kitarist Grega Avsenik je z očetovim ansamblom posnel prek 20 skladb in v tem času je nastala tudi samostojna zgoščenska Prijateljstvo ne pozna meja - skladbe Slavka in Vilka Avsenika. Po prenehanju delovanja Ansambla bratov Avsenik je Grega Avsenik leta 1996 ustanovil svoj ansambel, ki nastopa na samostojnih koncertih po Sloveniji in v tujini. Njegov koncertni program vsebuje skladbe Grega ter Slavka in Vilka Avsenika, ki so bile posebej napisane za kitaro.

IZ ŽIVLJENJA SLOVENSKEGA DRUŠTVA VANCOUVER

Silva Plut

Letos poteka že 45. leto delovanja Slovenskega društva Vancouver. Kljub težavam, ki se pojavijo od časa do časa pri vsakem društvu, ima naša skupnost trdne temelje ter člane, ki se resnično zavzemajo za njegovo dobrobit. Dvorana, ki je last društva od leta 1972, postaja z vsakim letom prijetnejši kotichek, vendar se tudi pri nas postavljamo pred vprašanje, kako dolgo bomo Slovenci mogli vzdrževati ta naš delček domovine, saj se naše vrste redčijo, novega prirastka pa ni.

Nanizala bi Vam rada glavne dogodke letošnjega leta.

11. januarja je bil izvoljen nov odbor društva s predsednikom Ivanom Rožancem na čelu. V olajšanje vseh prisotnih so volitve same potekale bolj gladko kot navadno. Posebne omembe vredna je izvolitev neutrudljive in dolgoletne društvene delavke Ide Krajšek, ki je po dveh letih predsedovanja prevzela mesto tajnice/blagajničarke.

Prva naloga novega odbora je bila organizirati Lovsko veselico, ki se je vršila 25. januarja. Lovci pod vodstvom Miše Tormana so živahno praznovali ob odličnem lososovem golažu in

polenti. Podelili so tudi lovske in ribiške trofeje.

Mesec februar je s svojim soncem privabil na dan člane planinskega odseka, ki so si s krajšimi izleti v naravo nabirali formo za poznejše zahtevnejše podvige. Slabo vreme v marcu in aprilu je preprečilo nadaljne pohode, vendar so se le-ti z majem spet resno začeli. Med pomembnejšimi dogodki sta letos na programu julijski izlet na Buntzen Lake s piknikom ter pohod na Garibaldi - Black Tusk konec avgusta.

15. marca je bil Slovenski dom odprt, da proslavi skorajšnji prihod pomladi s Pomladanskim plesom. Obisk je bil bolj slab, zato pa je bilo obilo prostora na plešišču, kjer so se pari zavrteli ob zvokih skupine Silvarstar. Kuhinja pod sposobnim vodstvom Roberta Sevška, ki je poleg kuhanja zadolžen še za oddajanje dvorane v najem, je bila kot po navadi izvrstna.

V aprilu smo bili deležni obiska g. Čarge, ki je prisel iz daljne Benečije, da nas združi pri velikonočnem bogoslužju. Na Veliki petek smo se zbrali v cerkvi sv. Mihaela, pri sobotni velikonočni vigiliji pa v slovenski dvorani. Pri obeh svečanostih je zbrano prepeval naš pevski zbor pod vodstvom podpisane. Obisk je bil soliden.

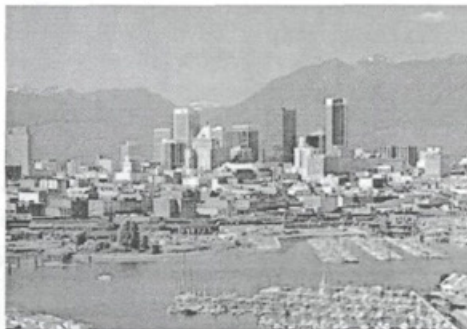
Hvaležni smo g. Čargi, da se je v svojem še mladostnem 86. letu potrudil in prišel k nam.

Ob koncu bogoslužja je g. Ivo Bergant sprožil idejo za nabirko v pomoč argentinskim Slovencem v potrebi. Od takrat smo uspeli zbrati okoli \$5,500, ki so bili poslani preko Toronta na Rafaelov sklad.

V soboto, 26. aprila se je v dvorani društva vršil Kegljaški banket. Prireditev je bila kot vedno dobro obiskana. Osrednji del programa je bila podelitev kegljaških pokalov. Po besedah predsednika Janeza Plešča je omembe vredna zanimivost, da ohranja ta liga, ki obstaja že od zgodnjih začetkov društva, ime Slovenian Bowling League. To pa kljub dejstvu, da so Slovenci v njej že manjšina. V svojih vrstah imajo 85 letno kegljašico, ki je na prireditvi prejela priznanje za svoje kegljaške sposobnosti.

Praznovanje Materinskega dne je za našo skupnost vedno velikega pomena. Predvsem zato, ker je to ena redkih priložnosti, ko se zberejo skupaj cele družine. Razveseljujoče je število otrok vseh starosti in tistih, ki so pripravljene tudi nastopati s pesmijo ali plesom. Letošnja proslava materinskega praznika 11. maja je bila nad vse uspešna. Zaslugo za ta uspeh ima v prvi vrsti Vera Uršnik in njen kulturni odbor, ki je pripravil razgiban program s plesnimi točkami starejših in najmlajših, raznimi otroškimi talenti na klavirju in deklamacijami. Nastopil je tudi moški pevski zbor s pesmimi Tam na vrtu, Dober večer in Pleničke je prala. Za mater leta je bila izbrana dolgoletna društvena delavka Marija Molan. Kuhinja je bila po zaslugi moških članov precej dobro založena, pa tudi harmonikašev ni manjkalo za splošno razvedrilo.

8. junija smo se zopet zbrali v svetišču Westminster Abbey v mestu Mission, kamor hodimo že 21 let na romanje k Mariji Pomagaj. Na lanski 20. obletnici je bil obisk izredno dober (preko 200 ljudi), saj smo za to posebno priložnost dobili

slavnostnega gosta, upokojenega nadškofa Franca Perka. Letos je bil obisk precej manjši, vendar je bilo vzdušje nič manj prisrčno in duhovno bogato. Gospod Tine Batič nam je to binkoštno nedeljo govoril o darovih Duha, ki smo jih po božji milosti vsi deležni. Pevski zbor je s svojim petjem bogatil slavnostno bogoslužje, ob orglah pa je spremljala Alenka Renner. Po maši smo se zbrali ob raznovrstnih jedilih, ki so jih romarji prinesli s seboj. Za kuhinjo je bil zadolžen naš zvesti Janez Rutar, ki vedno poskrbi, da vse teče po najlepšem redu.

Dan očeta se praznuje pri nas s piknikom, ki se je tudi na sončno nedeljo 15. junija vršil v slovenski dvorani. Po pametni zamisli odbora so postavili zunaj dvorane streho iz plaht, tako da so bili številni zbrani nagrajeni s prijetno senco. Po tradicionalni navadi so bili na jedilnem listu čevapčiči in ražnjiči, poleg tega pa je bilo mogoče dobiti tudi kos prašičjega odojka. Veselo družino je popestrilo še igranje harmonik, tako da smo se počutili kot doma. Po prijetnem naključju je bil za očeta leta, čeprav na dokaj nenavaden način, izbran soprog matere leta, Alojz Molan.

Zveza Bled pripravlja v avgustu piknik, drugače pa bo poletje prineslo članom odbora nekaj zasluženega počitka. Kmalu pa bodo priprave za jesenske prireditve v polnem teku, saj se jim obeta veliko dela ob organiziranju kar dveh gostovanj ansamblov iz domovine: septembra nas obišče ansambel Mladi Dolenjci, v oktobru, za praznovanje 45. obletnice društva, pa bo gostoval pri nas ansambel Rubin.

Slovensko društvo v Vancouveru je v dobrih rokah. Predsednik Ivan Rožanc ima pozitiven pogled na njegov uspeh in razvoj, saj zna z vzpodbudno besedo in delavnim zgledom pridobiti člane, da delajo za skupno dobro. Vsi se zavedamo, da je v slogi moč in se skušamo tega gesla tudi držati. Upamo, da bo tako tudi v bodoče.

Gospod Anton Vukšinič praznuje letos petinšestdeset let mašništva

(Anica Resnik)

V vasi Božjakovo v belokranjski župniji Metlika se je 6. novembra 1913 kot prvi otrok rodil materi Mariji in očetu Janezu, ki je k m a l u p o Antonovem rojstvu umrl. Otroška leta je preživel v materini novi kmečki družini desetih otrok. Po osnovni šoli v

domačem kraju je odšel v Ljubljano in tam obiskoval realno gimnazijo na Poljanah.

V visoki starosti devetdesetih let se živo spominja svojega vstopa v ljubljansko semenišče oktobra 1934 ob času atentata na jugoslovanskega kralja Aleksandra I. v francoskem mestu Marseille.

Leta 1938 mu je ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman podelil mašniško posvečenje. V letu 1939 je dopolnil svoje teološko znanje z univerzitetno diplomom.

Njegovo duhovniško poslanstvo se je začelo v župniji Device Marije v Polju pri Ljubljani. Poučeval je verouk v Zalogu in postal vodja farnih verskih skupin. Njegovo življensko geslo je bilo služiti samo

Bogu, izpolnjevati Njegovo voljo, ostati miren in svoboden nad posvetnim hrupom ter zmešnjavo časov.

Prišla je druga svetovna vojna in tretja

internacionala je začela dvigati rdečo zastavo nad slovensko zemljo. Mlademu, za božjo slavo zvestemu duhovniku je grozila smrt... »...Tone, Ti boš prvi visel...« ga je opominjal duhovni sobrat in poznejši mučenec Franc Cvar.

V maju 1945 je s svojimi verniki zapustil domovino in kot begunec odšel na Koroško... Vetrinje, St. Vid ob Glini, Kellersberg, Spittal ob Dravi so bile njegove in tisočev Slovencev postaje od leta 1945 naprej.

Ko je zvedel, da v begunskem taborišču Treffling ni duhovnika, je prostovoljno odšel tja in vršil duhovniško službo do odhoda v Toronto, Kanada k stricu Lojzetu Klemenčiču.

Kot škofijski duhovnik v Torontu je začel svoje življensko poslanstvo v župniji sv. Tomaža Akvinskega. Da bi uspešneje deloval v župniji, je privatno študiral angleščino. Kmalu je postal župnik v Smithville, v hamiltonski škofiji. Njegova zadnja duhovniška postaja je bila župnija sv. Andreja v Wellandu blizu Niagarskih slapov.

Zdaj gospod Anton živi že nekaj let v Domu Lipa, kjer z molitvijo in sv. mašo posvečuje kraj miru in počitka. Nad dolino ob potoku preživlja dneve v prijetnem stanovanju polnem knjig in umetnin prijateljev.

V poznih letih je gospod Anton telesno zdrav, brez posebnih težav, prisoten in veder za pogovor, z nespremenjenim gledanjem na svet. V spomin nam prihaja mlad, za božjo slavo vnet duhovnik v Spittalskem

Foto I. Plazar

taborišču.

Bog Vas živi, gospod Anton, do sto let in čez!

Inženir Mark Perry (Pogačnik) - mladostni osemdesetletnik

(Leander Škof)

V petek 9. maja smo v prostorih slovenskega društva "Holiday Gardens Country Club" praznovali njegov jubilejni rojstni dan. Okoli 40 njegovih prijateljev in znancev se nas je zbralo, da mu ob izbrani hrani in odlični pijači želimo vse najboljše in na mnoga leta. Njegova žena Irena je ponovno dokazala, da je ena najsposobnejših za planiranje takega jubileja, ne da bi njen mož Mark o tem sploh slutil.

Tudi vreme nam je bilo naklonjeno; čeprav so napovedovali dež in ploho, smo imeli lep pomladen večer. Kuharica Barbara je pripravila tipično slovensko slavnostno pojedino na lepo okrašenih mizah in njen soprog Jože pa je prijetno segrel dvorano na ta hladni večer. Poleg tradicionalnega šampanjca pa sta bila na razpolago tudi prvovrstna "special Mark Perry reserve" rizling in cabernet. Kot vidite na sliki, tudi torta je bila enkratna.

Proti koncu večerje smo zvedeli kratek življenjepis slavljence. Dinastija Pogačnik izhaja iz Podnarta na Gorenjskem in je znana zavedna slovenska familija. Njegov stari oče je po prvi svetovni vojni leta 1918

postal predsednik slovenske vlade v Kraljevini "Srbov, Hrvatov in Slovencev". (Leta 1929 jo je njen avtokratični vladar kralj Aleksander I Karadjordjević preimenoval v - sedaj pokojno - "Jugoslavijo" Njegov namen je bil, da jo bo spremenil v velesrbsko državo, za kar so ga leta 1934 v Marseillu, Francija, ubili fanatični hrvaški nacionalisti). Markov oče je tudi bil eden vodilnih članov slovenske socialne elite.

Pod nemško okupacijo, začetkom druge svetovne vojne, je Marku uspelo pobegniti iz svojega rojstnega kraja Maribora, v Ljubljano, kjer je leta 1941 na klasični gimnaziji tudi maturiral. V nevarnosti, da bi bil interniran v zloglasna nemška koncentracijska taborišča, je uspešno zbežal preko severne Italije in je skupaj s štirimi sestreljinimi angleškimi vojnimi letalci srečno zbežal v Švico. Od tam se je kmalu nato podal v severno Afriko, kjer so ga kot prostovoljca trenirali za letalskega topničarja v britanski "Royal Air Force". Tam je tudi spremenil svoj priimek iz "Pogačnik" v "Perry", saj razen Marka nihče ni mogel pravilno spregovoriti "Pogačnik". Leta 1945 je bil demobiliziran v Londonu, kjer je tudi dokončal svoje univerzitetne študije.

Mark je prvič srečal svojo izvoljenko leta 1941, ko so igrali odbojko na Streliški v Ljubljani. Bila je ljubezen na prvi pogled. Ponovno sta se srečala slučajno leta 1944 na železniški postaji v Rimu, ko sta oba tja prišla na različnih vlakih - on kot britanski podoficir in ona kot begunka. Po končanih študijah sta se leta 1951 v Vatikanu poročila. Tako je 27-letna manekenka Irena Gajski postala Mrs. Irene Perry. Po poroki sta najprej odšla v Anglijo in od tam leta 1954 v Kanado, kjer sta oba imela zelo uspešni karieri. Že v pokoju pa sta se zaradi domotožja leta 1989 preselila v idilično gorenjsko vilo s slikovitim pogledom na Kropo in okolico. Vendar sta se

leta 1991 vrnila v Kanado delno zaradi zdravstvenih problemov in ker sta se oba počutila osamljena in kot tujca, pozabljena od svojih bivših znancev in prijateljev - celo sorodnikov. S težkim srcem sta se vrnila v Toronto. Po treh letih domotožja sta se leta 1994 ponovno vrnila v

Slovenijo, tokrat v ekskluzivne ljubljanske Murgle, v upanju da bosta tam bolj dobrodošla. Žal sta po sedmih letih spet prepoznala, da imata več resničnih in iskrenih prijateljev v Kanadi. Zato sta se leta 2001 za stalno preselila v njuno sedanjo domovino - Kanado. O tej zadnji vrnitvi pa smo že

podrobneje poročali v "maj/junij 2002" izdaji Glasila (str. 35/36). Upam, da so jima številni udeleženci ob Markovem jubileju

dokazali, da sta oba v njuni novi domovini resnično dobrodošla in vedno zaželjena. Še enkrat: ***"Vse najboljše Mark in na mnoga, srečna in zdrava leta med nami, v novi domovini - Kanadi!"***

Pomagajte svojim argentinskim rojakom v stiski !

Odbor KSK

V Slovenijo se je že preselilo stotine rojakov iz Argentine, bodisi z družinami ali pa so prispeli kot posamezniki. Vlade organizacije Republike Slovenije jim nudijo le informacije o njihovem položaju in možnosti za preživetje. Vendar jim ne morejo nuditi niti stanovanja, niti zaposlitve. Potrebno pomoč in razumevanje jim nudijo slovenske dobrodelnice organizacije, predvsem Rafaelova družba.

Kanadski slovenski kongres je prav v ta namen organiziral nabirko za vračajoče rojake in zato zaproša vse Slovence naj priskočijo argentinskim rojakom na pomoč. Družbeni, finančni in

gospodarski krizi v Argentini ni videti konca. Pomoč ni samo humanitarnega namena ampak tudi njihovo vračanje bo izboljšalo kritično demografsko stanje slovenkega naroda.

Pomoč lahko nakažete pri Hranilnici in Posojolnici Slovenija v Torontu in Hamiltonu na račun: „SLOVENSKI PODPORNİ SKLAD“.

Darovalci nad \$50.00 bodo prejeli potrdilo za davčne namene. Pomoč argentinskim Slovincem podpirata tudi torontski nadškof, kardinal Alojzij Ambrožič ter škof Alojz Uran. Vaša pomoč je zaprošana in nujno potrebna!

Odprt vpogled v osebne podatke CRP za državljane RS

Ministrstvo za notranje zadeve sedaj omogoča, da si vsak državljan lahko ogleda svoje osebne podatke, ki jih o njem (njej) hranimo v Centralnem registru prebivalstva (CRP). Vpogled je omogočen le imetnikom digitalnega potrdila

SIGEN-CA. Podrobnosti lahko najdete na spletni strani: <http://www.sigen-ca.si>

Žal pa sedaj še ni dostopen preko diplomatskih konzularnih predstavništvi v tujini.

Petdesetletnica Hranilnice in Posojilnice J. E. Kreka

(Anica Resnik)

14. junija 1953 se je 21 Slovencev zbralo v torontski cerkveni dvorani Karmelske Matere Božje na občnem zboru za začetek prve slovenske kreditne zadrage v Torontu.

Novo življenje v tuji deželi je prinašalo mnogo težav: neznanje jezika, zaposlitev, nove družine brez lastnih domov, prevoz na delo itd.

Francka Zupančič, sedaj poročena Ziernfeld pripoveduje:

"8. decembra 1951 sem nesla nekaj denarja v župnijsko kreditno zadrugo pri sv. Antonu na Bloor street. Prešinila me je misel, da bi tako hranilnico in posojilnico potrebovali torontski Slovenci. Spominjam se očeta, ki je v Ljubljani bil član take ustanove. Prijatelji niso takoj sprejeli moje ideje. Ko pa je pokojni Janez Senica obljubil blagajniško službo, sta dr. Rudolf Čuješ, takrat predsednik Slovenske narodne zveze, in dr. Avguštin Kuk zbrala vse potrebne dokumente za ustanovitev hranilnice. Pokojni Vladimir Mauko pa je priskrbel vsa potrebna dovoljenja pri mestni občini za nedeljsko poslovanje pri Mariji Pomagaj".

Prvi uradni prostori so bili v kletni sobi na 61 McFarland Ave., prva blagajničarka je bila Marija Kuk, Janez Senica pa je v nedeljah pobiral denar za hranilnico kar pred cerkvijo in ga v torbi nosil v pisarno.

Uradno ime novega društva **Hranilnica in posojilnica J. E. Kreka** je hvaležen spomin na velikega Slovenca, čigar ideje in socialno mišljenje so mnogi ljudski voditelji sprejemali vse do danes. Med njimi je ustanovni član dr. Rudolf Čuješ, doktor socialnih ved in profesor na St. Francis univerzi v Antagonish-u, N. S.

Dr. Janez Evangelist Krek je bil rojen 27. novembra 1865 v družini učitelja Valentina in Marije v vasi Sv. Gregor pri Sodražici na Dolenjskem. Z devetimi leti je zgubil očeta. Mati je živela do leta 1903 in preživljala družino šestih otrok z malo vaško trgovino. Nadarjeni učenec je po ljudski šoli v domačem kraju nadaljeval šolanje

Prvi ustanovitelji Krekove ustanove ob praznovanju 50. obletnice: Od leve: Janez Vižintin, Avguštin Kuk, Marija Zajc-McDonald, Franc Pajk, Francka Pajk, Francka Ziernfeld in Zvone Hrastnik

v Ljubljani, postal duhovnik in doktor teologije.

S svojimi izrednimi darovi kot socialni delavec in politik v cesarski Avstriji je služil svojemu ljudstvu.

J. E. Krek je oče slovenskega zadružništva. Že kot študent na Dunaju je spoznal krščansko socialno gibanje in evropsko zadružništvo (cooperatives) mu je postalo življenjski ideal - za slovenski narod.

Spoznal je, da izobrazba ljudstva brez gospodarskih in kreditnih zadrug ni popolna. Kot organizator kmetijskih in kreditnih zadrug je vodil slovensko ljudstvo v uspešno gospodarstvo, skupno pomoč in napredek. Ustanovil je tudi prve delavske zveze za poštene plače, za pošteno delo. Župnijske hranilnice in posojilnice so svojim članom pomagale do finančne trdnosti in neodvisnosti. Katoliška prosvetna društva so bila vse do druge svetovne vojne središča slovenske ljudske kulture, izobrazbe in mladinske telesne vzgoje.

Svoje ideje in misli je dr. J. E. Krek izražal in opisoval v znanstvenih revijah in publikacijah. Govoril je mnogo jezikov in bil široko evropsko razgledan. Umrli je 8. oktobra 1917.

Kronika, sanje in travme primorske družbene elite, z žalostno zaključno sago o »Maxi-Magic Jena« jahti

(Povzeto po članku Aleksandra Lucu: »Konzulski naval na Trst«, v Delu, 15. junija 2003)

Anna Rossi Illy, mama dvakratnega tržaškega župana in pred dnevi izvoljenega šefa deželne vlade Furlanije Julijske krajine Riccarda Illyja, je častna konzulica Madžarske v Trstu, saj je imel njen mož madžarske prednike.

Dovolj razlogov, da je ob rekordnih petih izvoljenih Slovencih v deželnem zboru bodoča Illyjeva politična usmeritev jasna. Trst se lahko iz popolne poslovne in zemljepisne zatohlosti reši le z zaledjem nekdanje Avstro-Ogrske in Slovenci bi (po vstopu v EU) pri tem prevzeli odločilno vlogo.

Bo novi šef Istrabenza Igor Bavčar dal priložnost, da si povrnejo ugled koprski poslovni carji Janko Kosmina, Bruno Korelič (Luka Koper), Vojko Čok (Banka Koper), Jože Kranjc (Intereuropa), ki so s prodajo Banke Koper Italijanom izzvali zgodovinsko ogorčenje zavednih Primorcev. Zablodo s prodajo banke sicer skušajo »preštrihati« z vstopom in vlaganjem v obalni turizem. Odločili so se (za pranje vesti), da bodo obnovili stari portoroški hotel Palace. Smotnost njegove obnove je obratno sorazmerna s sicer pametnimi poslovnimi odločitvami Istrobenza prodati banko in kupiti podrtijo. O Palace hotelu bi moral čez leto ali dve razmišljati državni proračun, če ne bi hoteli kulturnospomeniške sramote. Tako pa se je Istrabenz odpovedal že zdavnaj napovedanemu prevzemu Petrola in se gre turizem. Nepoboljšljivi jadralski fanatik Janko Kosmina, ki je dal Štefkii Kučan sploviti zalogaj (in razočarani navtični fiasco) Istrabenza, jadrnico »Maxi Jena«. Svojemu ljubljenu plovilu se je Kasmina letos odpovedal. Dal jo je v najem italijanskemu konzorciju »Magic Sailing Team« iz Padove. Janko Kosmina se je pred oddajo »Maxi Jene« sicer še srečal s predsednikom uprave Mobitela, Antonom Majzljem, s ponudbo, da bi mobilna telefonska družba letno dajala četrto milijonov evrov za generalno pokroviteljstvo. Z denarjem bi lahko jadrnico popravili in se tako

znebili konstrukcijskih napak, ki so »fantastično« jadrnico upočasnile. (Več o njej lahko berete v nov/dec. 2002 številki Glasila).

Anton Majzelj (njegova je že Puhova jadrnica Veliki Viharnik) je ponudbo gladko zavrnil. Tako Kosminova »Maxi Jena« (Italijani so jo preuredili, prepleskali in preimenovali v »Magic Jena«) s slovensko zastavo pluje pod taktirko italijanskega skiperja Marca Guerre. V njegovi posadki je še vedno bivši skiper Mitja Kosmina na položaju krmarja. In pred kratkim je bila v mondenem italijanskem Portofinu tudi regata velikih jadrnic, med katerimi »Magic Jena« ni blestela. Zato pa sta na obali žarela prijatelja za vedno, predsednik uprave Istrabenza Igor Bavčar in menda po krivici od dacarjev preganjani koprski župan Boris Popovič, ki je svojemu največjemu podporniku v predvolilni kampanji Mitji Kosmini v občinski upravi ob voljenem položaju svetnika podelil še naziv svetovalca za šport. Samo v informaciji koprskemu poslovno-županskemu tandemu: naslednja najbolj snobna regata na Sredozemlju se začne 16. junija v Saint Tropezu.

Ko je bil še skiper »Maxi Jene«, je bil v posadki Mitje Kosmina tudi Andrej Kocjan, izjemno močan fant, ki študira na fakulteti za šport in kot jadralca na deski tekmuje v evropskem pokalu. Je sin slovenske konzulice v Trstu, Jadranke Šturm Kocjan. Ona na severu Sardinije pravkar preživlja zadnje diplomatske počitnice, kajti septembra ji poteče mandat in prihaja v službo na zunanje ministrstvo. Jadranka Šturm Kocjan je v Trstu imenitno in kultivirano opravila diplomatsko poslanstvo, zato njenemu nasledniku ne bo težko nadaljevati. Zanimivo, da se je za novega generalnega konzula v Trstu zanimalo že petnajst kandidatov...

Nekaj zgledov, kako bi morala Slovenija sodelovati s Slovenci po svetu

Vladimir Urbanc, Montreal

Po besedah slovenskega finančnega ministra dr. Dušana Mramorja je postala slovenska država predraga. Kot meni minister Mramor, bo nujno razmišljati o zmanjšanju stroškov državne uprave. Če se bo to zgodilo, bo na udaru tudi Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Sodim, da je prav tako, saj ima po mojem mnenju Slovenija kar veliko uradov, ki jih podpira država, učinki le-teh pa so premajhni. To velja tudi za Urad za Slovence po svetu, ki je po letu 1991 porabil veliko denarja z namenom boljše ureditve odnosov s Slovenci po svetu, v zameno pa je Slovenija dobila vsaj po mojem mnenju premalo, enako velja tudi za večino Slovencev po svetu.

Znano je, da se Slovenci, živeči po svetu, po osamosvojitvi leta 1991 niso vračali v matično domovino. V Slovenijo pa ni prihajal tudi kapital, ki ga imajo Slovenci po svetu, čeprav bi bilo to za državo potrebno in pametno. Da so bili učinki slabi, je vredno omeniti podatek, kako delajo to drugi. Italijani na primer teh je po svetu skoraj več kot v domovini zagotavljajo Italijanom, živečim v Kanadi, če se vrnejo v matico, kar 6.000 ameriških dolarjev na družino. Za tiste, ki tega namena nimajo, pa skrbijo posebni ekonomski atašeji, ki jih ima skoraj sleherno italijansko diplomatsko predstavništvo.

Tudi Nemci svoje državljane, živeče v tujini, naj bodo ti iz druge ali tretje generacije, vabijo v domovino. Celu Indijci in Kitajci (koliko jih je, ni potrebno posebej razlagati) vabijo v domovino, v tujini živeče Indijce in Kitajce, in to predvsem tiste, ki so ekonomsko neodvisni, torej s kapitalom ali pa so poznavalci tujih trgov.

Sedaj, ko v Sloveniji razmišljate o predragi državi in zmanjšanju stroškov, bi bilo vredno državne urade, ki jih plačuje država, prepustiti privatnim rokam in iniciativam. Morda bi prav na ta način Slovenija uspela pridobiti Slovence druge ali tretje generacije, da bi se bolj angažirali za obojestransko korist. Ob tem ni bojazni, da bi se

v Slovenijo vračala politična in ekonomska emigracija, saj je ta hudo ostarela in dvomiti je, da se je pripravljena vračati na predvečer svojega življenja.

Dejstvo je, Slovenija stori premalo preko svojih uradov v Sloveniji za povezovanje Slovencev po svetu; premalo pa stori tudi s pomočjo svojih diplomatskih uradov, ki praviloma nimajo ekonomskih atašejev. Ti pa so osnova za povezovanje mladih slovenskih poslovnežev, živečih v tujini, da bi se bolj angažirali za svojo korist in državo svojih dedov in babic.

Z nekaj zgledi sem želel opozoriti na problematiko sodelovanja Slovencev po svetu in matico. Strinjam se, da je slovenska država predraga in da ima minister Mramor, ko to trdi, prav. Kot kaže, pa se tega marsikateri dobro plačani uradnik državne uprave v Sloveniji ne zaveda.

Harmony Cats!

Bivša predsednika Kučan in Milošević pred haaškim Mednarodnim sodiščem

(Povzeto po STA in Delu)

Veliko zanimanja je bilo, kaj bo bivši predsednik Milan Kučan kot priča tožilstva povedal, ko bo nastopil pred haaškim Mednarodnem sodišču za vojne zločine na območju Jugoslavije na sojenju nekdanjemu jugoslovanskemu predsedniku Slobodanu Miloševiću. Slovenski RTV je celo kupilo 7 urno oddajo v živo - na račun slovenskih davkoplačevalcev - ker je Kučan sam izjavil, da je dobro pripravljen in da vidi svoj nastop kot priložnost, da pove svoje videnje okoliščin razpada nekdanje Jugoslavije, in hkrati tudi priliko za pojasnitev razlogov, ki so vodili Slovenijo na pot k osamosvojitvi. Skladno s prakso sodišča z zasliševanjem začelnja tožilstvo, v nadaljevanju pa je bil Kučan na voljo za navzkrižno zasliševanje obrambe oziroma Miloševića, saj se ta brani sam.

Tožilstvo Mednarodnega sodišča je v uvodnem delu procesa proti Slobodanu Miloševiću takoj sklenilo zasliševanje Kučana. Slednji je v svojih odgovorih zelo podrobno opisoval svoje videnje dogodkov predvsem v letih 1989 in 1990, ki so vodili k razpadu nekdanje Jugoslavije, ter utemeljeval razloge za osamosvojitve Slovenije. Obramba, to je Milošević, je zavzel stališče, da je razpad nekdanje SFRJ povzročila Slovenija, saj je začela vojno in pri tem tudi napadla jugoslovansko ljudsko armado, ki je nato le branila zvezno državo in tako postavil Kučana v obrambno pozicijo. Mnogim ki smo sledili procesu navzkrižnega zaslišanja, včasih ni bilo jasno, kdo sedi na zatožni klopi, Milošević ali Kučan.

Čeprav je večina komentatorjev ocenila, da se je bivši predsednik Kučan dobro držal in je tožilstvu pomagal s tem, da je potrdil tezo tožilstva, da je krvavi razplet oziroma razpad Jugoslavije posledica Miloševićeve politike od leta 1989. Tožilstvo je Kučana potrebovalo, da je to

tezo potrdil s kronologijo dogodkov od leta 1989 do oktobra 1991. S tem je tožilstvo dalo Kučanu priložnost, da je predstavil slovensko verzijo dogodkov in tako posredno zanikal tezo, ki jo je na zaslišanju predstavil Milošević. To je teza nekdanjega ameriškega veleposlanika v Beogradu, Warrena Zimmermanna, češ da je bila za razpad kriva Slovenija.

Na drugi strani pa je predsednik SDS in bivši obrambni minister Janez Janša ocenil pričevanje Kučana, kot izgubljeno in zamujeno priložnost za tožilstvo. Kučan po njegovem mnenju ni predstavil nobenih neposrednih obramenilnih dokazov, v Haag pa prav tako ni prinesel nobene nove obremenilne dokumentacije. Janša je prepričan, da Kučan ve o Miloševiću mnogo več, kot je bil pripravljen predstaviti. Med navzkrižnem zaslišanju je bila po Janševi oceni večina Kučanovih odgovorov ustreznih, vendar je izbral napačno taktiko, ki je bila preveč obrambna. Slovenija namreč pred haaškim sodiščem ni kot obtoženka in tudi Kučan tam ni bil obtoženec. Milošević pa ga je skušal postaviti v tak položaj. Obramba je bila premalo ofenzivna.

Če pa je bilo Kučanovo pričanje prepričljivo in v pomoč tožilstva, bomo pa zvedeli šele na dan sodbe.

Zanimivo pa je dejstvo, da sta se oba izogibala govorjenja o času pred razhodom leta 1989, ko sta še dokaj kooperativno sodelovala v bivših zveznih partijskih in drugih organih. Verjetno velja tudi med višjo politično hierarhijo pregovor, da "vrana vrani ne izkljuje oči" - zlasti če sta obe krvavo rdeči...

Tudi večina medijskih komentatorjev izven Slovenije se je strinjalo, da Kučan ni hotel predstaviti nove evidence, ko je pričal proti Miloševiću. Tudi uradna vladna publikacija "Slovenia News" (May 27) je svoji medijski rubriki to priznala pod naslovom "Nothing new" in

objavila sledeći članek v angleščini:

"Commentators agree that former Slovenian President Milan Kučan provided no new evidence against the former Yugoslav President when he appeared as a prosecution witness in the trial against Slobodan Milošević" (Reprinted from the official government weekly: *Slovenia News*, May, 27)

Only the naive could think that Kučan's testimony would bring up spectacular new revelations. The juiciest detail has remained secret, namely whether Kučan in Milošević made an agreement on Slovenia leaving Yugoslavia, the Croatian daily *Vjesnik* notes (May 23). Kučan repeated the well-known Slovenian view on its independence, but failed to explain why Slovenia was in such a hurry to leave Yugoslavia, not allowing enough time for Croatia to prepare for the blow of its "big brother" from the East. The old comrades, who parted after the breakup of the Communist Party and were now talking to each other with headphones on their ears and with the help of translators, firmly remained grounded in their respective positions: Milošević as the saviour of some phantom-like Yugoslavia, an Kučan as steering the Slovenian ship into independence. While Milošević persistently tried to save his own skin, Kučan did not want to burden the Slovenian-Serbian relations in any way. (*"vrana vrani ne izkljuje oči!"* op. ur.) The charismatic Slovenian politician tried to formulate his answers so as to be irreconcilable towards Milošević, but at the same time conciliatory towards the future, because there is already a great deal of trade between the Slovenians and the Serbs.

Kučan's testimony according to the Ljubljana's daily Delo (May 22)

(Reprinted from the official government weekly: *Slovenia News*, May 27)

While Kučan's testimony did awaken the almost forgotten demons of the past, it did not bring (except for a dab of piquant statements

which the former presidents of the two republics exchanged) any elements which would prevent the marathon process going round the circles of known and repeated facts about Yugoslavia's disintegration. This comes as no surprise. The head-to-head with Kučan was less sharp than the verbal duel with Croatian President Stipe Masić, as Milošević only a few times strayed off to the uncertain terrain of personal clashes, which will not add to the efficiency of the defense. Even less can the current method of the prosecution and the defendant lead to a swift conclusion of the trial, which is after a year, not even at one-third of its estimated length.

Kučan's testimony in The Haag according to the Slovenian press agency STA

(Reprinted from the official government's weekly: *"Slovenia News"*, May 27)

President Janez Drnovšek does not think his predecessor's testimony brought anything new. "I think that this is all history for us and that returning to that period has more of historic relevance for Slovenia,"

Drnovšek told STA (May 22). In this view, Slovenia has "closed this chapter and moved on". It deals with SE Europe in different ways now, specifically with how to consolidate the region and bring it towards Europe, said Drnovšek, who feels that the trial against Milošević is a remnant of the past. He does not believe Slovenians can contribute much as witnesses; when crimes for which Milošević has been indicted took place in Croatia, Bosnia and Kosovo, Slovenia was no longer present and consequently Slovenians only know about these things indirectly. Opposition SDS leader, Janez Janša, (May 21) meanwhile criticized in The Hague as a missed chance for the prosecution. Kučan failed to present any new incriminating evidence against Milošević. Janša also thought that Kučan knew more about Milošević's activities, than he was willing to tell.

The Canadian Slovenian Historical Society: Who, What, Where, Why?

Dr. Anne Urbančič

In 1855 Friderik Baraga's work as Bishop began in Canada. In 2005, our Slovenian community will celebrate 150 years of Slovenian life, culture and memories in this country. This is a momentous occasion indeed for a relatively small group of very hard working citizens who have been able to embrace their new country without forgetting their roots.

In order to pay homage to our emigrating ancestors, a group of members of the community formed the **CANADIAN SLOVENIAN HISTORICAL SOCIETY (CSHS)**. The idea for the society first came from Mr. Stane Kranjc who, over the years, has worked tirelessly on behalf of all Canadian Slovenians. His enthusiasm and dedication attracted a number of people who have joined together to work on projects that will ensure that our history will count in the history of Canada. The founding members (and members of the CSHS committee) are:

Frank Brence - *Treasurer*, Co-Editor of GLASILO - Voice of Canadian Slovenians . Past president of Canadian Slovenian Chamber of Commerce, Treasurer of Slovenian Senior Citizen Centre - Dom Lipa.

Dr. Franc Habjan -Past president and Executive of the Canadian Slovenian Congress.

Stane Kranjc - *Chair* , Editor of 'Slovenians in Canada' Coordinator of Slovenian Community Events, member of several Slovenian organizations.

Dorothy Lenarcic- History teacher, graduate of U of T.

Florjan Markun -President of Parish Council, President of All Slovenian Cultural Committee.

Ema Pogacar - President of Slovenian Canadian Council. Owner of Pogacar Realty.

Jerry Ponikvar B.A., B.E.d, M.E.d. -Served as Director of Education Catholic School Board, presently is an Education Consultant, Past president of Canadian Slovenian Congress.

Joe Slobodnik -Honourary Consul General of the Republic of Slovenia. President of Top Grade Molds Ltd.

Anne Urbancic Ph.D., Vice Chair, - University of Toronto, Department of Italian Studies, Program of Semiotics and Communication Theory.

Dr. John Vintar CD, FCCT. -University of Western Ontario and University of Toronto, Director of Education, Exemplary Consultant, Executive of the Canadian Slovenian Congress, author and numerous other achievements.

Josephine Vegelj - *Secretary*, Former long time Executive Secretary of Canadian Slovenian Congress.Member of several other Slovenian Organizations

The CSHS is an independent society with its own constitution and by-laws. Its sole objective is to acquire, organize and preserve the history of Slovenians in Canada.You can see from our letterhead logo that we have combined the linden leaf and the maple leaf, both strong symbols of our background. The CSHS is more than just a recognition of our community history. Our mission is:

- to preserve the history of Slovenians in Canada
- to seek, locate and acquire historical data of interest to our community (including manuscripts, art and artifacts)
- to establish a permanent location where to store and display these

-to raise funds to finance this archive

-to make documents available to scholars, historians, students and various libraries and archives who wish to study them

The founding members have been meeting since June 2001. To date we have taken a number of steps to ensure that the history of the Slovenian Canadian community in Canada is preserved for all of us.

THE ARCHIVE, which will eventually house the documents, the art and the many artifacts that tell the story of Slovenian immigration to Canada, has been set up in Dom Lipa in Toronto thanks to the generous offer of space from their Board of Directors.

With the approval of Canada Post, we are working on minting **A STAMP** commemorating the work of Bishop Baraga, who had such a profound impact on the cultures to which he ministered, including in the greater Toronto region and the Canadian Slovenian community.

In conjunction with the 75th anniversary Celebrations of Pier21 in Halifax, we have ensured that **A PLAQUE** commemorating Slovenian arrivals will be unveiled. This is important because Slovenians most often came to Canada with travel documents that did not identify them as Slovenians at all.

One of our most important projects will be the publication of **A BOOK** describing all the various Slovenian communities and settlements across Canada since 1855. Once we receive these important histories, we will include them in this commemorative volume, **Slovenians in Canada from Atlantic to Pacific**, to be published on the occasion of the anniversary in 2005. To date, many Slovenian Canadian organizations, from the Atlantic to the Pacific, have sent information about themselves. We are very grateful to them for their participation. However, we need to hear from many other organizations, clubs, churches, youth and sports groups, and others if our information is to be complete.

If you or your community group can help us with the information gathering, we would truly be pleased as we need to have all reports in by the end of 2003.

Here's how to set up your report to be included in the book:

Name of the Organization:

Address:

When was it formed?

What were its objectives?

What were its accomplishments?

How many members did it have?

What contribution did it make to the Canadian Slovenian community? To Canada? To Slovenia?

Other important or interesting facts.

The name and address of the report writer.

The report need not be complicated: one or two pages will do. Pictures and/or photos are welcome. Upon request, we will return these after making copies. The CSHS members are happy to help you put the report together.

We invite you to help us. Become a member of CSHS. Tell us your arrival story, or the story of how your parents or grandparents came to Canada. You can mail your story to: Canadian Slovenian Historical Society, 52 Neilson Drive, Etobicoke, ON M9C 1V7. Visit our web site at: www.slovenianhistorical.ca.

We invite second and third generation Canadian Slovenians to join us in helping to preserve our history in Canada.

Watch the community press for more information about the CSHS and about our activities.

*Front row, from left to right:
Jože Slobodnik, Jožica Vegelj, Stane Kranjc, Anne Urbančič, Frank Brence
Back Row: Florjan Markun, Dorothy Lenarčič, Jerry Ponikvar, Janez Vintar,
Ema Pogačar in Franc Habjan*

Mass for Domobranci Shows Too Many Wrinkles

Richard Vukšinič

For many of us, the last days of May and the early days of June carry with them a feeling of excitement and rebirth. The winter fades away and flowers begin to burst out of the soil. Leaves colour our world green once more. University students can breathe again with the passing of exams. Children can sense the summer holidays approaching. The Stanley Cup is raised to the roof by our modern day heroes, men who are living the dream that most of us have carried in our hearts since childhood. All of this is what it means to be a Canadian in spring.

However, for many Slovenian-Canadians who saw the final days of World War II, these days of mid-spring carry altogether different memories. Where 1st, 2nd and 3rd generation Slovenian-Canadians experience excitement and rebirth, the oldest generation of Slovenian-Canadians must re-live pain and death in their hearts and minds, year after year. Flowers popping out of the soil are for them overshadowed by the white blooms of mourning worn on the breast of their best Sunday clothes. The white flowers match the cotton coloured heads of many of these aging men.

While we cheer on our modern day hockey heroes and the dream that they are living, the old Domobranci remember heroes of the past, and the nightmare that they suffered through at Kočevski Rog. The gap between what our grandparents and great-grandparents feel at this time of year and what we experience as average Canadians is enormous. In many ways, we should be glad that we are fortunate enough not to have to know their pain year after year for the rest of our lives. Yet, in the same breath, it seems that the distance between the younger generations of Slovenian-Canadians and their history is growing irreconcilably wider.

On Saturday, May 31, 2003, this gap between young Slovenian-Canadians and their

immediate history was made frighteningly obvious at Our Lady of the Miraculous Medal Church in Etobicoke, Ontario.

Every year, at this time, a special Mass is held at our Church. It is a Mass commemorating the thousands of Slovenian men, mostly "Domobranci", who were mercilessly slaughtered by their own "Yugoslav comrades" in the late days of May and the early days of June, 1945. This year was no different and so for the first time, on my own volition, I decided to attend. I wanted to pay my respects to the dead and to say a prayer of thanks to the forces that allowed my grandparents and many other prominent men and women in our community to land safely on the shores of Canada.

Entering the church you could immediately sense a different feeling hanging in the air. It was not that sleepy, Sunday morning feel that I remember as a teenager, but rather, a buzz of tribute and gratitude mixed with pain and sadness. The altar was blanketed by a mountain of flowers. The organ was accompanied by the thick, deep voices of the choir. The pews were almost completely full of men and women humbly but neatly dressed. I was immediately affected by the richness of the moment, glad that I had decided to come. Every Mass is meaningful, but this one felt more meaningful than any I had attended in a long time.

I found myself deep in thought: "I wonder what all of these old folks are thinking right now? What memories are rising up to meet them again?" That's when it struck me: Old folks. I scanned every pew and noticed only wrinkles and gray hair. I saw no children there to tug on stari ata's sleeve and ask why there are tears in his eyes, or why there is a choir singing at Saturday evening Mass, or why there are more pretty flowers than usual. I failed to notice any teenagers there questioning what the priest was

talking about when he mentioned "Domobranci", "Komunisti", "Rog". Isn't it the role of teenagers to question everything? But, how can they question if they are not even present to listen?

During the Eucharist, I noticed 10, maybe 12 people under the age of 25 at mass. Regularly, there are many more youth than this at Sunday Mass. So now, I am forced to ask the question: Where were all the young people? I am not willing to believe that young people today are so indifferent that they would avoid attending a Mass ripe with so much meaning. Have the older people in our community ceased speaking about the events of WWII? Or, have the words ceased to sink into our consciousness because we, as young people, are tired of listening to the broken record of "When I was in the War...?"

Perhaps these reasons play some part in why so few young people were at this Mass. However, the real problem may simply lie in the fact that many of us do not realize our own history clearly enough to appreciate the importance of such a Mass. All the stories we have heard over the dinner table remain fragmented and other worldly in our minds. We are unable to anchor these stories to anything but to the words themselves. Abstract and loosely explained, we fail to make the connections that are necessary in exposing the huge, glaring and immediate link between ourselves and a pit full of dead, young men who were killed half a world away and half a century ago.

The small number of young people at this year's Mass set off alarm bells. Maybe it is time that first and second generation Slovenian-Canadians begin to remember aloud, with a new and fresh voice, a voice that the youth might better understand. We can not afford to let such history slip into obscurity, not only for the sake of those who perished, and those who survived, but for the sake of our own identities too. If we do let them slip we risk forgetting events that play a large role in our history as Slovenian-Canadians. We risk forgetting a piece of ourselves. The events of May and June 1945,

whether we like to recall them or not, are interwoven within the very fabric of our existence. For many of us, everything that we have we owe to the good fortune and strength of those who escaped massacre 58 years ago.

It is impossible to explain the events of May and June, 1945 in this small slot of print. However, it is possible (hopefully without sounding overly righteous) to urge grandparents and parents to bring their young out to this same Mass next year, to visit places such as Kočevski Rog with their children when in Slovenia, and to speak of these events regularly. We can do all of this to provide an opportunity for the youth in our community to ask questions, and to learn more about these important events in our history. This is not history that we should force down the throats of successive generations. Rather, it is a history that we should try and weave into our collective consciousness by making it more accessible to those of us who remain unaware.

What happened in Slovenia during the closing days of World War II must not be forgotten. The horrible events of those days are also filled with tales of courage, faith, humanity, love and survival. Both the ugliness and the fortitude of those times are the foundation of everything that we as Slovenian-Canadians know today. It is up to all of us who have some knowledge of those events to impart what we know to those who have yet to understand their place in history.

Remember, lest we forget ourselves.

Halštatske nekropole na Dolenjskem

Janez Dular

*(Pred kratkim je izšla njegova knjiga pod zgornjim naslovom.
Sledeči intervju je bil povzet iz Dela 23. junija, 2003 - Milan Vogel)*

Izdali ste knjigo "Halštatske nekropole na Dolenjskem", Drago Jančar pa pred nekaj leti dramo "Halštat". Kaj je pravzaprav to obdobje, ki vznemirja tako znanstvenike kot pisatelje?

Halštatsko obdobje je drugo ime za starejšo železno dobo, ki je pri nas trajala skoraj pol tisočletja, nekako od 8. pa tja do konca 4. stoletja pr. n. št. Sicer pa je Halštat manjši kraj na na Salzburškem, kjer so sredi 19. stoletja odkrili pomembnejše grobišče, po katerem je celotno obdobje dobilo svoje ime. V tem obdobju je prišlo v Evropo do pomembnih novosti. Uveljavilo se je železarstvo, spremenila sta se družba in duhovni svet. Jugovzhodnoalpska kultura na ozemlju današnje Slovenije je sodila v sam vrh takratnih kultur.

Prvi del knjige je zanimiv prikaz zgodovine izkopavanj in razvoja arheologije in tudi muzealstva na takratnem Kranjskem. Kdo so bili glavni akterji?

Začetki slovenske arheologije, če izzamemo epigrafiko, so tesno povezani prav z raziskovanjem prazgodovinskih najdišč. Rojstno leto je bilo 1875, ko so odkrili ostanke neolitskih kolišč na ljubljanskem barju in žarno nekropolo v Rušah. Le dve leti zatem so znanstveni svet osupnile najdbe iz Vač. Tako ne preseneča, da je dunajska Akademija znanosti v raziskovalni program vključila prav raziskovanje kranjskih nekropol, ki so zaradi svojega bogastva kmalu postale pojem "cvetočega halštata" v Srednji Evropi. Glavna akterja raziskav sta bila direktor Naravoslovnega dvornega muzeja na Dunaju Ferdinand Hochstetter in kustos ljubljanskega Rudolfinca Dragotin Dežman, ki sta leta 1879 izdala obsežen članek o prazgodovinskih naseljih in nekropolah na Kranjskem. Dežman ima tudi največ zaslug, da je bila v Ljubljani zgrajena nova

palača Deželnega muzeja, v kateri so dobile arheološke zbirke najuglednejše mesto.

Vrniva se h knjigi, v kateri predstavljate 54 nekropol Dolenjske. Kako je nastajala in kaj je še drugi del njene vsebine?

Knjiga je začetek obsežnega projekta, začetega v 70. letih prejšnjega stoletja, cilj pa je bila znanstvena objava arheološkega gradiva, ki ga z ozemlja Slovenije hranijo tuji muzeji. Po razpadu avstroogrske monarhije sta namreč ostali kar dve tretjini najdb zunaj slovenskih meja. Vrata depojev so se za slovenske strokovnjake odprla šele po drugi svetovni vojni. Tako so bili postopoma zrisani vsi večji najdiščni kompleksi iz Slovenije, ki jih hranijo: dunajski Naravoslovni muzej, graški Joanneum in tržaški Mestni muzej; Most na Soči, Škocjan, Vače, Magdalenska gora, Libna, Šmarjeta, Dolenjske Toplice, notranjska in belokranjska najdišča. Nekaj pomembnih kompleksov so obdržali tudi avstrijski, nemški, italijanski in ameriški arheologi. Nedokumentirano pa je ostalo gradivo iz vrste manjših grobišč, raztresenih po Dolenjski, ki so bila prav tako izkopana ob koncu 19. in na začetku 20. stoletja. Njihova objava je bila nujna, saj bi bila podoba železodobne Dolenjske okrnjena. In prav te nekropole so tematika moje najnovejše knjige.

Ali je mogoče posplošiti, kdo so bili takratni prebivalci in kakšne kraje so izbirali za pokop mrtvih?

Poselitvene strukture v osredni Sloveniji v času železne dobe razmeroma dobro poznamo. V 9. in 8. stoletju pr. n. št. je namreč prišlo do velikih družbenih sprememb, ki so jih povzročili čedalje intenzivnejši stiki z Mediteranom. Uveljavilo se je železarstvo, družba se je razslojila, spremenil se je tip bivališč. Poselitev se je z ravnin preselila na

višine, značilno naselje železne dobe je namreč gradišče. Dolenjska gradišča so bila utrjena z mogočnimi obzidji, ki so jih zgradili v enem zamahu in so delo ene generacije, kar je zmogla le dobro organizirana in socialno strukturirana družba. Gomilna grobišča ob naseljih so se po bogastvu in velikosti razlikovala, glavni centri pa so bili Magdalenska gora pri Šmarju, Vir pri Stični, Vače, Novo mesto, Šmarjeta, Libna, Dolenjske Toplice in Podzemelj. Zdi se, da so bile te poselitvene enote ekonomsko neodvisne, vendar kljub temu združene v širšo skupnost, podobno kot so funkcionirale akropole v stari Grčiji. Seveda pa je ostala dolenska halštatska skupnost kljub velikemu gospodarskemu in družbenemu napredku še vedno prazgodovinska. Dosegla je sicer zavirljivo stopnjo razvoja, ni pa mogla ustvariti urbane družbe, za katero so značilna mesta kot politična, gospodarska in verska središča takratnega sveta. Kdo so bili takratni prebivalci, pa žal ne vemo, saj nam antični avtorji niso posredovali njihovega imena.

V poglavju "Kronologija dolenske halštatske skupine" govorite o različnih stopnjah: stopnja Podzemelj, stopnja Stična. Kaj to pomeni?

Kronologija je pomembno orodje pri arheoloških raziskavah. Posamezne razvojne stopnje so zaradi lažje prepoznavnosti raziskovalci poimenovali po značilni predmetih oziroma najdiščih. Stopnja Stična I je npr. oznaka za čas druge polovice 7. stoletja pr. n. št. Kronologija dolenske halštatske skupine je utemeljil prof. Stane Grabovec, kasneje pa smo jo dodelali njegovi učenci. Danes je splošno sprejeta in jo uporabljajo tudi arheologi sosednjih držav.

Ali je mogoče po podatkih v grobove sklepati o socialnem položaju pokojnika?

Za obdobja, o katerih nimamo ohranjenih pisanih virov, je preučevanje načina pokopa in pogrebne noše ena od možnosti, da vsaj približno rekonstruiramo družbeno strukturo takratnih skupnosti. Vedeti moramo, da se je noša skozi čas spreminjala in da so se v njej zrcalile spolne, starostne in tudi statusne razlike. Noša je eden

od pomembnih virov podatkov za ugotavljanje meja med železodobnimi skupnostmi. Vendar moramo biti pri analizah previdni. Kombinirati jih moramo z drugimi viri, saj nas lahko preveliko poenostavljanje hitro zavede na napačna pota.

So bili domači izdelki ali uvoženi od drugod? Kakšni sploh so bili stiki s svetom?

Prehodnost Slovenije je že v prazgodovini odločujoče vplivala na gibanje trgovskih tokov in izmenjavo kulturnih dobrin. Najlažja pot iz Podonavja v Italijo vodi prav prek naših krajev in tudi povezavo med severnim Jadranom ter Srednjo Evropo je najenostavneje speljati vzhodno od Alp. Tako ne preseneča, da poznamo v Sloveniji iz železne dobe kar nekaj uvoženega gradiva. V glavnem gre za luksuzne izdelke, ki so imeli prestižen pomen, saj se pojavljajo izključno v bogatih grobovih. V naše kraje so prišli iz Italije, bodisi po kopnem ali po morju, in sicer iz Picena v Dalmacijo in Istro, od tam pa tudi k skupnostim, ki so živele na obrobju jugovzhodnih Alp. Trgovina je potekala na dva načina: z verižno izmenjavo in karavanskimi transporti. Iz naših krajev pa so izvažali železo in živino. Raziskave so namreč pokazale, da so bili konji v severoitalijanskem prostoru vzhodnega, skitskega izvora. V trgovini med Panonijo in Italijo so bili naši kraji pomemben vmesni člen.

Okraski predmetov kažejo visoko stopnjo občutljivosti, kakršno bi človeka v železni dobi le malokdo pripisoval. Kaj so najpogostejši motivi in kakšna je njihova umetniška vrednost?

Poleg železarstva so se v železni dobi zelo razvile tudi druge obrti. Med nje vsekakor sodi torevtika, to je umetnost tanjenja, tolčenja in krašenja pločevine, iz katere so izdelovali nakit, čelade oklepe, predvsem pa bronasto posodje. Železodobni mojstri so do potankosti obvladali punciranje, tauširanje in pozlatovanje kovine. Pri delu so uporabljali tudi stružnico. Dolenjska halštatska skupnost je bila znana tudi po steklarstvu, zlasti izdelovanju raznobarnih jagod, ki so sestavljale dragocene ogrlice premožnih žena. Seveda pa predstavlja vrhunec likovnega

ustvarjanja železnodobnega človeka situlska umetnost, ki je dobila ime po značilnih bronastih vedricah, okrašenih z rastlinskimi, živalskimi in človeškimi motivi. Razširjena je bila po širokem prostoru od rek Pada in Donave, pomembno središče pa je bilo tudi na Dolenjsken. Upodobitve na situlah nam pripovedujejo o lovu, delu na polju, dvobojih atletov, tekmovanjih z vozovi, kažejo nam skrivnosti ritualnih žrtvovanj in sprevodov ter nas popeljejo v svet svečanih gostij, plesa in erotičnega veselja. Vendar situlska umetnost kljub realistični pripovedi ni slika profanega življenja železnodobne družbe. Njena pripoved tiči v kulturno-religioznih predstavah, ki jih je izoblikoval grški svet na tradiciji starih bronastodobnih kultur. Vprašanje je, ali je bila dolenjska skupnost poleg forme sposobna sprejeti tudi vsebino, v kateri tiči nov, mitični pogled na svet. Rekel bi, da ne, zato je ostala tudi na pragu zgodovinskih kultur.

Se dolenjska nekropola po čem razlikuje od sodobnih v sedanjih državah?

V starejši železni dobi so načini pokopavanja zelo različni, tako da je Stane Gabrovec jugovzhodnoalpsko halštatsko kulturo prav po načinu pokopa razdelil v več skupin. Za Dolensko so v tem času značilne gomile, v katere so pokopavali cela trupla, ki so bila položena v krogih okoli centralnega groba; velikokrat pa je bila sredina tudi prazna. Gre torej za rodovne grobnice, v katere so lahko pokopavali več stoletij. Manjše gomile štejejo le nekaj grobov, v največjih pa so našli tudi čez tristo pokopov.

Velik del izkopanega gradiva je na Dunaju in Trstu. Je možnost vračanja nesmiselna?

Obsežne zbirke iz dolenjskih halštatskih nekropol hranita tudi Peabody Museum harvardske univerze in Ashmolea Museum v Oxfordu, posamezne predmete pa najdemo raztrešene tudi po drugih muzejih v Evropi. Takšna je bila žal usoda najdb, za katere takratni deželni zbor ni pokazal dovolj razumevanja, da bi ostale doma.

Umril je arheolog, literat in kulturnik dr. Jože Kastelic

V Ljubljani je 21. maja v 90. letu starosti umrl znani slovenski arheolog in literat dr. Jože Kastelic. Rojen je bil Št. Vidu pri Stični in v slovenski književnosti opredeljen kot pesnik krščansko-socialne smeri. Kot član Literarnega kluba 1941-1945 je leta 1941 izdal pesniško zbirko z naslovom *Podobe*. Ostal je aktiven do konca svojih dni. Še aprila letos je namreč pri založbi Mladinska knjiga izdal zbirko pesmi *Ode.*, kot smo že poročali v zadnji številki *Glasila*.

V svoji dolgoletni karieri se je dr. Kastelic, profesor na ljubljanski fakulteti in Pedagoški fakulteti v Mariboru, posvetil arheologiji, antični zgodovini in muzejstvu. Med drugo svetovno vojno je bil ravnatelj arheološkega oddelka v Ljubljanskem muzeju. V svoji doktorski disertaciji je odkril do tedaj še neznano simboliko Prešernovega Sonetnege venca. V svoji karieri pa se je tudi vseskozi podpisoval pod umetnostne in literarne kritike, eseje, pesmi in ode.

THE SOCIETY OF SLOVENE STUDIES

is pleased to announce two awards for 2003 competition:

The Rado L. Lencek Graduate Student Prize - US \$1,000.00 - on any studies outside RS, on any discipline related to Slovenia or its people, which were authored by a graduate student and submitted for consideration within two years of last registration.

The Joseph Velikonja Undergraduate Essay Prize - US \$400.00 - on any essay written by an undergraduate student registered at any accredited college or university in the United States or Canada at the time of application, or within six months of their undergraduate

registration.

The deadline for submission is **15 September 2003** with 3 copies of the paper (no longer than 35 double-spaced pages in length) should be sent to: Professor Timothy Pogacar, Editor, *Slovene Studies*, Dep. of GREAL, Bowling Green State University, Bowling Green, OH 44303.

For further details please consult the SSS website:

<http://www.arts.ualberta.ca/~ljubljana/sss.html>

RELATIONSHIP BETWEEN INDIAN POPULATIONS AND EUROPEANS

Joseph Skulj, Jagdish C. Sharda, Snežina Sonina, Petr Jandacek
Hindu Institute of Learning

Abstract:

In India as well as in Europe, there are ongoing debates between scholars regarding the original settlers in the respective lands. What ethnic group is indigenous to a particular country and who arrived later and when did the historical event occur; this is being re-examined in the light of new discoveries. Scholars have formulated many theories, based on archaeological finds, historical records and linguistic hypotheses in an attempt to explain the presence of various languages and ethnic groups in particular countries. Now, scientists are applying another scientific tool -genetics- which is currently used to help the researchers in their quests for knowledge about the historical past.

In Slovenia, there is a debate whether the Slovenians are indigenous to the country or, whether, they arrived 1,500 years ago (Savli 1996). Similarly, on the Indian sub-continent, there is a question whether the Aryans (Indo-European speakers) are autochthonous (Rajaram & Frawley 1997) (Ghosh 1988), or whether they arrived after the Dravidian speakers, just 3,500 years ago (Chatterji 1988) or even much earlier, possibly 10,000 years ago (Kivisild 1999). There

are reasonable arguments to support the debate (Ghosh 1988). However, in such debates the scholars do not consider the close linguistic relationship between Sanskrit, the language of the Aryans and the Slavic languages of Europe and also of the present day genetic relationship of Aryans on the Indian sub-continent and the Slavs of Europe. This applies particularly to the Slovenian which is relatively little known, but along with Czech, the most westerly Slavic language.

The main feature of Indian society is caste and scholars speculate that something very like castes were in India even before the Aryan speakers entered India (Majumder 2001). Now, Geneticists have discovered that the upper castes are more similar to Europeans, particularly East Europeans, whereas lower castes are more similar to Asians. The higher the caste, the closer they are to East Europeans (Bamshad et al2001).

In this paper, we will demonstrate the linguistic and genetic relationship between Aryans of the Indian sub-continent and Slavs of Europe.

LINGUISTIC COMPARISONS:

ENGLISH	RUSSIAN	CZECH	SLOVENIAN	SED PG	SANSKRIT	HINDI	PUNJABI
Words associated with water, moisture and other liquids							
cloud	mгла (gloom)	mlha (fog)	megla	831	megha	megh	megh
to sprinkle, pour out	marasit'	mžiti	mriščati	831	mrish, marshati	x	x
to quaff, drink intoxic. liquors	zapit'	popijeti	popivati	612	pa, papiyat	pi: da:lana:	
cause to drink	poit'	(na)pajeti	pojiti	612	pa, payayati	pilana:	pilana:
to drink, swallow	pit'	piti	piti	612	pa, pibati	pina:	pina:
foam, froth, saliva	pena	péna	pena	718	phena	x	x
drinking	pit'io	píti	pitje	629	piti	pi:na:	pi:na:
swimming	plavan'e	plaváni	plavanje	715	plavana	x	x
to swim	plavat'	plavati	plavati	715	plu, plavate	x	x
moisture, humidity, any liquid	rosa (dew)	rosa	rosa (dew)	869/870	rasa	ras	ras
tears	slozy	slyz	solze	1189	salila	salil	x
provided with water	zalityy	zalivan	zalivan	1189	salilavat	x	x
a lake, pond	ozero	jezero	jezero	1182	sarasa	saras	ras
to bathe, wash, cleanse	x	x	snažiti	1266	sna, snasyati	sna:n (bath)	sna:n
water	voda	voda	voda	183	uda,am	x	x
moist	x	vodni	voden	1028/18	voda, udanya	x	x
to rain, shower down	marasit'	pršeti	pršiti	1011/71	varsh &prush-noti	barasna:	x
to inundate, to submerge		zaplaviti	poplaviti	715	apuplavat	aplavit karana	
watery, aquatic		x	barje	943	varya		
Words associated with fire							
relating to fire	ogneniy	ohen'i	ognjen	130	agneya	x	x
fire	ogon'	ohen'	ogenj	5	agni	a:g, agni	agg
fire-pan	x	ohnišťe	ognjišče	5	agnishtas	agnikoshth	x
to be burnt	x	opécl	opeči	575	apacl	x	x
smoke	dym	dy'm	dim	518	dhuma	dhua:n	dhua:n
firewood	drova	drevo	drva	502	dru/daru	drum (tree)	x
to burn, to shine	goret'	hořeti	goreti, žareti	379	ghri, gharnoti	x	x
fire	x	ohniví (fiery)	žgan (fiery)	408	jaganu	yagana	yagana
crackle as fire	zharet'	žar (glow)	žareti (to glow)	424	jri=gri, jarate	x	x
fire	x	křesati (strike fire)	kres (June fire)	306	kris'anu	x	x
N. of Agni	x	x	Kresnik?	306	kris'anu	krishanu	x
roasting	pechen'e	pečeni	pečenje	614	pacana	pa:chanam	pakana
to cook, bake, roast, boil	pech'	péci	peči	575	pac-ati	paka:na	paka:na
fire-pit, fireplace, any wall	pech	pec	peč: pečina	573	paksha	x	x
to puff, blow into	pokurit'	podkouřiti	podkuriti	718	phutkri, -karoti	phu:nk	phu:nk
warmth	teplo	teplo	toplina	442	tapa	tapana	tapana
tree	derevo	x	drevo	439	taru	taru	x
fire	ogon'	ohen'	ogenj	933	vahni	bahni	x
fireplace	ognishche	ohnišťe	ognjišče	934	vahnisthana	agnikoshth	x

ENGLISH	RUSSIAN	CZECH	SLOVENIAN	SED PG	SANSKRIT	HINDI	PUNJABI
Words associated with food, food preparation and consumption:							
to eat	yesl'	jisti	jesti	17	ad, atsyati	x	x
to be eaten, what may be food	s'leden yeda	jidlo jidlo	jeden jed	17 19	adaniya adya	x x	x x
to suck	sosat'?	cucati	cuzati, sesati	401	c'ush.-ati	chu:sana	chu:sana
sucking	sosanie'?	cucani	cuzanje	401	c'ushana	chu:sana:	chu:sana:
to give suck, nourish	doi'	dojiti (animal)	dojiti	520	dhe, dhayati	x	x
coming from cattle	govladina	hovadina	goveje	351	gavyaya	x	x
beef soup	goviazhia	x	goveja juha	856	gavyaya yusha	x	x
to consume or devour, eat food	x	pásti se (graze)?	gostiti se, kositi	377	ghas.-ati	x	x
food, meadow or pasture		x	kosilo (meal)	377	ghasi		
be thirsty; to open the mouth	zhazhdat';	koseni	koša	377	ghasa	gha:s	
victuals, food	x	žiznit	žejati; zehati,	424	jeh, jehate	jamhai	jamhai
vessel, box, bucket, store-granary, store-room	x	x	živež	423	jivatu	x	x
granary, store-room	kovsh	koš	koš, košara	314	ko'sa, kosha	karchchhi	karchchhi
milk, thickened milk	x	x	kašča	314	koshtaka	kothi	kothi
to gnaw, nibble; to test	sy (cheese)	sy	sir (cheese)	329	kshira	kh:r	khi
flesh, meat; month	kushal'; x	pokoštovati:skoušet	(po)kušati;	297	kush,-ati; kush,-nati		
stick or spoon for stirring	miaso; miesiats	maso: mesic	meso; mesec	814	mas	mans	mas
to stir up, mix, mingle	meshalka	méšalka	mešalka	831	mekshana	x	x
to drink	meshat'	michati	mešati	815	miksh, mekshayati	missa	missa
one who bakes or roasts	pil'	piti	piti	612	pa, pibati/papiyat	pina:	pina:
to cook very much, burn	pekar'	pekař	pek	575	paktri	x	x
mutual or reciprocal drinking	popech'	přepěci	popēči	575	papac'yate	paka:na:	paka:na:
food, nourishment	x	popijeni	popivanje	612	papiti	x	x
saturated, filled with	pishcha	x	piča	626	pita	x	x
filled, full, abundant	napitan	x	pitan	629	pita	x	x
soup, broth	polon, polnyi	plny	poln	642	purna	purna	puran
eating	sup	x	župa	1242	supa	sup	sup
	x	x	jemati (zdravilo)	856	yemana=jemana	jema:na	jema:na
Verb "to be"							
I am	X: yesm	jsem	sem		asmi	x (hu:n)	x
you are	X: yesi	jsi	si		asi	x (hain)	x
he, she, it is	yesl	x (je)	x (je)		asti	x (hai)	x (hastiti-
x	X	x	sva		svah	X	x
x	X	x	sta		stihah	X	X
x	X	x	sta		stah	x	X
we are	X: (yest)	jsme	sme		smah	x (hain)	x
you are	X: (yest)	jste	ste		stha	x (hain)	x
they are	X: (yest)	x (jsou)	x (so)		santi	x (hain)	x

ENGLISH	RUSSIAN	CZECH	SLOVENIAN	SED PAGE	SANSKRIT	HINDI	PUNJABI
Numerals							
one-----1	odin	nějaký(someone)	eden:neki		eka	ek	ek
two-----2	dva	dva	dva		dvi (dva)	do	do
three-----3	tri	tři	tri		tri	ti:n	ti:n
four-----4	chetyre	čtyři	štiri (četveri)		c'atur	cha:r	cha:r
five-----5	piat'	pet	pet		panc' (peta-open)	pa:nch	pa:nja
six-----6	shesht'	šest	šest		shash, shat	chhah	chhe
seven-----7	siem'	sedm	sedem		saptan	sa:1	salt
eight-----8	vasiem'	osm	osem		ashian	a:th	a:1-ha
nine-----9	dievial'	devět	devet		navan	nau	nu
ten-----10	diesial'	deset	deset		das'an	das	das
eleven---11	odinnadsat'	jedenáct	enajst		ekadas'an	eka:dash	ekadasi
twelve---12	dvenadsat'	dvanáct	dvanajst		dvadas'an	dva:dash	dvadasi
hundred-100	sut', sto	sto	sto		s'ata	sau, shat	so

Legend:

Russian transliteration follows The Random House College Dictionary guidelines

Czech ě is pronounced as CH, š as SH, ž as ZH, ě as YE, c as TS

Slovenian pronunciation is similar to Russian; č is pronounced as CH; j as Y; š as SH and ž as ZH, c as TS

Sanskrit transliteration follows A Sanskrit-English Dictionary compiled by Sir Monier Monier-Williams, where English is used as a base and C' is pronounced as CH; S' as SH and sometimes as S. For the purposes of this comparison, long vowels are not indicated, nor is a distinction made between dentals and cerebrals. This is the reason why SED page number is shown.

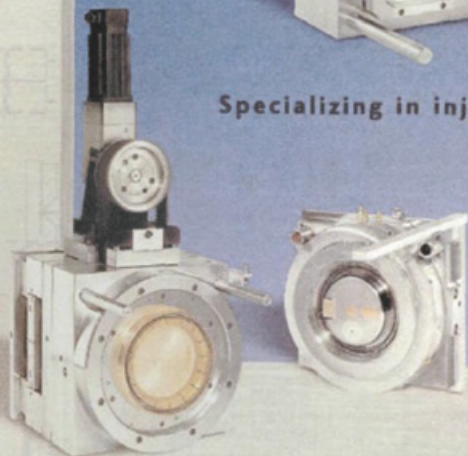
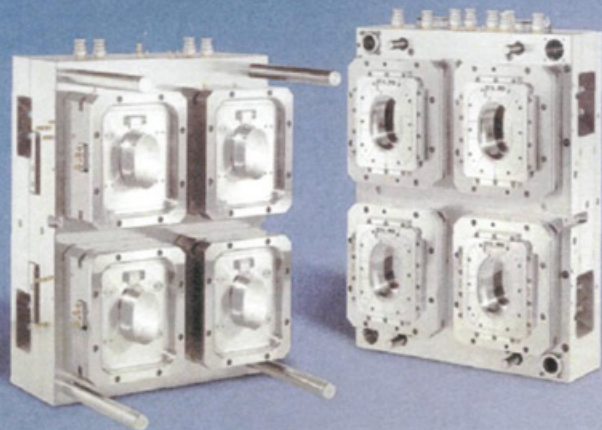
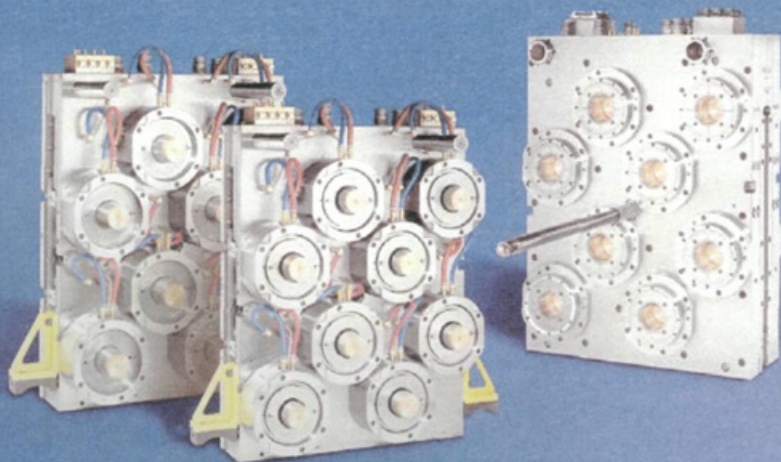
Hindi and Punjabi use English transliteration; long vowels are indicated by:-but no distinction is made between dentals and cerebrals.

X indicates that there is no corresponding word with similar sound and meaning

Events Calendar for 2003

- Julij 5 Slovenski Park – Volleyball Tournament
- Julij 6 Slovensko Letovišče – Slovenski Dan – prireja Slovenska Skupnost
- Julij 12 Slovensko Letovišče – Youth Volleyball (ages 18-25)
- Julij 13 Holiday Gardens – piknik – Ansamble EKART iz Slovenije
Večerni zvon – Tombola in piknik – ans. Golden Keys
- Julij 19-20 Slovensko Letovišče – T-Ball (ages 6-9), Softball (ages 10-13) – Tournaments
Bled – Športni piknik
- Julij 26-27 Slovensko Letovišče – High School Softball Tournament
- Julij 27 Sava Klub – piknik
Slovensko lovsko in ribiško društvo – piknik – ans. Triglav
- Julij 28-Aug 2 Planica – Fun-Ed week
- August 2-4 Planica – letni 3 dnevni piknik – Bancroft
- August 2 Slovensko Letovišče – Poletni Večer
- August 2-3 Slovensko Letovišče – Adult Softball Tournament
- August 3 Slovenski Park – Youth Piknik – Ansambel Modrijani
- August 10 Holiday Gardens – piknik – Boris Grmek
Lipa Park – Music in the Park – piknik
- August 16-17 Slovensko Letovišče – Adult Volleyball Tournament
- August 17 Večerni zvon – Proščenje – ans. Murski val
Bled – Proščenje
- August 30 Slovenski Park – Baseball Tournament
- August 31 Holiday Gardens - članski piknik
Slovenski Park – Baseball Tournament – Piknik – Murski Val
Slovensko lovsko in ribiško društvo – Oktoberfest – ans. Mladi Dolenjci
- September 7 Lipa Park – Oktoberfest – piknik
Sava Klub – piknik
Slovenski Park – piknik – ans. Mladi Dolenjci
Večerni zvon – Vinska trgatev – Spotlight Orchestra
Bled - Balinanje
- September 14 Holiday Gardens – Vinska trgatev – ans. Triglav
Lipa Park – Oktoberfest
Društvo Simon Gregorčič - Vinsko trgatev – ans. Matija Leber
Domobranska Komemoracija – Midland Ontario
- September 21 Slovenski Park - Past and Present Member's Piknik
- Oktober 11-12 Sava Klub – Oktoberfest
- Oktober 12 Slovensko Letovišče – Vinska Trgatev
- Oktober 18 Sava Klub – Oktoberfest
Lipa Park – Jesenski članski banket
- Oktober 25 Bled - Scholarship banket
Slovenski Park – Lovski banket – ans. Alpski glas

TOP GRADE MOLDS LTD.

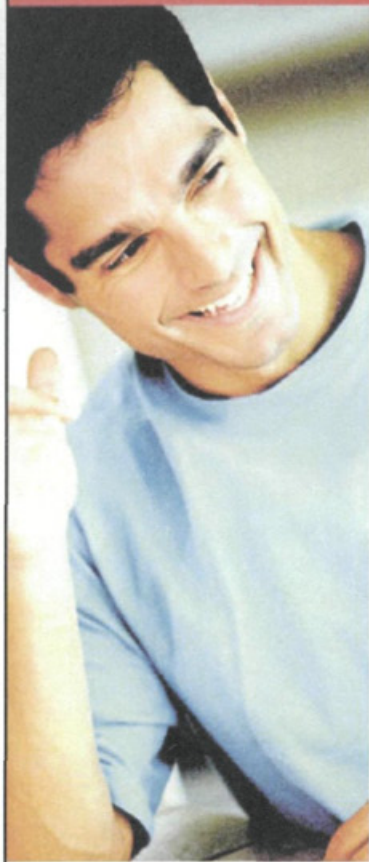
Specializing in injection molds for the Industrial and Consumer Packaging Industries:

- Single face multi-cavity molds
- Stack molds
- Hot runners
- Proto-type molds
- Unscrewing molds
- Collapsable core molds
- Mold bases
- In Mold Labeling molds

TGM

"Complete Injection Mold Design and Manufacturing Services"
929 Pantera Drive, Mississauga, ON L4W 2R9
Phone: 905-625-9865 Fax: 905-625-5417
E-mail: tgm@topgrademolds.com Website: www.topgrademolds.com

Get Your Money to Work Harder FOR YOU!!!

Why tolerate the low rates of return at other financial institutions when you could earn more money on your **Krek Savings Account** with us?

Compare our rates:

KREK SAVINGS ACCOUNT

MAR./03	APR./03	MAY/03	JUN./03	JULY/03
1.75%	2.25%	2.25%	2.50%	2.50%

*Effective January 2003, your money will work even harder for you with **INTEREST PAID AND COMPOUNDED MONTHLY!***

In addition to a better rate of return, our **Krek Savings Account** also offers many convenient features:

- ✓ No monthly account fees;
- ✓ No minimum balance required;
- ✓ Life savings insurance up to \$4,000;
- ✓ Deposit insurance up to \$100,000;
- ✓ No fees to transfer funds via our free internet banking service;
- ✓ Access to Automated Teller Machines;
- ✓ Interest paid monthly.

Open a savings account today or visit www.krek.ca for more information.

**KREK SLOVENIAN
CREDIT UNION LTD.**

747 BROWNS LINE • ETOBICOKE • ONTARIO • M8W 3V7 • (416) 252-6527

w w w . k r e k . c a